నమాజు గ్రంథం

1వ అధ్యాయం

మేరాజ్ రాత్రి ఏ విధంగా ఫరజ్ (విధి)గా చెయ్యబడింది.[1]

ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు; హిర్‌ఖల్ గాథను నాకు వినిపిస్తూ అబూ సుఫ్యాన్ ఇలా అన్నారు; "ఆయన అంటే ప్రవక్త (సఅసమ్) గారు మమ్మల్ని నమాజు చెయ్యమనీ, సత్యం పలకమనీ, హరామ్ (నిషిద్ధం) విషయాలకు దూరంగా ఉండమనీ ఆజ్ఞాపించారు.[2]

345. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అబూజర్ (రజిఅన్) గారు ఉల్లేఖించారు: "నేను మక్కా నగరంలో ఉన్నప్పుడు ఒక రాత్రి నేను నివసించే ఇంటి కప్పు తెరువబడింది. అందులో నుంచి హజ్రత్ జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) కిందికి దిగారు. తరువాత ఆయన నా రొమ్మును చీల్చారు.[1] ఆ తరువాత దానిని జమ్‌జమ్ జలధారలతో కడిగారు. ఆ తరువాత ఒక బంగారు పళ్ళాన్ని తీసుకువచ్చారు. ఆ పళ్ళెం విశ్వాసంతో, వివేకంతో నిండి ఉన్నది.[2] ఆయన వాటిని నా గుండెలోకి కుమ్మరించారు. తరువాత రొమ్మును కలిపేశారు. ఆ తరువాత ఆయన నా చేతిని పట్టుకుని నాతోపాటు ఆకాశం వైపునకు పయనించసాగారు. నేను మొదటి ఆకాశం మీదకు చేరుకున్నప్పుడు అది మూయబడి ఉన్నది. జిబ్రీల్(అ) ఆకాశ ద్వారపాలకునితో 'తలుపులు తెరువు' అని అన్నారు. అతను 'మీరు ఎవరు?' అని

1-1. మేరాజ్ గాథ మరియు దానికి సంబంధించిన వివరాలు ముందు రాబోతున్నాయి. మేరాజ్ సంఘటన ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారు మేల్కొని ఉన్నటువంటి స్థితిలో జరిగింది. శరీరమూ, ఆత్మా రెండింటితో జరిగింది అనే విషయంతో అహ్లెహదీస్ విద్వాంసులు కూడా ఏకీభవించారు.

1-2. ఈ హదీసు ఇది వరకే ఒకసారి వచ్చింది.

అడిగాడు. 'నేను జిబ్రీల్‌ను అని సమాధానం వచ్చింది. అతను, 'మీతో పాటు మరెవరైనా ఉన్నారా?' అని అడిగాడు. అప్పుడు జిబ్రీల్ 'అవును, నాతో ముహమ్మద్ (స) ఉన్నారు' అని జవాబు పలికారు. దానికి అతను, 'ఆయన పిలువబడ్డారా' అని అడిగాడు. జిబ్రీల్ (అ) 'అవును, ఆయన పిలువబడ్డారు' అని సమాధానం చెప్పారు. అతను ద్వారాలు తెరువగానే మేము మొదటి ఆకాశం మీదకు ఎక్కాము. అక్కడ ఒక వ్యక్తి కూర్చొని ఉన్నాడు. అతని కుడివైపునా ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా గుమిగూడి ఉన్నారు. ఎడమ వైపు నా ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా గుమిగూడి ఉన్నారు. అతను కుడివైపుగ చూసినప్పుడు హాయిగా నవ్వుతాడు. ఎడమ వైపు చూసినప్పుడు బాధగా ఏడుస్తాడు. నన్ను చూసి ఆ వ్యక్తి ఇలా అన్నాడు; 'స్వాగతం! పవిత్రుడువైన ఓ ప్రవక్తా! సజ్జనుడవైన ఓ కుమారా! స్వాగతం!' నేను జిబ్రీల్ (అ)ను, 'ఈయన ఎవరు?' అని అడిగాను. దానికి జవాబుగా ఆయన, 'ఈయన ఆది మానవుడైన ఆదమ్ (అ). అతనికి కుడివైపునా, ఎడమ వైపునా నీవు చూస్తూ ఉన్నటువంటి ప్రజలు ఈయన గారి సంతానానికి చెందిన ఆత్మలు. కనుక అతని కుడివైపున ఉన్నవారు స్వర్గవాసులు.[3] అతని ఎడమ వైపున ఉన్న వారు నరకవాసులు. అతను తన కుడివైపు చూసినప్పుడు సంతోషంగా నవ్వుతాడు. ఎడమ వైపు చూసినప్పుడు బాధపడుతూ ఏడుస్తాడు' అన్నారు. తరువాత జిబ్రీల్ దూత నన్ను తీసుకుని రెండో

345-1. ఇది దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి రొమ్మును రెండోసారి చీల్చిన సంఘటనకు సంబంధించిన విషయం. ఇదివరకు ఒకసారి పాలుత్రాగే వయస్సులో ఉన్నప్పుడు ఆయన (స) గారి గుండెను చీల్చటం జరిగింది.

345-2. వివేకం అంటే; అల్లాహ్‌కు సంబంధించిన జ్ఞానం, షరియత్‌కు సంబంధించిన జ్ఞానం, నైతిక సంస్కరణకు సంబంధించిన జ్ఞానం అని భావం.

345-3. పైకి కనిపించే విషయం ఏమిటంటే, మంచి ఆత్మలూ, చెడ్డ ఆత్మలూ అన్నీ ఆకాశంలో ఉన్నాయి. వాస్తవానికి ఇతర హదీసుల ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, అవిశ్వాసుల ఆత్మలు ఏడో భూమి క్రింద అగాధంలో ఉన్నటువంటి 'సిజ్జీన్' అనే స్థలంలో ఉంటాయి. బహుశా అప్పుడప్పుడు ఈ ఆత్మలన్నీ హజ్రత్ ఆదమ్ (అ) దగ్గరకు తీసుకురాబడతాయేమో అనే విషయం అసాధ్యమయినదేమీ కాదు. యాదృచ్ఛికంగా ఆ సమయంలోనే మన ప్రవక్త మహనీయులు(స) అక్కడకు వెళ్ళటం జరిగిందేమో. లేదా ఇంకా ప్రపంచంలోకి రానటువంటి ఆత్మలేమో అని కూడా భావం కావచ్చు. (వల్లాహు ఆలమ్)

ఆకాశం మీదకు ఎక్కారు. అక్కడి ద్వార పాలకుణ్ణి ఉద్దేశించి 'తలుపులు తెరువు' అని అన్నారు. అతను కూడా మొదటి ద్వారపాలకుడు అడిగిన మాదిరిగానే ప్రశ్నలు అడిగాడు. చివరకు ద్వారాలు తెరిచాడు. అబూజర్ గఫ్ఫారి (రజిఅన్) ఇలా చెప్పారని అనస్ (రజిఅన్) తెలిపారు; ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఆకాశాలలో ఉన్నటువంటి ప్రవక్త ఆదమ్ (అ)నూ, ప్రవక్త ఇద్రీస్(అ)నూ, ప్రవక్త మూసా (అ)నూ, ప్రవక్త ఈసా (అ)నూ, ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అ)నూ చూశారు. కాని వారి నివాస స్థలం ఎక్కడో తెలియజెయ్యలేదు.[4] ఈ విషయం మాత్రం చెప్పారు; ఆయన (స) గారు మొదటి ఆకాశం మీద హజ్రత్ ఆదమ్ (అ)ను చూశారు. ఇంకా ఆరవ ఆకాశం మీద ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అ)ను చూశారు.

హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు; హజ్రత్ జిబ్రీల్ (అ) మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను తీసుకునిపోతూ ఉండగా మార్గమధ్యంలో ప్రవక్త ఇద్రీస్ (అ) కనిపించారు. అప్పుడు ప్రవక్త ఇద్రీస్ (అ) ఇలా అన్నారు: "స్వాగతం! పుణ్య పురుషుడవైన ఓ ప్రవక్తా! నీకు స్వాగతం! సజ్జనుడవైన ఓ సోదరా! స్వాగతం!" నేను, 'ఇతను ఎవరు?' అని హజ్రత్ జిబ్రీల్ (అ)ను అడిగాను. ఆయన 'ఇతను ఇద్రీస్' అని సమాధానం చెప్పారు. తరువాత నేను, హజ్రత్ మూసా (అ)ను కలుసుకోవటం జరిగింది.[5] ప్రవక్త మూసా(అ) ఇలా అన్నారు; "రండి! పుణ్యపురుషుడవైన ఓ ప్రవక్తా! మీకు స్వాగతం! సజ్జనుడవైన ఓ సోదరా! సుస్వాగతం!" నేను 'ఇతను ఎవరు?' అని హజ్రత్ జిబ్రీల్ (అ)ను అడిగాను. ఆయన ఇతను ప్రవక్త మూసా(అ) అని

345–4. ఇతర ఉల్లేఖనాలలో ఈ స్థలాలు ఈ విధంగా ప్రస్తావించబడ్డాయి. ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మొదటి ఆకాశం మీద హజ్రత్ ఆదమ్ (అ) ను కలుసుకున్నారు; రెండో ఆకాశం మీద హజ్రత్ యహ్యా (అ)ను మరియు హజ్రత్ ఈసా (అ)ను కలుసుకున్నారు; మూడో ఆకాశం మీద హజ్రత్ యూసుఫ్ (అ)ను కలుసుకున్నారు; నాలుగో ఆకాశం మీద హజ్రత్ ఇద్రీస్ (అ)ను కలుసుకున్నారు; ఐదో ఆకాశం మీద హజ్రత్ హారూన్ (అ)ను కలుసుకున్నారు; ఆరో ఆకాశం మీద హజ్రత్ మూసా (అ)ను కలుసుకున్నారు; ఇంకా ఏడో ఆకాశం మీద హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ (అ)ను కలుసుకున్నారు.

345–5. ఇతర హదీసులలో మొదట, దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) హజ్రత్ ఈసా (అ)ను కలుసుకున్నట్లు ప్రస్తావించటం జరిగింది; ఆ తరువాతనే హజ్రత్ మూసా (అ)ను కలిసినట్లు చెప్పటం జరిగింది.

చెప్పారు. ఆ తరువాత నేను ప్రవక్త ఈసా (అ)ను కలవటం తటస్థపడింది. ఆయన ఇలా అన్నారు; "రండి! పుణ్యపురుషుడవైన ఓ ప్రవక్తా! రండి! సజ్జనుడవైన ఓ సోదరా! నీకు స్వాగతం!" నేను 'ఇతను ఎవరు?' అని జిబ్రీల్ (అ)ను అడిగాను. ఆయన 'ఇతను ప్రవక్త ఈసా(అ)' అని జవాబు పలికారు. ఆపైన నేను ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అ)ను కలిశాను. ఆయన ఇలా అన్నారు; మంచిది స్వాగతం! పుణ్యపురుషుడవైన ఓ ప్రవక్తా! సజ్జనుడవైన నా కుమారా!![6] సుస్వాగతం! నేను హజ్రత్ జిబ్రీల్ (అ)ను 'ఇతను ఎవరు?' అని అడిగాను, ఆయన సమాధానంగా, ఇతను 'ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ (అ)' అని చెప్పారు.

మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని, అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్), అబూ హబ ఆమిర్ బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఉభయులూ ఉల్లేఖిం చారు; "తరువాత హజ్రత్ జిబ్రీల్(అ) నన్ను తీసుకుని పైకి ఎక్కారు. చివరకు నేను ఒక ఎత్తయిన మైదాన భూమికి చేరుకున్నాను. అక్కడ నేను దైవదూతలు వ్రాసే కలముల ధ్వనిని విన్నాను.[7]"

ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని ఇబ్నె హజమ్ (ర), అనస్ బిన్ మాలిక్ (ర) ఉల్లేఖించారు; "ఆ తరువాత అల్లాహ్ నా అను చర సంఘానికి యాభై నమాజులు తప్పనిసరిగా చెయ్యమని విధించాడు (ప్రతి రోజూ రేయింబవళ్ళు). నేను ఈ దైవాజ్ఞను తీసుకుని తిరుగు ప్రయాణం పట్టాను. ప్రవక్త మూసా (అ)ను కలిసినప్పుడు ఆయన "మీ ఉమ్మత్‌కు ఏ పని విధిగా చెయ్యమని అల్లాహ్ ఆజ్ఞాపించాడు?" అని అడిగారు. దానికి సమాధానంగా నేను, యాభై నమాజులను తప్పనిసరిగా చెయ్యాలని అల్లాహ్ విధించాడు అని చెప్పాను. ప్రవక్త మూసా(అ) ఇలా అన్నారు; మీ ప్రభువు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళండి. ఎందుకంటే యాభై నమాజులు చేసే శక్తి మీ సంఘానికి లేదు.[8] నేను తిరిగి అల్లాహ్ వద్దకు వెళ్లి ఈ

345-6. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ (అ) గారి సంతతికి చెందినవారు. ఈ కారణంగానే ఆయన గారు ముహమ్మద్(స)ను 'సజ్జనుడవైన ఓ ప్రవక్తా!', 'సజ్జనుడవైన ఓ కుమారా!' అని సంబోధించారు.

345-7. వ్రాయటానికి నియుక్తులైన దైవదూతల కలాల చప్పుళ్లను ఆయన (స) విన్నారు.

345-8. అంటే ప్రతి రోజూ రాత్రి పగలు యాభై నమాజులు చెయ్యాలి అని అర్థం. ఐదు నమాజులనే ప్రజలు చెయ్యటం లేదు; వేలాదిమంది ముస్లిమ్ ప్రజలు ఈ విషయంలో నష్టానికి గురి అవుతున్నారు. ఒకవేళ యాభై నమాజులు తప్పకుండా చెయ్యాలి అనే

విషయాన్ని విన్నవించుకున్నాను. అప్పుడు అల్లాహ్ కొన్ని నమాజులను మన్నించాడు.[9] మళ్లీ నేను మూసా (అ) వద్దకు వచ్చాను, కొన్ని నమాజులను అల్లాహ్ క్షమించాడని చెప్పాను. అప్పుడు ప్రవక్త మూసా (అ)మళ్లీ ఇలా అన్నారు; నీ ప్రభువు వద్దకు వెళ్ళు. నీ సంఘానికి ఇన్ని నమాజులు చేసే శక్తి లేదు. నేను అల్లాహ్ వద్దకు మళ్ళీ వెళ్లాను. అల్లాహ్ మరికొన్ని నమాజులను క్షమించివేశాడు. తరువాత నేను మూసా వద్దకు వచ్చాను. ఆయన మళ్లీ ఇలా అన్నారు. నీ ప్రభువు వద్దకు తిరిగి వెళ్లు. నీ సంఘానికి ఇంతటి శక్తి లేదు. ఆ తరువాత నేను అల్లాహ్ వద్దకు వెళ్లాను (ఇలా ఎన్నోసార్లు జరిగింది). చివరకు అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు; అవి ఐదు నమాజులు.[10] వాస్తవానికి పుణ్యం రీత్యా అవి యాభై నమాజులు అవుతాయి.[11] నా మాటలో ఇక మార్పు ఉండదు. ఆ పైన నేను మూసా(అ) వద్దకు వచ్చాను. అప్పుడు ఆయన ఇలా అన్నారు; "నీ ప్రభువు వద్దకు తిరిగిపో." అప్పుడు నేను ఇలా అన్నాను; ఇక నేను వెళ్లను. నా ప్రభువు వద్దకు వెళ్ళటానికి నాకు సిగ్గేస్తోంది. ఆ తరువాత హ్జ్రత్ జిబ్రీల్ (అ) నన్ను తీసుకుని బయలుదేరాడు. చివరకు నన్ను 'సిద్‌ర తుల్ మున్‌తహ' (రేగి చెట్టు) దగ్గర వదలిపెట్టారు.[12] ఆ చెట్టును రకరకాల రంగులు అలుముకుని ఉన్నాయి. ఆ రంగులు

అజ్ఞ అవతరించినట్లయితే, చాలా కొద్దిమంది ప్రజలు మాత్రమే ఆ నమాజులను చెయ్యగలిగేవారు.

345-9. యాభై నమాజులకు బదులుగా నలభై అయిదు నమాజులు ఉండిపోయాయి. ఇదే విధంగా ప్రతిసారీ ఐదు నమాజుల చొప్పున క్షమించబడుతూపోయాయి. ప్రవక్త మహనీయులు(స) నమాజుల సంఖ్యను తగ్గించటానికి తొమ్మిది సార్లు అల్లాహ్ దర్బారుకు వెళ్ళారు. చివరకు ఐదు నమాజులు మిగిలిపోయాయి.

345-10. ఇక్కణ్ణుంచే అధ్యాయంలోని కీలక విషయం ప్రారంభమవుతుంది; అంటే నమాజు మేరాజ్ సంఘటన జరిగిన రాత్రి విధిగా చెయ్యబడింది అనేది.

345-11. ప్రతి సత్కార్యానికి పది రెట్లు పుణ్యం ఎక్కువగా లభిస్తుంది కనుక ఐదు నమాజులు, ఒక్కొక్క దానికి పది పుణ్యాల చొప్పున, యాభై నమాజులకు సరిసమానమైపోతాయి.

345-12. సిద్‌రతుల్ మున్‌తహ అనేది ఒక రేగి వృక్షం. అది ఏడో ఆకాశం మీద ఉన్నది. దాని వ్రేళ్లు ఆరో ఆకాశం వరకు వ్యాపించి ఉన్నాయి. మున్‌తహ అంటే; దైవదూతలు సయితం ఆ వృక్షం వరకు మాత్రమే వెళ్లగలుగుతారు. వారి జ్ఞానం కూడా అక్కడితోనే సమాప్తమవుతుంది. హ్జ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్ (ర) ఇలా అన్నారు; 'మున్‌తహ'

ఏమిటో నేను వర్ణించలేను, అవి నాకు తెలియవు.[13] తరువాత నన్ను స్వర్గంలోకి తీసుకుపోయారు. అక్కడ నేను ముత్యాల హారాలను చూశాను. అక్కడి మట్టి కస్తూరి వాసనను వెదజల్లుతోంది.[15]

346. విశ్వాసుల తల్లి అయిన హజ్రత్ ఆయిషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: అల్లాహ్ మేరాజ్ జరిగిన రాత్రిలో నమాజును విధిగా చెయ్యాలని ఆజ్ఞాపించాడు. అప్పుడు ప్రతి నమాజులోనూ రెండేసి రకాతులు మాత్రమే చెయ్యాలని విధించాడు; ప్రయాణావస్థలో ఉన్నప్పుడు కూడా, నివాస స్థలంలో ఆగి ఉన్నప్పుడు కూడా ఆ తరువాత ప్రయాణంలోని నమాజైతే రెండు రకాతుల నమాజుగానే తన పూర్వపు స్థితిలో మాదిరిగానే ఉండిపోయింది. కాని నివాస స్థలంలో ఉన్నప్పుడు చెయ్యవలసిన నమాజు మటుకు పెంచబడింది.

2వ అధ్యాయం

వస్త్రాలు ధరించి నమాజు చెయ్యటం వాజిబ్ (అనివార్యం)

అల్లాహ్ ఖురాను గ్రంథంలో ఆరాఫ్ సూరాలో ఇలా సెలవిచ్చాడు; "ఓ ఆదమ్ సంతానమా! ప్రతి నమాజు సమయంలోనూ మీరు మీ వస్త్రాలను ధరించి ఉండండి." ఎవరైతే ఒకే వస్త్రంతో తన శరీరాన్ని కప్పుకుని నమాజు చేశాడో అతను తన విధిని నిర్వహించాడు. ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని నలమ బిన్ అక్వా ఉల్లేఖించారు; ఒకవేళ ఒకే వస్త్రాన్ని కట్టుకుని నమాజ్ చేసినట్లయితే, అప్పుడు ఆ వస్త్రాన్ని కుట్టుకోవాలి, కనీసం ఒక ముల్లుతోనైనా వస్త్రం యొక్క అంచులను కలుపుతూ గుచ్చి ఉంచాలి. ఎవరైనా సంభోగ సమయంలో

అని దానిని ఎందుకంటారంటే, పై నుంచి వచ్చే ఏ ఆదేశమైనా అది అక్కడదాకా వచ్చి ఆగిపోతుంది. ఇంకా కింది నుంచి పైకి ఏది వచ్చినా అది కూడా అక్కడి వరకు వచ్చి స్తంభించిపోతుంది.

345-13. అంటే ఆ రంగుల యదార్థాన్ని నేను ఎరుగను. అవి బహుశా అల్లాహ్‌కు చెందిన వెలుగులేమో.

345-14. ఇమామ్ బుఖారి (రె) గారి మరొక హదీసులో ముస్లిమ్ గారి హదీసులో ఇలా ఉంది. అంటే అవి ముత్యాల గుమ్మటాలు లేక బురుజులు.

345-15. అంటే కస్తూరి మాదిరిగా పరిమళాన్ని, సువాసనను వెదజల్లేది.

2-1. ఈ విషయం ఒక హదీసులో ప్రస్తావించబడింది. ఆ హదీసును అబూదావూద్, నసాయీలు ఆవిష్కరించారు. అందులో ఇలా ఉంది; ప్రవక్త మహనీయులు

తాను ఏ దుస్తులనయితే కట్టుకున్నాడో, ఆ దుస్తులతోనే నమాజు చేస్తే, ఆ నమాజు ధర్మసమ్మతమైన నమాజే అవుతుంది. అది దోషమేమీ కాదు. అయితే ఆ దుస్తుల మీద మాలిన్యం, అశుద్ధత[1] అనేది ఉండకూడదు. ఇంకా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఇలా ఆజ్ఞాపించారు, ఇంకా ఎవరైనా నగ్నంగా అల్లాహ్ గృహమైన కాబా ప్రదక్షిణం చెయ్యకూడదు.[2]

347. ఉమ్మె అతియ (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: రెండు పండుగ సమయాలలోనూ బహిష్టు అయిన మా స్త్రీలను, పరదాను పాటించే మా స్త్రీలను బయటికి తీసుకురమ్మని మమ్మల్ని ఆజ్ఞాపించటం జరిగింది.[1] వారు ముస్లిముల ధార్మిక సమావేశాలలోనూ, వారు చేసే దుఆలలోనూ పాల్గొనవచ్చనే అనుమతి కూడా ఇవ్వబడింది. అయితే బహిష్టు అయిన స్త్రీలు నమాజు చేసే స్థలాలకు దూరంగా ఉండాలి. అప్పుడు ఒక మహిళ మహాప్రవక్త (స)ను ఉద్దేశించి ఇలా అడిగారు; ఓ దైవ ప్రవక్తా! కొందరు స్త్రీల వద్ద దుప్పట్లు లేవు, వారు బయటికి ఎలా రాగలరు? దానికి సమాధానంగా మహాప్రవక్త(స) ఇలా సెలవిచ్చారు. ఆమెతోపాటు ఉన్నటువంటి స్త్రీ తన దుప్పటిని ఆమెకు కూడా కప్పాలి.

3వ అధ్యాయం

నమాజు చేసేటప్పుడు ఇజారును (ఛాతి క్రింది భాగంలో ధరించే వస్త్రం) మెడ వెనుక భాగానికి కట్టుకోవటం. సహల్ బిన్ సాద్ ఇలా అన్నారు; కొందరు తమ ఇజారులను కంఠాలకు కట్టుకుని మహాప్రవక్త (స) గారితో నమాజు చేశారు.

348. ముహమ్మద్ బిన్ మున్కదిర్ ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఒకసారి హజ్రత్ జాబిర్ (రజిఅన్) ఒకే ఇజారుతో నమాజు చేశారు. ఆ ఇజారును ఆయన తన మెడ వెనుక భాగానికి కట్టుకున్నారు. ఇంకా ఆయన ధరించే దుస్తులు ఒక కొయ్యకు తగిలించి ఉన్నాయి. ఒక మనిషి (అబాద బిన్ వలీద్) ఆయన గారిని ఇలా అడిగాడు; మీరు ఒకే ఇజారుతో నమాజు చేశారేమిటి? దుస్తులు ఉన్నాయి కదా! అప్పుడు హజ్రత్

ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తాము సంభోగ సమయంలో ధరించిన వస్త్రాలతోనే నమాజు కూడా చేసేవారు. కాని ఆ వస్త్రాల మీద ఏ విధమైనటువంటి అశుద్ధత ఉండేది కాదు.

2-2. ఈ హదీస్‌ను ఇమామ్ అహ్మద్ గారు ఆవిష్కరించారు. నగ్నంగా కాబా గృహ ప్రదక్షిణమే నిషిద్ధమైనప్పుడు అశుద్ధావస్థలో నమాజు చెయ్యటం అనేది అత్యంత నిషిద్ధమైనది.

347-1. అంటే ఈద్గాహ్‌లలోకి తీసుకురమ్మని ఆజ్ఞాపించటం జరిగింది.

జాబిర్ (ర) అతనితో ఇలా అన్నారు : నీలాంటి మూర్ఖుడు నన్ను చూడాలని నేను అలా చేశాను. మహాప్రవక్త (స) గారి జీవిత కాలంలో మాలో ఎవరికి రెండు వస్త్రాలు ఉండేవి?[1]

349. ముహమ్మద్ బిన్ మున్కదిర్ ఇలా ఉల్లేఖించారు: హజ్రత్ జాబిర్ (రజిఅన్) ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను. ఇంకా హజ్రత్ జాబిర్ (ర) ఇలా అన్నారు : ప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) ఒకే వస్త్రాన్ని కట్టుకుని నమాజు చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను.[1]

4వ అధ్యాయం
ఒకే ఒక వస్త్రాన్ని శరీరానికి చుట్టుకుని నమాజు చెయ్యటం.

ఉమ్మె హానీ బిన్తె అబీ తాలిబ్ (ర) ఇలా అన్నారు: ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకే వస్త్రాన్ని తన శరీరానికి చుట్టుకున్నారు. ఆ వస్త్రం యొక్క రెండు అంచులను తన రెండు భుజాల మీద తిరగేసి వేసుకున్నారు.

350. ఉమర్ బిన్ అబీ సల్మా (ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) ఒకే ఒక వస్త్రంతో నమాజు చేశారు. ఆ వస్త్రం యొక్క రెండు అంచులను తిరగేసి వేసుకున్నారు.

351. ఉమర్ బిన్ అబీ సల్మా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) విశ్వాసుల తల్లి అయిన ఉమ్మె సల్మా (ర) ఇంట్లో

348-1. అంటే మహాప్రవక్త (స) గారి జీవిత కాలంలో చాలా మంది ప్రజల వద్ద ఒకే ఒక వస్త్రం ఉండేది, వారు దానితోనే నమాజు చేసేవారు కనుక బట్టలు ఉన్నప్పటికీ జాబిర్ (ర) ఇలా ఎందుకు చేశారంటే ఒకే వస్త్రంతో కూడా నమాజు చెయ్యవచ్చనీ, అది ధర్మసమ్మతమేననీ ప్రజలు తెలుసుకోవాలని. రెండు వస్త్రాలతో నమాజు చెయ్యటం శ్రేష్ఠమైనది. అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్ (ర) ఒకే వస్త్రంతో నమాజు చెయ్యటాన్ని వారించేవారు.

349-1. ఈ హదీసుకు ఈ అధ్యాయంతో ఎలాంటి సంబంధమూ ఉన్నట్లు పైకి కనిపించదు. అయినా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) దానిని ఇక్కడ ఎందుకు పెట్టారంటే, ఇదివరకు వచ్చిన ఉల్లేఖనంలో ప్రవక్త మహనీయులు (స) ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేసినట్లు ప్రస్తావించబడలేదు. కాని ఈ హదీసులో ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేశారనే ప్రస్తావన విస్పష్టంగా వచ్చింది.

ఒకే ఒక వస్త్రంతో నమాజు చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను. ఆ వస్త్రం యొక్క రెండు అంచులను ఆయన (స) తన రెండు భుజాల మీద వేసుకున్నారు.

352. ఉమర్ బిన్ అబీ సల్మా(ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స)ను చూశాను. ఆయన(స) గారు ఒకే ఒక వస్త్రంతో, దానిని తన శరీరానికి చుట్టుకుని విశ్వాసుల తల్లి అయిన ఉమ్మె సల్మా(ర) గారి ఇంట్లో నమాజు చేస్తూ ఉన్నారు. ఆ వస్త్రం యొక్క రెండు అంచులను తన భుజాల మీద వేసుకున్నారు.

353. అబీ తాలిబ్ గారి కూతురైన ఉమ్మె హానీ (ర) ఇలా చెప్పారని, ఆమె గారి స్వతంత్ర బానిస అయిన అబూ ముర్రా ఉల్లేఖించారు; "నేను ఒకసారి ప్రవక్త మహనీయుని(స) వద్దకు వెళ్ళాను. ఆ సంవత్సరమే మక్కా జయించబడింది. నేను చూశాను. ఆయన (స) గారు స్నానం చేస్తున్నారు; ఆయన (స)గారి కూతురైన హజ్రత్ ఫాతిమ (ర) ఆయన (స)కు అడ్డంగా ఒక తెరగా నిలబడి వున్నారు. నేను ఆయన (స) గారికి సలాం చేశాను. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) 'ఎవరు?' అని అడిగారు. నేను దానికి సమాధానంగా, 'ఉమ్మె హానీని, అబూతాలిబ్ కుమార్తెను' అని చెప్పాను. అప్పుడు ఆయన (స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు; "మంచిది ఉమ్మె హానీ, లోపలకు రా." తన స్నానాన్ని పూర్తి చేసుకున్న తరువాత ఆయన (స)గారు నమాజు కోసం నిలబడ్డారు. ఎనిమిది రకాతులు చేశారు; ఒకే వస్త్రంతో చేశారు; దానిని తన శరీరానికి చుట్టుకుని చేశారు. నమాజు చెయ్యటం పూర్తి అయిన తరువాత నేను ఆయన (స) గారిని ఇలా అడిగాను; "ఓ దైవప్రవక్తా (స)! నా తల్లి కుమారుడు (అంటే హజ్రత్ అలి (ర) హుబైరహ్ (నా భర్త యొక్క) ఫలానా కుమారుణ్ణి హతమారుస్తానని అంటున్నారు. నేను అతనికి ఆశ్రయమిచ్చాను." అప్పుడు ప్రవక్త మహనీయులు (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; "ఓ ఉమ్మె హానీ, నీవు ఎవరికయితే ఆశ్రయమిచ్చావో మేము కూడా అతనికి ఆశ్రయమిస్తున్నాము." ఉమ్మె హానీ, ఈ"ఇది చాష్త్ (మధ్యాహ్నానికి ముందు) నమాజు చేసే సమయం అని అన్నారు."

354. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారిని ఒక వ్యక్తి ఇలా ప్రశ్నించాడు; (ఆ వ్యక్తి ఎవరో తెలియదు), "ఓ దైవప్రవక్తా (స) !, ఒకే వస్త్రాన్ని శరీరానికి చుట్టుకుని నమాజు చేయటం మంచిదేనా?" దానికి సమాధానంగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) ఇలా

సెలవిచ్చారు; "(చెడ్డదేమీ కాదు) అయితే మీలోని ప్రతి మనిషి దగ్గర రెండేసి వస్త్రాలు ఉన్నాయా?"

5వ అధ్యాయం

ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేసినప్పుడు దానిని తన భుజస్కంధాల మీద కూడా వేసుకోవాలి.[1]

355. ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు; భుజస్కంధాలను కప్పటానికి కూడా సరిపోనటువంటి ఒకే వస్త్రాన్ని కప్పుకుని నమాజు చెయ్యకూడదు.

356. హజ్రత్ అబూ హురైరహ్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా చెబుతూ ఉండగా నేను విన్నాను అని సాక్ష్యమిస్తున్నాను. ఆయన ఇలా సెలవిచ్చారు; ఎవరైనా ఒకే వస్త్రాన్ని కప్పుకుని నమాజు చేసినట్లయితే వారు ఆ వస్త్రం యొక్క రెండు అంచులను తిరగవెయ్యాలి.

6వ అధ్యాయం

ఒకవేళ వస్త్రం బిగువుగా, టైటుగా ఉన్నట్లయితే.

357. సయీద్ బిన్ హారిస్ ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఒకే వస్త్రాన్ని కప్పుకుని నమాజు చేసే విషయాన్ని గురించి నేను జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజిఅన్)ను అడిగాను. దానికి సమాధానంగా ఆయన ఇలా అన్నారు; ఒకసారి నేను ఒక ప్రయాణంలో దైవప్రవక్త (స) గారితో బయలుదేరాను. రాత్రి సమయంలో నేను ఒక పని కోసం దైవప్రవక్త వద్దకు వచ్చాను. అప్పుడు ఆయన (స) గారు నమాజు చేస్తూ ఉన్నారు. ఆ సమయంలో నా ఒంటి మీద కేవలం ఒకే ఒక వస్త్రం ఉన్నది. నేను దానిని నా శరీరానికి చుట్టుకున్నాను. ఇంకా ఆయన (స) గారి ప్రక్కన నిలబడి నమాజు

5-1. ఇమామ్ అహ్మద్ గారి ఒక ఉల్లేఖనం ప్రకారం, ఒకవేళ శక్తి ఉన్నప్పటికీ రెండు భుజస్కంధాలను వస్త్రం కప్పకుండా నగ్నంగా వదిలేస్తే అప్పుడు నమాజు ధర్మ సమ్మతం కాదు. మరొక ఉల్లేఖనంలో నమాజు ధర్మసమ్మతం అయిపోతుంది అని ఉంది. కాని మనిషి పాపాత్ముడు అవుతాడు. అయితే ఒకవేళ వస్త్రం చిన్నదయిన పక్షంలో దానిని భుజస్కంధాల మీద కూడా కప్పితే, ఆచ్ఛాదన (సతర్) తొలిగిపోయి నట్లయితే, ఇంకా అతని వద్ద మరొక వస్త్రం లేనట్లయితే, అప్పుడు ఆచ్ఛాదనను కాపాడుకోవాలి, భుజస్కంధాలను నగ్నంగా ఉండనియ్యాలి; అటువంటి పరిస్థితిలో నమాజు ధర్మసమ్మతం అయిపోతుంది.

చెయ్యసాగాను. ఆయన (స) గారు తన నమాజును పూర్తి చేసుకున్న తరువాత ఇలా సెలవిచ్చారు; ఓ జాబిర్! నీవు రాత్రి సమయంలో ఇక్కడికెందుకొచ్చావు? అప్పుడు నేను నా రాక ఉద్దేశ్యాన్ని గురించి ఆయన (స) గారికి వివరించాను. నా వివరణ తరువాత, దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; "ఈ వస్త్రాన్ని నీ శరీరానికి ఎలా చుట్టుకున్నావు? నీవు ఇలా ఎందుకు చేశావు?" అప్పుడు నేను ఇలా అన్నాను; "ఒకే ఒక వస్త్రం ఉన్నది. (నేనేమి చెయ్యాలి?)" ప్రవక్త మహనీయులు (స)ఇలా సెలవిచ్చారు; "ఆ వస్త్రం గనక పెద్దదైతే (విశాలంగా ఉంటే) దానిని మొత్తం శరీరానికి చుట్టుకో (భుజస్కంధాలను కూడా కప్పుకో). ఇంకా అది గనక బిగువుగా ఉంటే దానిని కేవలం ఇజారుగా కట్టుకో."

358. సహెల్ బిన్ సాద్ సాది (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; చాలా మంది ప్రజలు దైవప్రవక్త (స) గారితో కలిసి, పిల్లలు మాదిరిగా తమ ఇజారులను తమ మెడల చుట్టూ కట్టుకుని నమాజు చేసేవారు. దైవప్రవక్త (స) గారి కాలంలో స్త్రీలతో ఇలా అనటం జరిగేది; పురుషులు తిన్నగా కూర్చొనంతవరకు, స్త్రీలు (నమాజులో) తమ శిరస్సులను సజ్దాలో నుంచి లేపకూడదు.[1]

7వ అధ్యాయం

సిరియా దేశంలో నేయబడిన వస్త్రాన్ని (జుబ్బా) కట్టుకుని నమాజు చెయ్యడం. ఇమామ్ హసన్ బసరీ (రెహ్మాలై) ఏమన్నారంటే; పారశీ ప్రజలు నేసే బట్టలలో ఏ విధమైన దోషం లేదు. ముఅమ్మర్ బిన్ రాషిద్ ఇలా అన్నారు; నేను ఇబ్నె షహాబ్ జహెరీ గారిని చూశాను; ఆయన యమన్‌లో తయారుచేయబడిన వస్త్రాలను ధరించేవారు. ఆ వస్త్రాలు మూత్రంతో రంగు వేయబడేవి. హజ్రత్ అలి (రజిఅన్) అవిశ్వాసులు నేసిన ఉతకబడని, ఒక కొత్త వస్త్రం ధరించి నమాజు చేసేవారు.

359. హజ్రత్ ముగైరా బిన్ షూబా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒకసారి నేను ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారితో ప్రయాణం చేస్తూ ఉన్నాను. ఆయన (స) గారు నన్ను ఉద్దేశించి ఇలా సెలవిచ్చారు; ఓ ముగైరా! ఈ

358-1. ఎందుకంటే పురుషులు కూర్చోవటానికి ముందే స్త్రీలు గనక తమ శిరస్సులు ఎత్తినట్లయితే, స్త్రీల దృష్టి పురుషుల ఆచ్ఛాదన మీద పడే అవకాశం ఉంది. ఎందువల్లనంటే ఇజారు కింది భాగం నుంచి తెరుచుకుని ఉంటుంది. ఈ హదీసు ద్వారా మరొక విషయం కూడా స్పష్టమవుతుంది, అదేమిటంటే, కింది భాగం నుంచి సతర్‌ను కప్పటం విధి ఏమీ కాదు.

నీటి పాత్రను తీసుకో. నేను ఆ నీటి పాత్రను తీసుకున్నాను. ఆ తరువాత ప్రవక్త మహనీయులు (స) అడవి ప్రాంతంలోకి వెళ్ళిపోయారు. చివరకు ఆయన (స) గారు నా దృష్టి నుంచి కనుమరుగైపోయారు. ఆయన(స) గారు తన అవసరాన్ని తీర్చుకుని తిరిగి వచ్చేశారు. ఆ సమయంలో ఆయన(స) గారు సిరియాలో నేయబడిన జుబ్బాను (వస్త్రం) ధరించి ఉన్నారు.[1] ఆయన (స) గారు ఆ వస్త్రం యొక్క చేయి నుంచి తన చేతులను తీయటానికి ప్రయత్నించారు. కాని అది ఇరుకుగా, బిగువుగా ఉండటం వల్ల తీయలేకపోయారు. చివరకు ఆయన (స) గారు ఆ వస్త్రం యొక్క కింది భాగం నుంచి తన చేతులను తీసుకున్నారు. అప్పుడు నేను ఆయన (స) గారి మీద నీళ్ళు పోశాను. ఆ నీళ్ళతో ఆయన (స) నమాజు కోసం చేసుకునే వుజూ లాంటి వుజూ చేసుకున్నారు. తరువాత తన మేజోళ్ళ మీద మసా చేశారు. ఆ తరువాత నమాజు చేశారు.

8వ అధ్యాయం

నగ్నంగా, వస్త్రహీనులుగా నమాజు చేయటం అసహ్యకరమైనది.

360. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా అన్సారి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) (ప్రవక్తా పదవికి పూర్వం, అజ్ఞానపు కాలంలో) పవిత్ర కాబా గృహ నిర్మాణం జరిగేటప్పుడు ప్రజలందరితో పాటు రాళ్ళు మోసేవారు. అప్పుడు ఆయన (స) ఇజారును కట్టుకుని ఉన్నారు. ఆయన (స) గారి బాబాయి అయిన హజ్రత్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఆయన (స)తో ఇలా అన్నారు; ఓ నా సోదర కుమారా! నీవు గనక నీవు కట్టుకున్న ఇజారును తీసివేసి దానిని నీ భుజ స్కంధాలపై రాళ్ళక్రింద పెట్టినట్లయితే (అప్పుడు రాళ్లు మొయ్యటం నీకు తేలికగా ఉంటుంది). హజ్రత్ జాబిర్ (ర) ఇలా అన్నారు; ఆయన (స) గారు తన ఇజారును తీసివేసి దానిని తన భుజాల మీద వేసుకున్నారు. వెంటనే, అప్పుడే ఆయన గారు

359-1. హాఫిజ్ గారు ఇలా అన్నారు; అప్పుడు సిరియా దేశం అవిశ్వాసుల పరిపాలనలో ఉన్నది. ఇమామ్ అబూ హనీఫా(రెహ్మాలై) గారు, అవిశ్వాసులు నేసిన వస్త్రాన్ని ఉతక కుండా ధరించి నమాజు చెయ్యటాన్ని అసహ్యకరమైనదిగా భావించేవారు. ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మాలై) గారు ఏమన్నారంటే, ఎవరైనా అటువంటి వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేసినట్లయితే, వారు ఆ నమాజును మళ్ళీ చెయ్యటం వాజిబ్ అవుతుంది. హజ్రత్ మౌలానా ఫజులుర్రహ్మాన్ గారు, ఇంగ్లీషువారు నేసినటువంటి వస్త్రాన్ని కుట్టించిన తరువాత, దానిని ఉతికిన తరువాతనే ధరించేవారు.

స్పృహతప్పి కింద పడిపోయారు.[1] ఆ తరువాత ఆయన గారిని నగ్నంగా చూడటం అనేది సంభవించలేదు.

9వ అధ్యాయం

చొక్కా పైజామాలూ, మోకాళ్ళ వరకు ఉండే నిక్కర్లూ, పొడుగాటి కోటూ ధరించి నమాజు చెయ్యటం.[1]

361. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఒక మనిషి[1] ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స)గారి వద్దకు వచ్చి నిలబడి ఆయన (స) గారిని, "ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేయటం గురించి చెప్పండి" అని అడిగాడు. దానికి సమాధానంగా దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; "అయితే మీలోని ప్రతి మనిషికీ రెండేసి వస్త్రాలు ఉన్నాయా?" మరొక మనిషి[2] ఇదే సమస్యను గురించి హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్)ను అడిగాడు.[3] దానికి జవాబు చెబుతూ హజ్రత్ ఉమర్ (ర) ఇలా అన్నారు; అల్లాహ్ మీకు విస్తారంగా సంపదను ప్రసాదించినప్పుడు మీరు కూడా విశాలమైన హృదయంతో ప్రవర్తించండి. ఇంకా మనిషి నమాజు చేసేటప్పుడు సరియైన, సక్రమమైన, సంపూర్ణమైన వస్త్రాలను ధరించాలి. ఇజారునూ, దుప్పటినీ ధరించి నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా ఇజారునూ, చొక్కానూ ధరించి నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా ఇజారునూ, ఖమీజునూ ధరించి నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా ఇజారునూ, ముందు భాగం తెరువబడి ఉన్నటువంటి పొడుగాటి కోటునూ ధరించి

360–1. మరొక ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది; ఒక దైవదూత ఆకాశం నుంచి క్రిందికి దిగాడు. ఆ దూత ఆయన (స) గారి ఇజారును మళ్లీ ఆయన గారి నడుముకు కట్టి వేశాడు. ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, కరుణామయుడైన అల్లాహ్, బాల్యం నుంచే ఆయన (స) గారిని చెడు విషయాలకూ, సిగ్గుమాలిన, అశ్లీల మైన విషయాలకూ దూరంగా ఉంచాడు. ఆయన(స) గారి నైజంలో, స్వభావంలో సిగ్గుపడే గుణం అధికంగా ఉండేది. కన్యలకు ఉండే సిగ్గూ, లజ్జలకంటే అధికంగా సిగ్గూ లజ్జా లక్షణాలు ఉండేవి అని విద్వాంసులు చెప్పారు.

9–1. భావం ఏమిటంటే, మనిషి చేసే నమాజు ధర్మసమ్మతమూ, స్వీకారయోగ్యమూ అవటానికి ఏదో ఒక ప్రత్యేకమైన వస్త్రధారణ అవసరం ఎంత మాత్రం లేదు. అన్ని రకాల వస్త్ర ధారణలలో మనిషి నమాజు చేయవచ్చు, కాని ధరించే వస్త్రాలు 'సతర్'ను కప్పాలి, గుప్తంగా ఉంచాలి.

నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా పైజామానూ, దుప్పటిని కూడా ధరించి నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా పైజామానూ, కమీజునూ ధరించి కూడా నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా పైజామానూ, పొడుగాటి కోటునూ ధరించి కూడా నమాజు చెయ్యవచ్చు. ఇంకా నిక్కర్లను, కోటును ధరించి కూడా నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇంకా నిక్కరునూ, కమీజునూ ధరించి కూడా నమాజు చెయ్యవచ్చు. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు; నిక్కరునూ, దుప్పటినీ ధరించి కూడా నమాజు చేయవచ్చు అని కూడా చెప్పి ఉంటారు అని నేను భావిస్తున్నాను.

362. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా సెలవిచ్చారు; ఒక వ్యక్తి-అతని పేరు ఏమిటో తెలియదు. ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారిని ఇలా అడిగాడు; "ఓ ప్రవక్తా! ఇహ్రామ్‌ను ధరించిన వ్యక్తి ఎటువంటి వస్త్రాలను కట్టుకోవాలి." దానికి సమాధానంగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు; "అతను కమీజును, పైజామాను ధరించకూడదు. రైన్ కోటును కూడా ధరించకూడదు; పసుపు పచ్చనిరంగు గల, వర్స్ అనే సుగంధం రాయబడిన వస్త్రాలను కూడా ధరించకూడదు. ఇంకా ఏ వ్యక్తి వద్దనయితే కాళ్లు బయటకు కనిపించే చెప్పులు లేవో అతను బూట్లను కోసి తొడుక్కోవాలి. అవి కాలి చీలమండలకు కిందగా ఉండాలి."

10వ అధ్యాయం

'ఔరత్' అంటే 'సతర్' సతర్ అంటే తప్పనిసరిగా కప్పి ఉంచవలసిన రహస్య శరీర భాగాలకు సంబంధించిన ప్రస్తావన.

363. అబూ సయీద్ ఖుద్‌రీ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; మహనీయ

361-1. ఆ వ్యక్తి పేరు తెలియలేదు.

361-2. ఈ వ్యక్తి పేరు ఉబీ అని అంటారు లేదా ఇబ్నె మసూద్ (రజిఅన్) అని కూడా అంటారు. వారు ఉభయులలో అభిప్రాయభేదం ఉంది. ఉబీ ఏమనేవారంటే; ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చెయ్యటం మక్రూహ్ (అసహ్యాకరమైనది) కానేకాదు. ఇబ్నె మసూద్ (రజిఅన్) ఇలా అనేవారు; వస్త్రాల కొరత అధికంగా ఉన్నప్పుడు ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చెయ్యటం ధర్మసమ్మతమైనదే.

361-3. ఈ విషయాన్ని అబ్దుర్రజాక్ వెలికితీశారు; హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) మెంబర్ మీద నిలబడి ఇలా సెలవిచ్చారు; ఉబీ ఏదైతే అన్నారో అది నిజమే. కాని ఇబ్నె మసూద్ (రజిఅన్) కూడా తక్కువ ఏమీ చెయ్యలేదు.

ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) రెండు విషయాలను చెయ్యకూడదని నిషేధించారు. ఒకటి, ఇష్తిమాలిస్సమా.[1] రెండు, అల్ ఎహ్‌తిబా.[2]

364. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; గౌరవనీయులైన దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) రెండు రకాల క్రయవిక్రయాలను చెయ్యకూడదని నిషేధించారు; ఒకటి, చేతితో తాకటం వల్ల జరిగేది. రెండు, వస్తువును విసరివేయటం వల్ల[1] జరిగేది. ఇంకా ఆయన (స) ఒకే వస్త్రంలో ఇష్తిమాలిస్సమా చెయ్యటాన్ని, ఎహ్‌తిబా చెయ్యటాన్ని కూడా నిషేధించారు. (ఈ రెండు విషయాలకు సంబంధించిన ప్రస్తావన పై హదీసులో వచ్చింది.)

365. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్)గారి ఒక ఉల్లేఖనం ఇలా ఉంది; హజ్జతుల్ విదా (దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) గారి చివరి హజ్ యాత్ర)కు ముందు జరిగినటువంటి హజ్ యాత్రలో, ప్రకటన చేసే వారితోపాటు పాల్గొనమని జిల్ హజ్జ మాసం పదవ తేదీన ఆ హజ్ యాత్రకు నాయకత్వం వహించినటువంటి హజ్రత్ అబూబకర్ సిద్దీఖ్ (రజిఅన్) నన్ను పంపారు. మేము మినాకు వెళ్ళి ఇలా బహిరంగ ప్రకటన చేయాలని ఆయన(ర) ఆదేశించారు; "వచ్చే సంవత్సరం నుంచి ముష్రిక్కులు అంటే బహుదైవారాధకులెవ్వరూ హజ్ యాత్ర చెయ్యడానికి రాకూడదు. హజ్

363–1. ఇష్తిమాలిస్సమాకు సంబంధించిన ప్రస్తావన ఇంతకు పూర్వమే వచ్చింది. అంటే ఒకే వస్త్రాన్ని మొత్తం శరీరం మీద చుట్టుకోవటం, కప్పుకోవటం; చేతులు మొదలైన శరీర అవయవాలన్నీ మూసుకుపోయినట్లుగా. కొంతమంది ఏమన్నారంటే; ఇష్తిమాలిస్సమా అంటే వస్త్రాన్ని శరీరం మొత్తానికి చుట్టుకుని ఒక వైపు నుంచి దానిని ఎత్తి భుజస్కంధం మీద వేసుకోవటం. ఈ విధంగా వస్త్రాన్ని ధరించటం వల్ల మర్మాంగం బహిర్గతమవుతుంది. ఈ కారణం వల్ల ఇది నిషేధించబడింది.

363–2. అల్ ఎహ్‌తిబా అంటే మనిషి తన రెండు పిరుదులను అంటే తన తొంటిని నేలకు ఆనించి, మోకాళ్లను పొత్తికడుపుకు దగ్గరగా తీసుకుని చేతులతో వాటిని చుట్టి పట్టుకుని ఒకే వస్త్రంలో కూర్చోవటం. ఈ విధంగా కూర్చోవటం వల్ల కూడా 'సతర్' అంటే రహస్య భాగాలు బహిర్గతమవుతాయి.

364–1. చేత్తో తాకటం వల్ల జరిగే అమ్మకం ఏమిటంటే; వస్తువు కొనేవాడు తాను కొనుక్కునే వస్తువును తన చేత్తో తాకినట్లయితే అప్పుడు వస్తువు అమ్మకం వ్యవహారం పూర్తి అయినట్లే. వస్తువును విసరివేయటం వల్ల జరిగే అమ్మకం ఏమిటంటే; వస్తువును విక్రయించేవాడు తన వస్త్రాన్ని గాని లేదా ఏదైనా వస్తువునుగాని విసరివేసినట్లయితే

యాత్ర వారి కోసం నిషేధించబడింది. ఇంకా ఎవరైనా సరే దిగంబరులై కాబా గృహ ప్రదక్షిణం చెయ్యకూడదు. ఇది కూడా నిషేధించబడింది." హమీద్ బిన్ అబ్దుర్రహ్మాన్ గారు ఇలా అన్నారు; "ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) హజ్రత్ అబూ బకర్ (రజిఅన్)ను పంపిన తరువాత ఆయన వెనుకనే హజ్రత్ అలి (రజిఅన్)ను కూడా పంపారు. ఖురాను గ్రంథంలోని బరాత్ సూరాను పఠించి వినిపించమని ఆయన(స) వారిని ఆజ్ఞాపించారు." అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు; కనుక మాతోపాటు జిల్‌హజ్జ పదవ తేదీన మినాలో హజ్రత్ అలి (రజిఅన్) కూడా ఇలా బహిరంగ ప్రకటన చేశారు; "ఈ సంవత్సరం తరువాత ముష్రిక్కులెవ్వరూ హజ్ యాత్రకు రాకూడదు. ఇది వారి కోసం నిషేధించబడింది. ఇంకా ఎవరైనా సరే నగ్నంగా కాబా గృహ ప్రదక్షిణం కూడా చెయ్యరాదు. ఇది కూడా నిషేధిం చబడ్డింది."

11వ అధ్యాయం

దుప్పటి లేకుండా నమాజు చెయ్యటం.

366. ముహమ్మద్ బిన్ మున్‌కదిర్ ఇలా ఉల్లేఖించారు; "ఒకసారి నేను జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ అన్సారి (రజిఅన్) వద్దకు వెళ్లాను. అప్పుడు ఆయన ఒకే వస్త్రాన్ని తన శరీరానికి చుట్టుకుని నమాజు చేస్తున్నారు. వాస్తవానికి ఆయన గారి దుప్పటి ఆయన ప్రక్కనే పడి ఉంది. తన నమాజును పూర్తి చేసుకున్న తరువాత, ఆయన్ని మేము ఇలా అడిగాము; "ఓ అబూ అబ్దుల్లాహ్! (ఇది ఆయనగారి ఇంటి పేరు) ఇదేమిటి?" దుప్పటి ఉన్నప్పటికీ మీరు అది లేకుండా నమాజు చేస్తున్నారు?" దానికి సమాధానంగా ఆయన ఇలా అన్నారు; అవును, నీలాంటి అజ్ఞానులు నన్ను చూడాలని నేను అలా చేశాను.[1] దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) ఇదే విధంగా ఒకే వస్త్రంలో నమాజు చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను."

12వ అధ్యాయం

మనిషి తొడకు సంబంధించిన అధ్యాయంలో ప్రస్తావించబడిన ఉల్లేఖనాలను[1] గురించి ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) ఏమన్నారంటే; మనిషి తొడ సతర్[2] కిందకు

అప్పుడు అమ్మకం వ్యవహారం పూర్తి అయిపోయినట్టే, కొనే వ్యక్తి వస్తువును తప్పనిసరిగా కొనవలసిందే, వ్యవహారాన్ని రద్దు చేసే అధికారం అతనికి ఉండదు.

366-1. ప్రజలు నన్ను చూసి ధర్మశాస్త్రం ఈ విషయంలో ఏమి చెబుతుందో తెలుసుకోవాలని నేను ఒకే వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేశాను.

12-1. ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రెహ్మాలై), ఇమామ్ షాఫయి (రెహ్మాలై) ఇంకా ఇమామ్

వస్తుంది అని దైవప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) సెలవిచ్చారని ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) గారూ, జర్హద్ గారూ, ముహమ్మద్ బిన్ జహష్ గారూ ఉల్లేఖించారు. ఇంకా హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్ యుద్ధం జరిగిన సమయంలో తమ తొడ మీద ఉన్న వస్త్రాన్ని తొలగించారు.[3] ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మలై) ఏమన్నారంటే; హజ్రత్ అనస్(ర) గారి హదీసు ప్రామాణికత రీత్యా బలమైనది. జర్హద్ గారి హదీసులో ముందుజాగ్రత్త, దూరదృష్టి ఉన్నాయి; అభిప్రాయభేదంలో పడకుండా తెలివిగా దాటిపోయారు.[4] ఇంకా అబూ మూసా అషారీ (ర) ఇలా అన్నారు; ఒకసారి మహాప్రవక్త (స) తమ మోకాళ్ళ మీద ఉన్న వస్త్రాన్ని తొలగించి కూర్చుని ఉన్నారు. ఇంతలోనే హజ్రత్ ఉస్మాన్ (ర) అక్కడకు వచ్చారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) తమ మోకాళ్ళను వస్త్రంతో కప్పుకున్నారు. హజ్రత్ జైద్ బిన్ సాబిత్ (ర) ఇలా అన్నారు; అల్లాహ్ తన ప్రవక్తపై దైవవాణిని (ఖురాన్) అవతరింపజేశాడు. అప్పుడు ఆయన (స)గారి తొడ నా తొడమీద ఉన్నది. ప్రవక్త(స) గారి తొడ ఎంత బరువైనదిగా, భారమైనదిగా ఉందంటే, ఆ బరువు వల్ల నా తొడ విరిగిపోతుందేమో అని నేను భయపడ్డాను.

అహ్మద్ (రెహ్మలై) గార్ల దృష్టిలో ఒక ఉల్లేఖనం ప్రకారం, మనిషి తొడ సతర్ కిందికి వస్తుంది. ఇంకా ఇబ్నె అబీ జైబ్, దావూద్ జాహెరీ, ఇమామ్ అహ్మద్ (రె), ఇమామ్ మాలిక్ (రె) గార్ల దృష్టిలో మనిషి తొడ సతర్ కిందికి రాదు. మన విద్వాంసులలో నుంచి ఇమామ్ ఇబ్నె హజమ్, ఇస్తఖ్రీ గార్లు కూడా ఇదే అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉన్నారు. వారు ఏమంటారంటే, మనిషి ముందు, వెనుక భాగాలు మాత్రమే సతర్ కిందకు వస్తాయి. మఖ్అద్, ఇమామ్ బుఖారీ(రె) గార్ల అభిప్రాయం కూడా ఇదే అనిపిస్తోంది. 'మహల్లా'లో ఇమామ్ ఇబ్నె హజమ్ ఇలా అన్నారు; ఒకవేళ మనిషి తొడ సతర్ పరిధిలోనిదే అయినట్లయితే, పరిశుద్ధులూ, అనుయకులూ అయినటు వంటి తన ప్రవక్త తొడను వస్త్రం లేనిదిగా ఉండనివ్వడు; దానిని ఏవరూ చూడరు కూడా.

12-2. ఇబ్నె అబ్బాస్(ర) గారి హదీసును తిర్మిజీ, అహ్మద్ గార్లు ఇంకా జర్హద్ గారి హదీసును ఇమామ్ మాలిక్ (రె) మవ్తాలో ఇంకా ముహమ్మద్ బిన్ హజష్ గారి హదీసును హాకిమ్ గారు ముస్తదరిక్లోనూ, ఇమామ్ బుఖారీ (రె) గారు దానిని తారీఖ్లోనూ ఉల్లేఖించారు. కాని వారందరి ప్రమాణాలను గురించి అభ్యంతరాలు ఉన్నాయి.

367. అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా వివరించారని అబ్దుల్ అజీజ్ బిన్ సుహైబ్ ఉల్లేఖించారు : ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఖైబర్ నగరం మీదకు దండెత్తిపోయారు. మేము ఖైబర్‌కు సమీపంలో ఉన్నటువంటి ఒక స్థలంలో ఇంకా చీకటిగానే ఉన్నప్పుడు ఉదయం నమాజును చేశాము. తరువాత దైవప్రవక్త (స) తమ వాహనం మీదకు ఎక్కి బయలుదేరారు. ఆ తరువాత ఒకే వాహనం మీద నేను అబూ తల్హ (ర) వెనుక కూర్చున్నాను. దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) ఖైబర్ వీధులలో తమ జంతువును పరుగెత్తించారు; ఆ పరుగెత్తటంలో నా మోకాలు దైవ ప్రవక్త (స) గారి తొడను తాకుతూ ఉండేది. ఆ తరువాత ఆయన (స) గారు తమ తొడ మీద నుంచి వస్త్రాన్ని తొలగించారు. చివరకు నేను ఆయన (స) గారి తొడ యొక్క తెల్లదనాన్ని (మెరుస్తూ ఉండగా) చూశాను.[1] దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్ నగరంలో ప్రవేశించిన తరువాత ఎలుగెత్తి ఇలా అన్నారు; 'అల్లాహు అక్బర్!' ఖైబర్ నగరం నాశనమైపోయింది.[2] ఆయన (స) మూడుసార్లు ఇలా అన్నారు. మేము ఏ దేశ ప్రాంగణంలోకి అడుగు పెట్టినా, హెచ్చరిక చేయబడిన ప్రజల రాబోయే ఉదయం కీడునే, చెరుపునే తెస్తుంది.[3] హజ్రత్ అనస్ (ర) ఇంకా ఇలా అన్నారు: ఆ సమయంలో

12-3. ఈ విషయాన్ని స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారీ (రె)యే ముందు రాబోయే హదీసులలో ఉదహరించారు.

12-4. ఎందుకంటే, ఒకవేళ మనిషి తొడగనక సతర్ పరిధిలోకి రానట్లయితే, అప్పుడు కూడా దానిని కప్పి ఉంచటం వల్లగానీ; దానిని దాచి ఉంచటం వల్లగానీ ఏ నష్టమూ కలగదు. దీనిని స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారీ (రె)యే 'మనాఖిబ్'లో ఆవిష్కరించారు. కాని ఈ హదీసు కారణంగా మోకాళ్ళుగాని లేక తొడగాని సతర్ కిందికి వస్తాయి అనే విషయం మటుకు తేటతెల్లం కాదు. ఎందుకంటే, దైవప్రవక్త(స) హజ్రత్ ఉస్మాన్ (ర) గారి మొహమాటాన్నీ, సిగ్గుపడేతత్వాన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకుని వస్త్రాన్ని తమ తొడ మీద కప్పుకున్నారు - ఎవరైనా పెద్ద మనిషి వచ్చినప్పుడు మంచి బట్టలు ధరించి ఆయన్ని కలిసినట్లుగా, ఒకవేళ మోకాళ్లే గనక సతర్ పరిధిలోకి వచ్చినట్లయితే దైవప్రవక్త (స) వాటిని ఇతరుల ముందు కూడా దాచి ఉంచేవారు.

367-1. అధ్యాయంలో ప్రస్తావించబడిన ప్రధాన విషయం ఇక్కణ్ణుంచే ఉద్భవిస్తుంది. ఎందుకంటే, ఒకవేళ మనిషి తొడ సతర్ పరిధిలోకి వచ్చినట్లయితే దైవప్రవక్త (స) తన తొడను ఎందుకు తెరచి ఉంచుతారు.

367-2. ఇది దైవప్రవక్త (స) చెప్పినటువంటి భవిష్యత్తులో జరుగబోయే విషయం లేదా

యూదులు తమ తమ కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమైపోవటానికి బయలుదేరారు.[4] దైవ ప్రవక్త (స)ను చూడగానే వారు ముహమ్మద్ (స) వచ్చేశారు అని అనసాగారు. ఉల్లేఖకుడైన అబ్దుల్ అజీజ్ ఇలా అన్నారు : 'మా సహచరులు కొందరు అదనంగా ఇలా అన్నారు:[5] 'సైన్యంతో సహా వచ్చేశారు' హజ్రత్ అనస్ (ర) ఇంకా ఇలా అన్నారు: 'కనుక మేము ఖైబర్ నగరాన్ని ఖడ్గబలంతో జయించాము. తరువాత యుద్ధ ఖైదీలను పట్టుకున్నాము.' అప్పుడు దిహ్యా కల్బీ అనే వ్యక్తి వచ్చి మహాప్రవక్త (స)ను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు: "ఓ దైవప్రవక్తా! ఈ ఖైదీలలో నుంచి ఒక బానిస యువతిని నాకు కూడా ఇప్పించండి." దానికి సమాధానంగా ఆయన(స) గారు అతనితో ఇలా అన్నారు : "వెళ్ళు, ఒక బానిస యువతిని తీసుకో." అప్పుడు అతను వెళ్లి సఫ్యా బిన్తె హుయైయ్‌ను తన స్వాధీనంలోకి తీసుకున్నాడు.[6] ఆ తరువాత ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చాడు[7] మరియు ఇలా అనసాగాడు; 'ఓ దైవప్రవక్తా(స)! హుయై కూతురూ, ఖురైజ, అన్‌నజీర్ తెగలకు దొరసానీ[8] అయినటువంటి సఫ్యాను మీరు దిహ్యాకు ధారాదత్తం చేశారు. కాని ఆమె అయితే మీకు మాత్రమే తగినది.' దైవప్రవక్త(స) ఇలా సెలవిచ్చారు: "సరే, మంచిది. సఫ్యాను తనతో తీసుకుని నా వద్దకు రమ్మని దిహ్యాకు చెప్పండి." అతను ఆమెను తీసుకుని దైవప్రవక్త (స)

ఆయన (స) దీనిని ఒక శుభశకునంగా పేర్కొన్నారు. ఎందుకంటే, ఖైబర్ నగరానికి చెందిన యూదులు ఆ సమయంలో గడ్డపారలూ, గంపలూ మొదలైన వాటిని తీసుకుని బయలుదేరారు. అవి కూల్చటానికి పనికొచ్చే పనిముట్లు.

367-3. ఇది ఖురాను గ్రంథంలోని సాఫ్ఫాత్ సూరాలోని 177వ వాక్యంలోని సారాంశము.

367-4. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) తమ సైన్యాన్ని తీసుకుని హఠాత్తుగా వారి మీద దండయాత్ర చేశారు.

367-5. అంటే అబ్దుల్ అజీజ్ గారు తాను స్వయంగా అనస్ (ర) నుంచి ఏ ఉల్లేఖనాన్నయితే విన్నారో అందులోనయితే ఈ విషయం మాత్రమే ఉన్నది; యూదులు ముహమ్మద్ (స) అని మాత్రమే అన్నారు. కాని అనస్ (ర) గారి శిష్యులు కొందరు; - సాబిత్, ఇబ్నె సిరీన్ లాంటి వారు ఈ విషయాన్ని కూడా అదనంగా చేర్చారు; సైన్యాన్ని తీసుకుని ముహమ్మద్ (స) వచ్చేశారు.

367-6. ఈమె గారు గౌరవప్రదమైన యూదులకు చెందిన ఒక ఉన్నత సంపన్న కుటుంబానికి చెందిన స్త్రీ. ఇంకా ఆమె హజ్రత్ హారూన్ (అ) సంతానంలోని వారు.

వద్దకు వచ్చాడు. అప్పుడు దైవప్రవక్త(స) సఫ్యాను చూశారు. తరువాత దిహ్యాతో ఇలా అన్నారు; 'కనుక నీవు ఖైదీలలో నుంచి మరొక యువతిని ఎవరినైనా ఎన్నుకో.' హజ్రత్ అనస్ (ర) ఇలా అన్నారు; తరువాత దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) సఫ్యాకు విముక్తి కలిగించి ఆమెను ఒక స్వతంత్ర స్త్రీగా చేశారు. ఆ తరువాత ఆమెను వివాహం చేసుకున్నారు.[9] సాబిత్ హజ్రత్ అనస్ (ర)తో ఇలా అన్నారు: "అబూ ఓ అబూ హమ్జా! దైవప్రవక్త (స) ఆమెకు ఎంత మహర్‌ను చెల్లించారు?" ఆయన ఇలా సమాధానం చెప్పారు; 'స్వయంగా ఆమెయే ఆమెకు మహర్." ఎందుకంటే ఆయన(స) గారు ఆమెకు బానిసత్వం నుంచి విముక్తి కలిగించారు. ఒక స్వతంత్ర స్త్రీగా చేశారు. ఆ తరువాతనే ఆయన (స) ఆమెను వివాహం చేసుకున్నారు. దైవప్రవక్త (స) ఖైబర్ నగరం నుంచి తిరిగి వచ్చేటప్పుడు మార్గమధ్యంలోనే ఉమ్మె సలీమ్, సఫ్యాను అందంగా అలంక రించారు. ఆ రాత్రే ఆమెను ఆయన(స) వద్దకు పంపేశారు. రెండో రోజు ఉదయం ఆయన(స) వరుడుగా ఇలా సెలవిచ్చారు; తినటానికి ఎవరి వద్ద ఏమున్నా సరే వారు దానిని తీసుకుని నా వద్దకు రావాలి. అప్పుడు అక్కడ ఒక దస్తర్‌ఖాన్ పరచబడింది. ఒకరు ఖర్జూరపు పండ్లు తీసుకువస్తే మరొకరు నెయ్యిని తీసుకువచ్చారు. అబ్దుల్ అజీజ్ ఇలా అన్నారు; 'కొందరు సత్తూ (అంటే వేపబడిన ధాన్యపు గింజల పిండి. అందులో తీపి పదార్థాన్ని లేదా ఉప్పును కలిపి తింటారు) కూడా తీసుకుని వచ్చారు' అని హజ్రత్ అనస్(ర) అన్నారని నేను అనుకుంటున్నాను. హజ్రత్ అనస్ ఇలా అన్నారు : 'వాటన్నింటిని కలిపి మలీదా (అంటే రొట్టెను చిన్న చిన్న ముక్కలుగా చేసి అందులో పంచదారను, నెయ్యిని కలిపి మిశ్రమం చేస్తారు)గా చేశారు. 'కనుక మహాప్రవక్త (స) గారి వలీమా విందు ఇదే!'

367-7. ఈ వ్యక్తి పేరు ఏమిటో తెలియరాలేదు.

367-8. బనీ ఖురైజ, బనీ నజీర్ అనేవి ఖైబర్ నగరంలోని యూదులకు చెందిన రెండు పెద్ద తెగలు.

367-9. కనుక స్వేచ్ఛనూ, బానిసత్వం నుంచి విముక్తినీ 'మహర్'గా నిర్ణయించారు. ఇది ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. ఇమామ్ అహ్మద్, హసన్, ఇబ్నె ముసైబ్, అహ్లె హదీస్‌కు చెందిన పరిశోధకులు, ఇంకా ఇతర ధర్మశాస్త్రవేత్తలు ఇలా చెప్పారు; ఇది మహాప్రవక్త (స)గారి సంప్రదాయం, ఆయన (స) గారికే ప్రత్యేకం, పరిమితం. ఇతరు లెవ్వరూ అలా చెయ్యలేరు.

367-10. వలీమా జరపటం సున్నత్ (దైవ ప్రవక్త గారి సంప్రదాయం). దీనిని వరుడు

13వ అధ్యాయం

ఒక స్త్రీ ఎన్ని బట్టలు ధరించి నమాజు చెయ్యాలి అనే విషయం గురించి.

ఇక్రిమా గారు, ఇలా అన్నారు;[1] ఒకవేళ స్త్రీ తన మొత్తం శరీరాన్ని ఒకే వస్త్రం తో కప్పుకుని దాచుకోగలిగితే, ఆ స్థితిలో కూడా ఆమె చేసే నమాజు ధర్మసమ్మతమైనదే అవుతుంది.

368. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) ఫజర్ నమాజును చేసేటప్పుడు చాలామంది ముస్లిమ్ మహిళలు ఆ నమాజులో ఆయన (స)తో పాటు పాల్గొనేవారు. వారు తమ శరీరాలను దుప్పట్లతో కప్పుకుని ఉండేవారు. నమాజు పూర్తి అయిన తరువాత వారు తమ తమ గృహాలకు తిరిగి వెళ్ళిపోయేవారు. చీకటి వల్ల వారిని ఎవరూ గుర్తించేవారు కారు.[1]

14వ అధ్యాయం

డిజైన్‌లు ఉన్న వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చెయ్యటం మరియు వాటిని చూడడం అనే విషయాలను గురించి.

369, 370. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒకసారి దైవప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) ఒక వులెన్ దుప్పటిని ధరించి నమాజు చేశారు. దాని మీద డిజైన్‌లు వేసి ఉన్నాయి. ఆయన (స) ఆ డిజైన్ల మీదకు తన దృష్టిని సారించారు. నమాజు పూర్తి అయిన తరువాత ఆయన(స) ఇలా సెలవిచ్చారు: ఈ దుప్పటిని

తప్పకుండా పాటించవలసిన అవసరం ఉంది. దీనికి సంబంధించిన వివరాలు ఇన్షా అల్లాహ్ 'నికాహ్ గ్రంథం'లో రాబోతున్నాయి.

13-1. ఈ హదీసును అబ్దుర్రజాఖ్ గారు జత చేశారు.

368-1. ఈ హదీసు ప్రకారం, అధ్యాయం సారాంశం ఇలా ఉంది; చూడటానికి ఆ స్త్రీలు ఒకే వస్త్రాన్ని తమ తమ శరీరాలకు కప్పుకుని వచ్చేవారు. మరియు నమాజు చేసేవారు. ఒకవేళ వారు లోపల మరొక వస్త్రాన్ని దేన్నయినా ధరించినా ధరించి ఉండవచ్చు. కాని అది కనిపించినప్పుడు ఉన్నా ఒకటే. లేకపోయినా ఒకటే. కనుక స్పష్టంగా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, ఒకవేళ ఒక స్త్రీ ఒకే వస్త్రంతో తన మొత్తం శరీరాన్ని కప్పుకుని దాచుకోగలిగితే, అప్పుడు ఆమె చేసే నమాజు పూర్తిగా ధర్మ సమ్మతమైనదే అవుతుంది. ఒకవేళ ధర్మసమ్మతంకాని పక్షంలో, దైవప్రవక్త (స) ఆ స్త్రీలను తప్పకుండా అడిగి ఉండేవారు. ఇంకా మరొక వస్త్రాన్ని కూడా ధరించమని తెలియజేసి ఉండేవారు.

తీసుకుపోయి అబూ జహమ్ (అమిర్ బిన్ హుజైఫా)కు ఇచ్చేసెయ్యండి. అతని వద్ద ఉన్నటువంటి సాదా దుప్పటిని తీసుకురండి. డిజైన్లు ఉన్న ఈ దుప్పటి నమాజులో నన్ను ఏమరుపాటుకు గురిచేసింది.[1] తన తండ్రి ఉర్వా ఇలా చెప్పారని హిషామ్ బిన్ ఉర్వా ఉల్లేఖించారు: హజ్రత్ ఆయెషా (ర) ఇలా అన్నారని ఉర్వా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; నేను నమాజు చేసే సమయంలో ఈ డిజైన్లను చూశాను. అవి నమాజులోని నిశ్చలతను చెడగొడ తాయేమో అని నేను భయపడు తున్నాను.[2]

15వ అధ్యాయం

ఒకవేళ ఎవరైనా శిలువ గుర్తుగానీ లేదా బొమ్మలుగానీ వేసినటువంటి వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చేసినట్లయితే, ఆ నమాజు రద్దు అవుతుందా? కాదా? దానికి సంబంధించిన నిషేధం గురించి.

371. హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; హజ్రత్ ఆయెషా (రజి అన్హా) వద్ద ఒక పరదా ఉండేది; ఆమె గారు (ర) దానిని తన ఇంటికి ఒక వైపున వ్రేలాడగట్టారు. దైవప్రవక్త మహనీయులు(స) ఆ పరదాను చూసి ఇలా సెలవిచ్చారు; ఆయెషా(ర)! ఆ పరదాను అక్కణ్ణుంచి తొలగించు. దీని మీద ఉన్న బొమ్మలు నమాజులో నా ముందు తిరుగుతూ ఉంటాయి.[1]

369,370-1. అబూజహమ్ డిజైన్లు వేసిన ఈ వులెన్ దుప్పటిని దైవప్రవక్త (స) గారికి కానుకగా పంపారు. కాని మహనీయ ప్రవక్త (స) దానిని అతనికే తిరిగి పంపివేశారు. ఇంకా అతని వద్ద ఉన్నటువంటి సాదా ఉలెన్ దుప్పటిని తెప్పించుకున్నారు. దైవప్రవక్త (స) ఇలా ఎందుకు చేశారంటే, తాను ఎంతో ప్రేమతో పంపినటువంటి కానుకను దైవప్రవక్త (స) తిరస్కారించారని అతను బాధపడకూడదని. ఇక్కడ స్పష్టంగా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, నమాజు చేసేటప్పుడు మనిషికి చిత్తశుద్ధి, అంటే మనస్సును నమాజులో లగ్నం చెయ్యటం, ఏకాగ్రతను పాటించటం, మనః పూర్వకత్వాన్ని కలిగి ఉండటం చాలా అవసరం. ఏ వస్తువులైతే చిత్తశుద్ధిని కలుషితం చేస్తాయో – డిజైన్ల వంటివి వాటి నుంచి నమాజు చేసే మనిషి దూరంగా ఉండాలి, వాటిని దరిచేరనీయకూడదు.

369,370-2. ఈ సంబంధాన్ని అహ్మద్, ఇబ్నె అబీ షీబా, ముస్లిమ్, అబూదావూద్ గార్లు ఆవిష్కరించారు.

371-1. ఈ హదీసులో శిలువకు సంబంధించిన ప్రస్తావన లేకపోయినప్పటికీ

16వ అధ్యాయం

పట్టు వస్త్రంతో తయారు చేసిన కోటు ధరించి నమాజు చెయ్యటం మరియు దానిని తీసివేయటం.

372. ఉఖబా బిన్ ఆమిర్(ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త(స) మహనీయులకు ఎవరో పట్టువస్త్రంతో తయారు చేసిన కోటును కానుకగా పంపారు. ఆయన (స) గారు దానిని ధరించి నమాజు చేశారు. నమాజు పూర్తి చేసిన తరువాత ఆయన (స) గారు దానిని కోపంగా, వేగంగా అసహ్యపడుతూ తీసిపారేశారు. ఆయన(స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు; ఇది భయభక్తులు కలవారికి తగినది కాదు.

బొమ్మలకూ, ప్రతిమలకూ, చిత్రాలకూ ఏ ఆజ్ఞ అయితే వర్తిస్తుందో, ఆ ఆజ్ఞయే శిలువకు కూడా వర్తిస్తుంది. ఇంటికి వ్రేలాడగట్టటాన్నే ఆయన (స) గారు నిషేధించినప్పుడు ఆ గుర్తు ఉన్నటువంటి వస్త్రాలు ధరించటం అసలే నిషిద్ధమవుతుంది. బహుశా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) 'కితాబుల్ లిబాస్'లో ఉన్నటువంటి హదీసును ఇక్కడ సూచించారు. దైవప్రవక్త మహనీయులు(స) తన గృహంలో శిలువ గుర్తు ఉన్నటువంటి ఏ వస్తువునూ వదలిపెట్టేవారు కారు. అంటే దానిని పగలగొట్టేవారు. అధ్యాయంలోని హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, అటువంటి వస్త్రాన్ని కట్టుకోవటం లేదా దానిని ఇంట్లో వ్రేలాడగట్టటం అసహ్యకరమైన విషయం. అయితే నమాజు మటుకు చెడిపోదు, రద్దు కాదు. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (స) నమాజును మధ్యలో భంగపరచనూ లేదు, తిరిగి దానిని చెయ్యనూ లేదు.

372-1. ముస్లిమ్ గారి ఉల్లేఖనంలో ఈ విషయం అదనంగా ఉంది; హజ్రత్ జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) ఈ కోటును ధరించవద్దని నన్ను వారించారు. పురుషులు పట్టు వస్త్రాలు ధరించకూడదు, అవి వారికి నిషిద్ధం అనే ఆజ్ఞ అవతరించకపూర్వం దైవప్రవక్త (స) బహుశా ఆ కోటును ధరించి ఉండవచ్చు. ఈ హదీసు ద్వారా తేటతెల్లమైన విషయం ఏమిటంటే; పట్టువస్త్రాలు ధరించటం నిషిద్ధమే, వాటిని ధరించేవాడు పాపాత్ముడే; కాని వాటిని ధరించి నమాజు చేస్తే, నమాజు ధర్మసమ్మతమైనదే అవుతుంది. చాలామంది విద్వాంసులు ఈ అభిప్రాయాన్నే వ్యక్తం చేశారు. ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మాలై) ఇలా సెలవిచ్చారు; "సమయం మిగిలి ఉంటే, నమాజును మళ్లీ చేసుకుంటే మంచిది." ఇంకా షౌకానీ (రెహ్మాలై) గారూ, చాలామంది ఇస్లామ్ ధర్మశాస్త్రవేత్తలూ ఏమన్నారంటే, పట్టు వస్త్రాలు ధరించి చేసే నమాజు అసహ్యకరమైనది.

17వ అధ్యాయం

ఎరుపు రంగుగల వస్త్రాన్ని ధరించి నమాజు చెయ్యటం.

373. **అబూ హుజైఫా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : నేను మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను ఎరుపు రంగుగల చర్మంతో తయారుచేయబడిన ఒక గుడారంలో ఉండగా చూశాను. ఇంకా నేను ఏమి చూశానంటే; హజ్రత్ బిలాల్ (రజి అన్) దైవప్రవక్త (సఅసమ్) గారు వుజూ చేసుకునే నీళ్లను తీసుకున్నారు. ప్రజలు ఆ నీళ్లను అందుకోవటానికి విరుచుకుపడ్డారు. ఎవరికి ఎంత నీరైతే లభించిందో వారు అంత నీరును తమ శరీరానికి పూసుకున్నారు. ఎవరికైతే అసలు నీరే దొరక లేదో వారు ఇతరుల చేతుల నుంచి కొంత తడిని మాత్రమే తీసుకున్నారు. ఆ తరువాత నేను ఇంకా ఏమి చూశానంటే; హజ్రత్ బిలాల్ (రజిఅన్) దైవప్రవక్త (సఅసమ్) గారి ఈటె(బల్లెం)ను తీసుకుని దానిని నేలమీద పాతారు. అప్పుడు ప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) గుడారంలో నుంచి బయటికి విచ్చేశారు. ఆయన (సఅసమ్) ఎరుపు రంగు బట్టలను ధరించి ఉన్నారు.[1] ఇంకా తన లుంగీని పైకి ఎత్తి పట్టుకుని ఉన్నారు.[2] దైవప్రవక్త (సఅసమ్) పాతి ఉన్నటువంటి బరిసె వైపునకు తిరిగి ప్రజలతో పాటు రెండు రకాతులు నమాజు చేశారు. ఇంకా నేను బరిసెకు అవతలి వైపు నుంచి మనుషులూ, పశువులూ సాగిపోతూ ఉండటాన్ని గమనించాను.**

373–1. అధ్యాయంలోని ముఖ్య విషయం ఇక్కణ్ణుంచే ఉద్భవిస్తుంది. మన విద్వాంసులలో అగ్రశ్రేణికి చెందిన షేఖ్ ఇబ్నె ఖయ్యిమ్ గారు ఇలా సెలవిచ్చారు : దైవప్రవక్త (స) ధరించిన ఈ దుస్తులు పూర్తిగా ఎరుపు రంగుగల దుస్తులు కావు. కాని అందులో ఎర్రని, నల్లని రంగుల చారలు కూడా ఉన్నాయి. ఇంకా ఎరుపు రంగు విషయంలో చాలా అభిప్రాయభేదాలు ఉన్నాయి. హాఫిజ్ గారు ఈ విషయం గురించి ఏడు భిన్నాభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేశారు. ఆ తరువాత ఆయన ఇలా అన్నారు; యదార్థం ఏమిటంటే, అవిశ్వాసులను పోలి ఉండే ఉద్దేశ్యంతోగానీ, స్త్రీలను పోలి ఉండే ఉద్దేశ్యంతో గానీ లేదా పేరుప్రతిష్ఠలు పొందే సంకల్పంతోగానీ ఎవరైనా ఎరుపు రంగుగల దుస్తులు ధరించటం ధర్మసమ్మతమైన విషయం కానేకాదు. ఈ ఉద్దేశ్యం గనక లేకుండా వాటిని ధరిస్తే అది దోషం కాదు. అయితే కాషాయి రంగుగల దుస్తులు ధరించటం పురుషులకు ధర్మసమ్మతమైన విషయం కాదు. ఇందులో పండితుల మధ్య భిన్నాభిప్రాయాలు లేవు.

373–2. దైవప్రవక్త (సఅసమ్) గారి పిక్కలు బయటికి కనిపిస్తున్నాయి. వాటి మీద వస్త్రం కప్పబడి లేదు. ముస్లిమ్ గారి ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది; "నేను దైవప్రవక్త (సఅసమ్) గారి పిక్కల మీద ఉన్నటువంటి శ్వేత వర్ణాన్ని కళ్లారా చూశాను."

18వ అధ్యాయం

కప్పు మీద, మెంబరు మీద, చెక్క మీద నమాజు చెయ్యటం గురించి.

ఇమామ్ హసన్ బస్రీ (రెహ్మాలై) ఇలా అన్నారని ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) చెప్పారు; పేరుకుపోయిన నీళ్లపై అంటే మంచుగడ్డ మీదా, వంతెనల మీదా నమాజు చెయ్యవచ్చు. ఇందులో అభ్యంతరకరమైన విషయమేదీ లేదు, వాటి క్రింద మూత్రం ప్రవహిస్తున్నా సరే. లేదా వాటి పైభాగంలోగానీ లేదా వాటి ముందు భాగంలోగానీ మూత్రం ప్రవహిస్తున్నా సరే. అయితే నమాజు చేసే మనిషికీ, వాటికీ మధ్య ఏదైనా వస్తువు అడ్డంగా తప్పనిసరిగా ఉండాలి. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) మసీదు కప్పు మీద నమాజు చేశారు. ఇమామ్ వెనుక నిలబడి నమాజు చేసే సంకల్పం చేసుకుని. వాస్తవానికి ఆ ఇమామ్ క్రింద మసీదులో ఉన్నారు. ఇంకా ఇబ్నె ఉమర్ (రజిఅన్) మంచుగడ్డ మీద నమాజు చేశారు.

374. ప్రజలు సహల్ బిన్ సాద్ (రజిఅన్)ను, “దైవప్రవక్త (స) గారి మెంబర్ ఏ వస్తువుతో చేయబడింది?” అని అడిగారు. దానికి సమాధానంగా సహల్ (ర) ఇలా అన్నారు; “ఇప్పుడు దానిని గురించి నేను తప్ప ఎక్కువగా తెలిసినవాడు మరొకడెవ్వడూ లేదు. పోతే, అది ‘గాబ’ అనే గ్రామంలోని ప్రసిద్ధిగాంచిన ఒక వృక్షపు కర్రతో చేయబడింది.[1] దానిని ఫలానా స్త్రీకి చెందిన ఫలానా బానిస మహనీయ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కొరకు తయారుచేశాడు. అది తయారైన తరువాత మసీదులో పెట్టబడింది. అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) దానిపైకి ఎక్కి నిలబడ్డారు, తన ముఖాన్ని ఖిబ్లా వైపునకు త్రిప్పి ‘అల్లాహు అక్బర్’ అనే తక్బీరు పలికారు. ప్రజలు ఆయన (స) గారి వెనుక నిలబడ్డారు. తరువాత ఆయన (స) ఖుర్ఆన్ పారాయణం చేశారు; రుకూ చేశారు. ప్రజలు కూడా ఆయన (స) వెనుక రుకూ చేశారు. ఆ తరువాత ఆయన (స) తన శిరస్సును పైకి లేపారు. మరియు వెనక్కి జరిగారు.[2] ఆ పిదప నేల మీద సజ్దా చేశారు. తరువాత రెండు సజ్దాలు చేసిన పిదప మెంబరుపైకి వెళ్లారు. ఆ తరువాత ఖురాను పారాయణం చేశారు. మళ్లీ రుకూ చేశారు; రుకూలో నుంచి

374-1. ‘గాబ’ మదీనా పట్టణానికి సమీపంలో ఉన్నటువంటి ఒక గ్రామం పేరు. ‘ఝావ్’ ప్రసిద్ధిగాంచిన ఒక వృక్షం పేరు. ఆ చెట్టు కర్ర చాలా మంచిది, గట్టిదీను. ప్రజలు దాని కర్రతో చక్కని పాత్రలు తయారుచేస్తారు. ఆ చెట్టు అకులతో చాకలి వారు బట్టలు ఉతుకుతారు.

374-2. ఎందుకంటే తన ముఖం ఖిబ్లా దిక్కు నుంచి తొలగకుండా ఉండాలని.

శిరస్సును పైకి ఎత్తారు. మళ్లీ వెనక్కి జరిగారు, భూమిపై సజ్దా చేశారు. మెంబర్‌కు సంబంధించిన గాథ ఇది[3] ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రహ్మాలై) ఏమన్నారంటే; దైవప్రవక్త(స) నిలబడి నమాజు చేయించారు కాబట్టి ఈ హదీసు ప్రకారం, సామూహిక నమాజుకు నాయకత్వం వహించే ఇమామ్ గనక అతని వెనుక నిలబడి నమాజు చేసే ప్రజలకంటే ఎత్తయిన స్థలంలో నిలబడి నమాజు చేయిస్తే అందులో ఎలాంటి దోషమూ లేదు.

375. అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి గుర్రం మీద స్వారీ చేస్తూ క్రిందపడిపోయారు. అప్పుడు ఆయన (స) గారి పిక్కకో లేక భుజానికో గాయం అయింది. దైవప్రవక్త (స) ఒక మాసం వరకు తన భార్యల వద్దకు వెళ్ళనని ప్రమాణం చేశారు. తరువాత ఆయన (స) గారు మిద్దె మీద ఉన్న గదిలోకి వెళ్లిపోయారు. దానికి వేయబడిన మెట్లు ఖర్జూరపు చెట్టు కర్రతో తయారుచేయబడినటువంటివి. ఆ సమయంలో ఆయన (స) గారి వద్దకు పరామర్శించటానికి ఆయన (స)గారి అనుచరులు వచ్చారు. దైవప్రవక్త (స) కూర్చొని నమాజు చేయించారు. అనుచరులు నిలబడి నమాజు చేశారు. నమాజు పూర్తి అయిన తరువాత ఆయన (స) గారు ఇలా బోధించారు:

374–3. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, నమాజుకు నాయకత్వం వహించే ఇమామ్, ముఖ్తదీలు నిలబడి ఉండే స్థలంకంటే ఎత్తయిన స్థలంలో నిలబడి నమాజు చేయించగలడు. ఇంకా తేటతెల్లమయ్యే మరొక విషయమేమిటంటే, ఇంత వెనక్కి జరగటం లేదా ముందుకుపోవటం అనే విషయం నమాజును భంగపరచదు. ఖత్తాబి ఏమన్నారంటే, దైవప్రవక్త (స) గారి మెంబర్‌కు మూడు మెట్లు ఉండేవి. ఆయన (స) గారు గనక రెండో మెట్టు మీద నిలబడితే అప్పుడు క్రిందికి దిగటానికీ, పైకి ఎక్కటానికీ రెండడుగుల దూరం అవుతుంది.

375–1. దీని భావం ఏమిటంటే, ఒకవేళ ఇమామ్ కూర్చొని నమాజు చేస్తే అప్పుడు మీరందరూ కూర్చొనే నమాజు చెయ్యండి. ఈ సమస్యకు సంబంధించిన ప్రస్తావన, దేవుడు సంకల్పిస్తే ముందు వస్తుంది. అధ్యాయానికి ఈ హదీసుతో ఉన్నటువంటి సంబంధం ఏమిటంటే; మిద్దె మీద నమాజు చెయ్యటం అంటే ఇంటి కప్పు మీద నమాజు చెయ్యటం సరైనదే అనే విషయం దీని ద్వారా నిరూపితమయింది. కొంత మంది ఏమన్నారంటే, మెట్లు కర్రతో చెయ్యబడ్డాయి. కాబట్టి కర్ర మీద లేక చెక్క మీద నమాజు చెయ్యటం సరైనదే అనే విషయం తేలింది.

"ఒక మనిషిని ఇమామ్‌గా నిర్ణయించిన తరువాత ప్రజలు ఆయన్ని అనుసరించాలి. అతను తక్బీర్ చెప్పినప్పుడు మీరు కూడా తక్బీర్ చెప్పాలి. అతను రుకూ చేస్తే మీరు కూడా రుకూ చెయ్యాలి. ఇంకా అతను సజ్‌దా చేసినప్పుడు మీరు కూడా సజ్‌దా చెయ్యాలి. ఇంకా అతను గనక నిలబడి నమాజు చేస్తే మీరు కూడా నిలబడే నమాజు చెయ్యాలి."[1] దైవప్రవక్త (స) ఇరవై తొమ్మిది రోజుల తరువాత మిద్దె మీద నుంచి కిందికి వచ్చేశారు (ఆయన(స) తన భార్యల వద్దకు వెళ్లారు). ప్రజలు ప్రవక్త (స)ను ఇలా ప్రశ్నించారు; 'ఓ దైవప్రవక్తా (స), మీరయితే ఒక నెల రోజుల వరకు మీ భార్యల వద్దకు వెళ్లనని శపథం చేశారు కదా!' దానికి సమాధానంగా దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; 'ఈ మాసం ఇరవై తొమ్మిది రోజుల మాసమే'.

19వ అధ్యాయం

నమాజు చేసే మనిషి సజ్‌దా చేసే స్థితిలో ఉన్నప్పుడు, ఒకవేళ అతను ధరించిన దుస్తులు అతని భార్య శరీరానికి తాకినట్లయితే, తగిలినట్లయితే అప్పుడు అతని నమాజు చట్టం ప్రకారం బలం లేకుండా పోతుందా?

376. హజ్రత్ మైమూన (రజిఅన్‌హా) ఇలా చెప్పారని అబ్దుల్లా బిన్ షద్దాద్ ఉల్లేఖించారు : మహనీయ దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేస్తూ ఉన్నప్పుడు నేను ఆయన (స) గారి ప్రక్కన కూర్చొని ఉండేదాన్ని. ఇంకా నేను అప్పుడు బహిష్టు స్థితిలో ఉండేదాన్ని. అప్పుడప్పుడు ఆయన (స) గారు ధరించిన దుస్తులు సజ్‌దా చేసేటప్పుడు నా శరీరానికి తాకుతూ ఉండేవి.[1] ఇంకా ఆయన (స) గారు ఖుమ్‌రా మీద నమాజు చేసేవారు.[2]

20వ అధ్యాయం

చాప మీద నమాజు చెయ్యటం అనే విషయం గురించి.

జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా అన్సారి (రజిఅన్), అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) వీరు ఉభయులూ పడవలో నిలబడి నమాజు చేశారు.[1] ఇంకా ఇమామ్ హసన్ బస్రీ (రెహ్మాలై) ఇలా సెలవిచ్చారు;[2] పడవలో నిలబడి నమాజు చెయ్యి. కాని దానివల్ల

376–1. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; బహిష్టు అయిన స్త్రీ యొక్క శరీరం అశుద్ధమయినది కాదు.

376–2. ఖుమ్‌రా అంటే ఒక చిన్న చాప. అది సజ్‌దా చేసేటప్పుడు ముఖం చేతులు పెట్టటానికి మాత్రమే సరిపోతుంది.

20–1. ఈ విషయాన్ని ఇబ్నె అబీ షీబా అవిష్కరించారు. ఇందులో ఉన్నటువంటి విషయం

నీ సహచరులకు ఇబ్బంది కలగకూడదు. పడవతో పాటు నీవు కూడా తిరుగుతూ ఉండు. లేకపోతే కూర్చొని నమాజు చెయ్యి.

377. అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారని ఇస్‌హాఖ్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబీ తల్‌హా (ర) ఉల్లేఖించారు : మా అమ్మమ్మ గారైనటువంటి ములైక[1] ఒకసారి దైవప్రవక్త ముహమ్మద్(స)ను తన ఇంటికి భోజనానికి రమ్మని ఆహ్వానించారు. ఆ భోజనాన్ని స్వయంగా ఆమెగారే తయారు చేశారు. అన్నం తిన్న తరువాత దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు : "రండి, నిలబడండి, మీ చేత నేను నమాజు చేయిస్తాను." అనస్ (ర) ఇలా అన్నారు : అప్పుడు నేను ఒక చాప వైపునకు వెళ్ళాను. చాలా కాలం నుంచి వాడకంలో ఉన్న కారణంగా అది నల్లబడిపోయింది. నేను దాని మీద నీళ్లపోసి కడిగాను. దైవప్రవక్త (స) ఆ చాప మీదనే నిలబడ్డారు. నేను మరియు అనాథ బాలుడైన జమీరా ఆయన (స) గారి వెనుక పంక్తిలో నిలబడ్డాము. ముసలమ్మ (అమ్మమ్మ) మా వెనుక నిలబడ్డారు. తరువాత దైవప్రవక్త (స) మా చేత రెండు రకాతులు నమాజు చేయించారు. ఆ తరువాత సలాము చేశారు.

21వ అధ్యాయం

ఖుమ్‌రా (ఒక చిన్న చాప-ముసల్లా లేక జానిమాజ్) మీద నమాజు చెయ్యటం గురించి.

378. విశ్వాసుల తల్లి అయినటువంటి హజ్రత్ మైమూన (రజిఅన్‌హా) ఇలా

ఏమిటంటే, పడవ ప్రయాణం చేస్తూ ముందుకు సాగిపోతూ ఉంటుంది. మనం నమాజు చేస్తూ పోతాము. వాస్తవానికి మనం గనక కోరితే పడవకు లంగరు వేసి ఆపగలము.

20-2. ఈ విషయాన్ని ఇబ్నె అబీ షీబా, బుఖారీలు ఆవిష్కరించారు. 'పడవతోపాటు నీవు కూడా తిరుగుతూ ఉండు' అనే దాని భావం ఏమిటంటే; నమాజును ప్రారంభించే టప్పుడు ఖిబ్లా వైపునకు నీ ముఖాన్ని త్రిప్పు తరువాత పడవ ఏ వైపునకు తిరిగితే ఆ వైపునకు ముఖాన్ని పెట్టు. ఖిబ్లా వైపునకు నీ ముఖం తిరిగి ఉన్నా, లేకపోయినా పర్వాలేదు. కాని నమాజు చేస్తూ పో. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) ఈ హదీసును ఇక్కడ ప్రస్తావించటానికి కారణం ఏమిటంటే, పడవ కూడా చాప మాదిరిగానే భూమి కాదు. అయినా దానిపై నమాజు చెయ్యటం సక్రమమయిన విషయమే.

377-1. కొందరు ఇలా అనువాదం చేశారు. ఈ ఇస్‌హాఖ్ గారి నాయనమ్మ అయినటువంటి ములైక.

ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) సజ్‌దగాహ్ (చిన్న జానిమాజు) మీద నమాజు చేసేవారు.[1]

22వ అధ్యాయం

పడక మీద నమాజు చెయ్యటం[1] అనే విషయం గురించి.

హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) తన పడక మీద నమాజు చేశారు.[2] హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా సెలవిచ్చారు : మేము దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారితోపాటు నమాజు చేసేవారము. మాలోని కొందరు తమ వస్త్రాల మీద[3] సజ్‌దా చేసేవారు.

379. దైవప్రవక్త మహనీయ ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి భార్య అయినటువంటి హజ్రత్ ఆయెషా (ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను దైవప్రవక్త (స) గారి సమ్ముఖంలో పడుకునేదాన్ని.[1] నా పాదాలు ఆయన (స) గారి ముఖం వైపునకు తిరిగి ఉండేవి. ఆయన (స) గారు సజ్‌దా చేసినప్పుడు నన్ను తాకేవారు; నేను నా కాళ్లను ముడుచుకునే దాన్ని. ఆయన (స) గారు లేచి నిలబడినప్పుడు నేను నా కాళ్లను మళ్లీ చాచేదాన్ని. ఆ రోజుల్లో ఇళ్ళల్లో దీపాలు కూడా ఉండేవి కావు.

378-1. సజ్‌దగాహ్ (ఖుమ్‌రా) అంటే ఒక చిన్న జానిమాజ్ లేక ముసల్లా అని అర్థం. దాని మీద నమాజు చేసే వ్యక్తి కేవలం తన ముఖాన్నీ, తన రెండు చేతులను మాత్రమే పెట్టగలడు.

22-1. ఈ అధ్యాయాన్ని ప్రవేశపెట్టి ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై)గారు, మట్టి మీద తప్ప మిగతా ఏ వస్తువుల మీదనైనా సరే సజ్‌దా చెయ్యటం ధర్మసమ్మతమైన విషయం కాదు అనే అభిప్రాయం కలిగి ఉన్నటువంటి వారిని ఖండించారు.

22-2. ఈ విషయాన్ని ఇబ్నె అబీ షీబా గారు, సయీద్ బిన్ మన్సూర్ గారు వసల్ చేశారు.

22-3. దీనిని అబీ షీబా గారు 'అస్వద్' నుంచి వెలికి తీశారు. ఆయన దుప్పటి మీదా, వెంట్రుకలుగల చర్మంతో తయారు చేసిన కోటు మీదా, కంబలి మీదా నమాజు చెయ్యటాన్ని సహించేవారు కారు, దానిని చెడుగా భావించేవారు. ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మాలై) గారు ఏమన్నారంటే; నమాజు చేసే వ్యక్తి ఈ వస్తువుల మీద నిలబడి నమాజు చేస్తే అది తప్పేమీ కాదు; కాని అతని నుదురు, అతని రెండు చేతులు సజ్‌దాలో ఉన్నప్పుడు నేల మీద ఉండాలి.

379-1. అంటే పడక మీద నమాజు చెయ్యటం అని భావం; ముందు రాబోయే హదీసులో వివరించబడిన విధంగా. కనుక అధ్యాయంలోని ప్రధాన విషయం స్పష్టమైపోయింది.

380. హజ్రత్ ఆయెషా(ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) తమ ఇంట్లోని పడక మీద నమాజు చేసేవారు. ఆమె గారు ఆయన(స)కూ ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య ఒక జనాజా మాదిరిగా అడ్డంగా పడి ఉండేవారు.

381. ఉర్వా బిన్ జుబేర్ (ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) తమ ఇంట్లో పడక మీద నమాజు చేసేవారు. అప్పుడు ఆయన (స)కూ, ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య హజ్రత్ ఆయెషా (ర) ఆ పడక మీద అడ్డంగా పడుకుని ఉండే వారు.[1] ఆ పడక మీదనే వారు ఉభయులు పడుకునేవారు.

23వ అధ్యాయం

తీవ్రమైన ఎండ వేడిలో వస్త్రం మీద సజ్దా చెయ్యటం.

ఇమామ్ హసన్ బస్రీ (రెహ్మాలై) ఇలా అన్నారు : సహాబాలు (ర) (దైవప్రవక్త అనుచరులు) తలపాగా మీదా, టోపీ మీదా సజ్దా చేసేవారు; వారి చేతులు చొక్కా చేతుల్లో ఉండేవి.[1]

382. అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : మేము ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారితో పాటు నమాజు చేసేవారము; మాలోని కొందరు తీవ్రమైన ఎండతాపం వల్ల తమ వస్త్రాల చివర్లను సజ్దా చేసే స్థలం మీద పరిచేవారు.[1]

381-1. ఈ హదీసుల ద్వారా పడక మీద నమాజు చెయ్యటం ధర్మసమ్మతమైనదే అనే విషయం నిరూపితమయింది. ఇంకా పడుకుని నిద్రపోయే మనిషి వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యటం అసహ్యకరమైన విషయమేమీ కాదు అని కూడా తెలిసిపోయింది. ఇంకా స్త్రీ వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యటం వల్లా లేదా ఒక స్త్రీ నమాజు చేసేవాని ముందు నుంచి దాటిపోవటం వల్లా నమాజు భంగం కాదు. విద్వాంసులలో చాలా మంది ఈ అభిప్రాయంతో ఏకీభవించారు.

23-1. ఈ హదీసును ఇబ్నె అబీ షీబా, అబ్దుర్రజాఖ్‌లు ఆవిష్కరించారు. ఇమామ్ అబూ హనీఫ (రెహ్మాలై) గారి దృష్టిలో ఇమామ (తలపాగ) యొక్క మధ్యభాగం మీద సజ్దా చెయ్యటం జాయజ్ (ధర్మసమ్మతమైనదే). కాని ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మాలై) దానిని మక్రూహ్ (అసహ్యకరమైనది)గానూ, ఇమామ్ షాఫయి (రెహ్మాలై) దానిని నాజాయజ్ (ధర్మ విరుద్ధమైనది) గానూ పరిగణించారు.

382-1. ఇమామ్ అబూ హనీఫ (రెహ్మాలై) గారూ, ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మాలై) గారూ, ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రెహ్మాలై) గారూ, ఇంకా చాలా మంది విద్వాంసుల

24వ అధ్యాయం
పాదరక్షలతో నమాజు చెయ్యటం.

383. అబూ మస్‌లమ సయీద్ బిన్ యజీద్ అల్ యజ్‌ది ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్)ను, "దైవప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) పాద రక్షలు తొడుక్కుని నమాజు చేసేవారా?" అని అడిగాను. దానికి సమాధానంగా ఆయన 'అవును' అని పలికారు.[1]

25వ అధ్యాయం
చర్మపు మేజోళ్లు తొడుక్కుని నమాజు చెయ్యటం.

384. హమ్మామ్ బిన్ హారిస్ ఇలా అన్నారని ఇబ్రాహీమ్ నఖయీ ఉల్లేఖిం చారు: 'నేను జరీర్ బిన్ అబ్దుల్లాను చూశాను; అప్పుడు ఆయన మూత్ర విసర్జనం చేస్తున్నారు. ఆ తరువాత ఆయన వుజూ చేసుకున్నారు, ఇంకా మేజోళ్ల మీద మసా చేశారు. తరువాత నిలబడి నమాజు చేశారు (మేజోళ్లతో సహా). ఒక వ్యక్తి ఆయన్ని ప్రశ్నించగా ఆయన ఇలా అన్నారు: 'నేను దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్

అభిప్రాయం ఏమిటంటే; తీవ్రమైన ఎండతాపం ఉన్న స్థితిలో లేదా తీవ్రమైన చలి ఉన్న స్థితిలో నమాజు చేసే వ్యక్తి తన వస్త్రాన్ని నేల మీద పరచి దాని మీద సజ్‌దా చెయ్యవచ్చు, అందులో దోషం లేదు. దాని వల్ల నమాజు చెడిపోదు.

383-1. ఇబ్నె బత్తాల్ ఇలా అన్నారు; పాదరక్షలు పరిశుభ్రంగా ఉన్నట్లయితే, వాటిని తొడిగి నమాజు చెయ్యటం ధర్మసమ్మతమైనదే. నేను అలా చెయ్యటాన్ని ముస్తహబ్ (ఇష్టకరమైనది) అని అంటాను. ఎందుకంటే, అబూదావూద్, హాకిమ్ గార్ల హదీసుల్లో ఇలా ఉంది; యూదులకు వ్యతిరేకంగా చెయ్యండి. వారు చెప్పులు తొడుక్కునీ, మేజోళ్లు ధరించీ నమాజు చెయ్యరు. హజ్రత్ ఉమర్(ర) నమాజు చేసేటప్పుడు చెప్పులు వదిలేయటాన్ని అసహ్యకరమైన కార్యంగా భావించేవారు. ఇంకా అబూ ఉమర్, షీబానీ గార్లయితే, నమాజు చేసేటప్పుడు, ఎవరైనా పాదరక్షలు తీసివేస్తే వారిని కొట్టేవారు. ఇమామ్ అబూ హనీఫగారి గురువుగారి గురువైన ఇబ్రాహీమ్ నఖయీగారు కూడా ఇదే అభిప్రాయాన్ని కలిగి ఉన్నారు. షౌకానీ గారు ఇలా అన్నారు; అసలైన, నిజమైన అభిప్రాయం ఏమిటంటే, పాదరక్షలు ధరించి నమాజు చెయ్యటం ముస్తహబ్ (అభిలషణీయమైనది). ఒకవేళ పాదరక్షలకు అశుద్ధత ఏదైనా అంటుకుంటే వాటిని నేల మీద రుద్దటం వల్ల అవి పరిశుభ్రమైపోతాయి. అది ఎటువంటి అశుద్ధత అయినా సరే, తడిదైనా సరే, పొడిదైనా సరే.

(స)ను ఇలానే చేస్తూ ఉండగా చూశాను'. ఇబ్రాహీమ్ నఖయీ ఏమన్నారంటే, జరీర్ బిన్ అబ్దుల్లాగారి ఈ హదీసు ప్రజలకు చాలా నచ్చింది. ఎందుకంటే ఆయన చివర్లో చాలా ఆలస్యంగా ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించారు.[1]

385. అల్ ముగైరా బిన్ షూబా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) వుజూ చేసుకునేటప్పుడు నేను ఒకసారి ఆయన (స) గారికి సహాయపడ్డాను. ఆయన (స) తన మేజోళ్ల మీద మసా చేశారు. ఆ తరువాత నమాజు చేశారు.

26వ అధ్యాయం

ఎవరైనా సజ్దా పూర్తిగా చెయ్యకపోతే.

హుజైఫా (ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఆయన ఒక వ్యక్తిని చూశారు; అతను నమాజు చేసేటప్పుడు రుకూను పూర్తిగా చెయ్యడు. సజ్దాను పూర్తిగా చెయ్యడు. అతను తన నమాజును పూర్తిచేసిన తరువాత, అతనితో హుజైఫా (ర) ఇలా అన్నారు; 'నీవు అసలు నమాజే చెయ్యలేదు.' అబూ వాయల్ ఏమన్నారంటే; హుజైఫా ఇలా కూడా అని ఉంటారని నేను అనుకుంటున్నాను; 'నీవు మరణించినప్పుడు దైవప్రవక్త (స) గారి సున్నత్ (సంప్రదాయం) మీద మరణించవు.'[1]

27వ అధ్యాయం

సజ్దా చేసేటప్పుడు రెండు బాహువులను వెడల్పుగా, విశాలంగా ఉంచటం. ఇంకా వాటిని ప్రక్కపుటెముకల నుంచి వేరుగా, దూరంగా ఉంచటం.

అబ్దుల్లా బిన్ మాలిక్ ఇబ్నె బుహైనా ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) నమాజు చేసినప్పుడల్లా తమ రెండు చేతులను ఎంత

384-1. అంటే ఖురాను గ్రంథంలోని మాయిదా సూరాలో వుజూ చేసుకునే ప్రక్రియలో కాళ్లు పరిశుభ్రంగా కడుక్కోవాలనే ఆజ్ఞ కూడా ఉంది. కనుక ఈ సూరా అవతరించిన తరువాత, జరీర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ గారి హదీసు వల్ల దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) తమ మేజోళ్ల మీద మసా చేసిన సంఘటన మాయిదా సూరాలోని ఈ వాక్యం అవతరణకు పూర్వం జరిగి ఉండవచ్చు అనే సందేహం ఉత్పన్నం కాదు.

26-1. అంటే నీ అంతం చెడ్డది అవుతుంది. ఎందుకంటే, నీవు దైవప్రవక్త (స) ను అనుసరించాలనే విషయం పట్ల అశ్రద్ధ కనబరిచావు. ఇంకా రాజాధిరాజు అయినటువంటి దేవుని పట్ల చూపవలసిన మర్యాదను చూపలేదు. అజాగ్రత్తగా, అశ్రద్ధగా ఆయన్ని ఆరాధించావు.

విశాలంగా, వెడల్పుగా (శరీరానికి దూరంగా) పెట్టేవారంటే, ఆయన (స) గారి చంకల్లోని తెలుపురంగు స్పష్టంగా కనిపించేది.

28వ అధ్యాయం

ఖిబ్లా వైపునకు ముఖం పెట్టి నమాజు చెయ్యటం ఎంతో శ్రేష్ఠమైనది, ఎంతో ఉన్నత మైనది.

దైవప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ హుమైద్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు; నమాజు చేసే వ్యక్తి తన కాలి వ్రేళ్లను కూడా ఖిబ్లా వైపునకు పెట్టి ఉంచాలి.

386. ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: ఎవరైనా మేము చేసే నమాజు మాదిరిగా నమాజు చేస్తే, ఇంకా నమాజు చేసేటప్పుడు మా ఖిబ్లా వైపునకు ముఖాన్ని త్రిప్పి నమాజు చేస్తే[1], ఇంకా మేము కోసిన పశువు మాంసాన్ని తింటే[2] అప్పుడు అతను అల్లాహ్ యొక్క ప్రవక్త యొక్క ఆశ్రయంలో, రక్షణలో ఉంటాడు. కనుక అల్లాహ్ యొక్క ఆశ్రయం విషయంలో ద్రోహానికి పాల్పడకండి.[3]

386-1. ఇందులో నుంచే అధ్యాయంలో ప్రస్తావించబడిన విషయం ఉద్భవిస్తుంది. తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, నమాజు చేసేటప్పుడు ఖిబ్లా వైపునకు ముఖాన్ని త్రిప్పటం తప్పనిసరి. ఇలా చెయ్యకుండా నమాజు నిజమైన, సరియైన నమాజు కాదు. ఈ విషయంలో అందరూ ఏకీభవిస్తారు. కాని షరియత్ కారణం వల్లగానీ లేదా భయం వల్లగానీ దాని అనివార్యత లేదా ఆవశ్యకత రద్దు అయిపోతుంది.

386-2. ఈ మూడు విషయాలను ఆయన (స) ముస్లిముల గుర్తులుగా పేర్కొన్నారు. ఎందుకంటే, ఆ కాలంలో యూదులు, క్రైస్తవులు, ముష్రిక్కులు ఈ అన్ని విషయాలను పాటించేవారు కారు. ముశ్రిక్కులయితే అసలు నమాజే చెయ్యరు; యూదులు ముస్లిములు కోసిన మాంసాన్ని తినరు, ముస్లిముల ఖిబ్లా వైపునకు తిరిగి నమాజు కూడా చెయ్యరు. ఇంకా క్రైస్తవులయితే ముస్లిములు కోసిన పశువుల మాంసాన్ని తింటారు. కాని ముస్లిముల ఖిబ్లా వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యరు.

386-3. అంటే షరియత్ కారణం ఏదీ లేకుండా అతని ఆశ్రయాన్ని, అతని వాగ్దానాన్ని భంగపరచకండి. ఏ వ్యక్తి అయితే ఈ మూడు పనులనూ చేస్తాడో ఆ వ్యక్తి ప్రాణం మీదా, సంపద మీదా దౌర్జన్యం చెయ్యకండి. అతన్ని ముస్లిమ్‌గా భావించండి. ఇక్కడ తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, నమాజును త్యజించిన వ్యక్తిని హతమార్చటం, అతని

387. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: ప్రజలు "లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్" (అల్లాహ్ తప్ప మరొక దేవుడు లేనే లేడు) అని పలికే వరకు నేను వారితో పోరాడుతూ ఉండాలని నన్ను ఆజ్ఞాపించటం జరిగింది. వారు గనక అలా పలికితే, తరువాత మేము నమాజు చేసిన విధంగా వారు కూడా నమాజు చెయ్యటం ప్రారంభిస్తే, ఇంకా మా ఖిబ్లా వైపునకు ముఖం పెట్టి నమాజు చేస్తే ఇంకా మా పద్ధతి ప్రకారం పశువులను జిబహ్ చేస్తే, అప్పుడు వారి ప్రాణాలూ, వారి సంపదలూ మనకు నిషిద్ధమైపోతాయి; ఒక్క చట్ట ప్రకారం తప్ప మేము వారి విషయంలో జోక్యం చేసుకోము.[1] వారిని గురించి అల్లాహ్‌యే లెక్క తీసుకుంటాడు.[2] మైమూన్ బిన్ సియాహ్, అనస్ బిన్ మాలిక్ (ర)ను ఇలా అడిగారు: "ఓ అబూహమ్‌జా! (ఇది హజ్రత్ అనస్ (ర) గారి ఇంటి పేరు) ఒక మనిషి ప్రాణం, అతని సంపదా ఎప్పుడు నిషిద్ధమవుతాయి?" దానికి సమాధానంగా ఆయన ఇలా అన్నారు: ఎవరైనా ఇలా సాక్ష్యమిస్తే: "అల్లాహ్ తప్ప నిజమైన ఆరాధ్య దైవం మరొకడెవ్వడూ లేడు," ఇంకా మేము తిరిగి నమాజు చేసే ఖిబ్లా వైపునకు ముఖం పెట్టి నమాజు చేస్తే, మేము చేసే నమాజులాంటి నమాజునే చేస్తే, ఇంకా మేము కోసిన పశువు మాంసాన్ని తింటే, అప్పుడు అతనే ముస్లిమ్ అవుతాడు; ఒక ముస్లిమ్‌కు సంక్రమించే హక్కులన్నీ అతనికి కూడా సంక్రమిస్తాయి, ఒక ముస్లిమ్‌పై ఉండే విధ్యుక్త ధర్మాలన్నీ అతని మీద కూడా ఉంటాయి.

29వ అధ్యాయం

మదీనా ప్రజల, సిరియా ప్రజల 'ఖిబ్లా'ను గురించి ఇంకా తూర్పు (పశ్చిమ) దిక్కులను గురించి.

తూర్పు పశ్చిమ దిశలలో మదీనా ప్రజల, సిరియా ప్రజల ఖిబ్లా లేనే లేదు.

సంపదను కొల్లగొట్టటం ధర్మసమ్మతమైనదే. ఇంకా అతను ముస్లిమ్ కాడు. అల్లాహ్ యొక్క ప్రవక్త యొక్క ఆశ్రయంలో కూడా లేడు.

387–1. వారు గనక ఎవరినైనా హత్య చేస్తే వారికి ప్రతీకారం చెయ్యబడుతుంది; అది వేరే విషయం.

387–2. అంటే, ఒకవేళ వారి హృదయాలలో అవిశ్వాసం ఉంటే, తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ దానిని గురించి ప్రశ్నిస్తాడు. వారు ఈ మూడు విషయాలను క్రియాశీలకంగా ఒప్పుకున్నట్లయితే అప్పుడు ఈ ప్రపంచంలో ఇస్లామ్ ధర్మం ఆజ్ఞలన్నీ వారికి వర్తిస్తాయి.

ఎందుకంటే ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మదీనా ప్రజలతో ఇలా సెలవిచ్చారు: "మలమూత్ర విసర్జనం చేసేటప్పుడు ఖిబ్లా వైపునకు ముఖాన్ని త్రిప్ప కండి. కాని తూర్పు దిశకు లేదా పశ్చిమ దిశకు ముఖాన్ని పెట్టవచ్చు."[1]

388. అబూ అయ్యూబ్ అన్సారి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు; మీరు మరుగుదొడ్డిలోకి వెళ్ళినప్పుడు ఖిబ్లా వైపునకు ముఖం కానీ, వీపుకానీ పెట్టకండి. అయితే తూర్పు వైపునకు లేదా పడమర వైపునకు ముఖాన్ని పెట్టవచ్చు. ఇంకా అబూ అయ్యూబ్ అన్సారి (ర) ఇలా అన్నారు; "తరువాత మేము సిరియా దేశంలోకి ప్రవేశించాము. అక్కడ మరుగుదొడ్ల ముఖాలు ఖిబ్లాకు అభిముఖంగా కట్టబడి ఉండటాన్ని చూశాము. కనుక వాటిని ఉపయోగించేటప్పుడు మరొక ప్రక్కకు తిరిగి కూర్చునేవారము. ఇంకా క్షమించమని అల్లాహ్‌ను వేడుకునేవారం."

30వ అధ్యాయం

ఖురాను గ్రంథంలోని 'బఖర' సూరాలోని అల్లాహ్ సూక్తి : "ఇబ్రాహీమ్ ఆరాధన కొరకు నిలబడిన ప్రదేశాన్ని శాశ్వతమైన నమాజు స్థలంగా చేసుకోవలసిందిగా మేము ప్రజలను ఆదేశించాము."

389. అమ్రూ బిన్ దీనార్ ఇలా ఉల్లేఖించారు : మేము అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్)ను ఇలా అడిగాము; "ఒక వ్యక్తి ఉమ్రా కోసం కాబా మందిర ప్రదక్షిణం చేశాడు. కాని సఫా మర్వాల మధ్య 'సయీ' (పరుగెత్తటం) చెయ్యలేదు. అలాంటి వ్యక్తి తన భార్యతో సంభోగించగలడా?[1]" ఆయన దానికి సమాధానంగా ఇలా అన్నారు: ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మక్కా నగరానికి వచ్చినప్పుడు ఆయన (స) ఏడుసార్లు కాబా మందిర ప్రదక్షిణం చేశారు. ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త

29-1. మదీనా పట్టణానికీ, సిరియా దేశానికీ పవిత్ర మక్కా నగరం దక్షిణ దిశలో ఉన్నది. కనుక మదీనా పట్టణవాసులకూ, సిరియా దేశ ప్రజలకూ మలమూత్ర విసర్జనం చేసేటప్పుడు తూర్పు పడమర దిక్కుల వైపునకు తమ ముఖాన్ని త్రిప్పి ఉంచాలనే ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది. కాని ఎవరైతే పవిత్ర మక్కా నగరానికి తూర్పు లేక పడమర దిక్కులో ఉన్నారో వారు దక్షిణ దిక్కుకో లేక ఉత్తర దిశకో తమ ముఖాన్ని త్రిప్పాలని ఆజ్ఞాపించబడింది.

389-1. అంటే అతని ఉమ్రా పూర్తి అయిపోయింది. ఇక అతను ఇహ్రామ్ స్థితి నుంచి బయటికి రాగలడా? లేదా?

స్థలానికి వెనుక భాగంలో రెండు రకాతులు నమాజు చేశారు. ఆ తరువాత సఫా మర్వాల ప్రదక్షిణం చేశారు. మీకు దైవప్రవక్త (స)లో ఒక మంచి ఆదర్శం ఉంది.[2] అమ్రూ బిన్ దీనార్ ఇలా అన్నారు : మేము ఇదే విషయాన్ని గురించి జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాను కూడా అడిగాము. ఆయన ఇలా అన్నారు; "ఆ వ్యక్తి సఫా మర్వాల ప్రదక్షిణం చెయ్యనంత వరకు తన భార్యతో సంభోగించకూడదు.

390. ముజాహిద్ ఇలా ఉల్లేఖించారు : ఇబ్నె ఉమర్ (రజిఅన్)గారి వద్దకు ఎవరో ఒక వ్యక్తి[1] వచ్చి ఇలా అన్నాడు; "ఇదిగో, ఇప్పుడే మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) విచ్చేశారు, కాబా గృహం లోపలకు వెళ్లారు." ఇబ్నె ఉమర్ (ర) ఇలా అన్నారు ; ఈ విషయం తెలుసుకుని నేను కూడా అక్కడకు వెళ్లాను. కాని అప్పటికే దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) కాబాగృహం నుంచి వెళ్ళిపోయారని తెలిసింది. ఇంకా, బిలాల్ (ర)ను కాబా గృహం రెండు తలుపుల మధ్య నిలబడి ఉండటాన్ని నేను చూశాను. అప్పుడు నేను బిలాల్‌ను, "దైవప్రవక్త (స) కాబా గృహం లోపల నమాజు చేశారా?" అని అడిగాను. ఆయన సమాధానంగా ఇలా అన్నారు; "అవును, దైవప్రవక్త (స) కాబా గృహంలో మీకు ఎడమ భాగంలో ఉన్నటువంటి రెండు స్తంభాల మధ్య నిలబడి రెండు రకాతులు నమాజు చేశారు. ఆ తరువాత బయటికి వచ్చారు. కాబా ముందు భాగంలో మళ్లీ రెండు రకాతులు నమాజు చేశారు.[2]

391. అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కాబా గృహంలోకి ప్రవేశించినప్పుడు దాని యొక్క

389-2. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇక్కడ ఒక ముఖ్యమైన సూచన చేశారు. అదేమిటంటే, దైవప్రవక్తను అనుసరించటం అత్యంతావశ్యకం. అంటే ధార్మిక పరిభాషలో 'వాజిబ్' అన్నమాట. ముఖ్యంగా హజ్‌కూ, ఉమ్రాకూ సంబంధించిన ఆచార కర్మల విషయంలో ఇది చాలా అవసరం. ఎందుకంటే, ఈ విషయాలలో మన విచక్షణకూ, మన మేధకూ అసలు ప్రమేయమే ఉండదు. ఇంకా ఆయన (స) సఫా మర్వాల ప్రదక్షిణం చెయ్యటం వాజిబ్ అని కూడా తెలియజేశారు. ఈ ధర్మకార్యం పూర్తికానంత వరకు ఉమ్రాకు సంబంధించిన ఇహ్రామ్ నుంచి విముక్తి లభించదు.

390-1. ఈ వ్యక్తి ఎవరో తెలియదు.

390-2. అంటే, ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త స్థలం వద్ద. అంటే దైవప్రవక్త (స) ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త స్థలం వైపునకు తన ముఖాన్ని త్రిప్పి నమాజు చెయ్యలేదు. కాబా వైపునకు ముఖాన్ని పెట్టి నమాజు చేశారు.

నాలుగు మూలలకు పోయి అల్లాహ్‌ను వేడుకున్నారు. కాబా నుంచి బయటికి వచ్చే వరకు నమాజు చెయ్యలేదు. బయటికి వచ్చిన తరువాత కాబా గృహం ముందు నిలబడి రెండు రకాతులు నమాజు చేశారు. మరియు 'ఇదే మన ఖిబ్లా' అని సెలవిచ్చారు.[1]

31వ అధ్యాయం

మనిషి ఎక్కడున్నా సరే, ఏ దేశంలో ఉన్నా, ఏ ప్రదేశంలో ఉన్నా ఖిబ్లా వైపునకు ముఖాన్ని పెట్టి నమాజు చెయ్యాలి.

అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు; దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు; కాబా గృహం వైపునకు ముఖాన్ని త్రిప్పు మరియు 'అల్లాహు అక్బర్' (అల్లాహ్ మాత్రమే గొప్పవాడు)అని అను.[1]

392. బరా బిన్ ఆజిబ్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) బైతుల్ మఖ్దిస్ వైపునకు తిరిగి పదహారు సంవత్సరాల వరకో లేదా పదిహేడు సంవత్సరాల వరకో నమాజు చేశారు. దైవప్రవక్త (స) గారు, కాబా గృహం వైపునకు ముఖం పెట్టి నమాజు చెయ్యమనే అజ్ఞ అల్లాహ్ దగ్గర నుంచి తనకు ఎప్పుడొస్తుందా? అని హృదయపూర్వకంగా కోరుకునేవారు. చివరకు అల్లాహ్ 'బఖర' సూరాలోని ఈ వాక్యాన్ని అవతరింపజేశాడు. "ఓ ప్రవక్తా! నీవు మాటిమాటికీ నీ ముఖాన్ని ఆకాశం వైపునకు ఎత్తటాన్ని మేము గమనిస్తూనే ఉన్నాము. ఇదిగో నీకు అత్యంత ప్రీతికరమైన ఖిబ్లా వైపునకే ఇప్పుడు మేము నిన్ను

391-1. అది ఎన్నటికీ రద్దుకాదు. ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త గారి స్థలం వద్ద ఉన్నది. ఈ విధంగా ఈ హదీసు అధ్యాయానికి అనుగుణంగా ఉన్నది. ఒక మనిషి కాబా గృహం వైపునకు తన ముఖాన్ని పెట్టి ప్రపంచంలో ఎక్కడనుంచైనా నమాజు చెయ్యవచ్చు; ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త స్థలంలోనైనా లేదా మరొక స్థలంలోనైనా. ఈ ఉల్లేఖనంలో కాబా గృహంలో నమాజు చెయ్యటం గురించి ప్రస్తావించబడలేదు. ముందు రాబోయే ఉల్లేఖనంలో నమాజుకు సంబంధించిన ప్రస్తావన వచ్చింది. ముందు రాబోయే ఉల్లేఖనం ఎక్కువ నమ్మదగినది అని ప్రజలు అభిప్రాయపడ్డారు. కొంతమంది ఏమన్నారంటే; దైవప్రవక్త (స) ఎన్నోసార్లు కాబా గృహంలోకి వెళ్లారు. ఒకప్పుడు నమాజు చేశారు. మరొకప్పుడు కేవలం దుఆ చేశారు.

31-1. మన ఇమాములైన (ధార్మిక నాయకులు) ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రెహ్మలై), ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మలై), ఇమామ్ అబూ హనీఫ (రెహ్మలై) గార్ల

త్రిప్పుతున్నాము. కాబట్టి నీవు ముఖాన్ని మస్జిదె హరామ్ వైపునకు త్రిప్పు, ఇకపై మీరెక్కడున్నా సరే, మీ ముఖాన్ని ఆ వైపునకు పెట్టి నమాజు చెయ్యండి."

(దివ్యఖుర్‌ఆన్ : 2-144)

కనుక అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) కాబా గృహం వైపునకు ముఖం పెట్టి నమాజు చెయ్యసాగారు. బుద్ధిహీనులైన యూదులు ఇలా అనసాగారు; "వారిని తమ పూర్వపు ఖిబ్లా నుంచి ఎవరు మళ్ళించారు?" "ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను; తూర్పు, పశ్చిమ దిక్కులు రెండూ అల్లాహ్‌కే చెందుతాయి. అల్లాహ్ తాను కోరిన వారికి రుజుమార్గాన్ని చూపుతాడు. "ఒక వ్యక్తి[1] (ఖిబ్లా మార్పు జరిగినప్పుడు) దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారితో కలిసి నమాజు చేశాడు. నమాజు చేసిన తరువాత అతను కొంత మంది అన్సారుల వద్దకు వెళ్ళాడు. అప్పుడు వారు తమ ముఖాలను బైతుల్ మఖ్‌దిస్ వైపునకు త్రిప్పి నమాజు చేస్తున్నారు. ఆ వ్యక్తి వారిని ఉద్దేశించి ఇలా ప్రకటించాడు": "నేను సాక్ష్యమిస్తున్నాను; దైవప్రవక్త (స) గారితో కలిసి నేను ఇప్పుడే నమాజు చేసి వస్తున్నాను. ఆయన (స) గారు కాబా గృహం వైపునకు తన ముఖాన్ని త్రిప్పి మరీ నమాజు చేశారు." ఈ విషయాన్ని విని వారందరు నమాజు స్థితిలోనే కాబా గృహం వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యసాగారు.[2]

393. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తన ఒంటె మీద కూర్చొని స్వారీ చేస్తూ నఫిల్ నమాజులు (అదనపు ప్రార్థనలు) చేస్తూ ఉండేవారు. అది ఏ దిక్కు వైపునకు తన ముఖాన్ని త్రిప్పితే ఆ దిక్కు వైపునకు ఆయన (స) గారిని తీసుకుపోయేది.

అభిప్రాయం ఏమిటంటే, కాబా గృహం వైపునకు ముఖం పెట్టటం సరిపోతుంది. ఎందుకంటే, ఖచ్చితంగా కాబా గృహం ఉన్న స్థలం ఉన్న దిక్కుకు తిరిగి, ముఖంపెట్టటం అనేది ఇతర దేశాల ప్రజలకు చాలా కష్టమైన పని. కాని ఎవరికయితే కాబా గృహం కనిపిస్తుందో వారు మాత్రం ఖచ్చితంగా కాబా గృహం ఉన్న దిక్కు వైపునకు ముఖాన్ని పెట్టటం చాలా అవసరం.

392-1. అతని పేరు అబాద్ బిన్ బషర్ లేదా అబాద్ బిన్ నుహైక్.

392-2. వారు బనీ హారిస్ మసీదుకు చెందిన ప్రజలు. ఖుబాకు చెందిన ప్రజలకు ఈ విషయం రెండో రోజున తెలిసింది. వారు ఉదయం నమాజులో తమ ముఖాలను కాబా గృహం వైపునకు పెట్టి నమాజు చేశారు.

దైవప్రవక్త(స) ఫరజ్ నమాజును చెయ్యదలచినప్పుదు ఒంటెపై నుంచి కిందికి దిగి ఖిబ్లా వైపునకు తన ముఖాన్ని పెట్టి నమాజు చేసేవారు.[1]

394. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేయించారు. ఇబ్రాహీమ్ ఇలా అన్నారు: ఆయన (స) గారు ఆ నమాజులో ఏమన్నా పెంచారో లేక తగ్గించారో నాకైతే తెలియదు.[1] నమాజును పూర్తి చేసి సలామ్ చేసిన తరువాత ప్రజలు ఆయన(స)తో ఇలా విన్నవించుకున్నారు: "ఓ ప్రవక్తా! నమాజుకు సంబంధించి కొత్త ఆదేశం ఏదైనా వచ్చిందా?" ఆయన (స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు: "అదేమిటి? మీరు అలా మాట్లాడుతున్నారు." ప్రజలు ఇలా అన్నారు : "మీరు ఈ నమాజులో ఇన్ని రకాతులు చేశారు. ఇది విని దైవప్రవక్త (స) తన కాళ్లను ముదుచుకున్నారు. తరువాత ఖిబ్లా వైపునకు తన ముఖాన్ని త్రిప్పారు. ఆ తరువాత 'సహూ'కు సంబంధించిన రెండు సజ్దాలు చేశారు. ఆ తరువాత సలామ్ చేశారు. అప్పుదు మా వైపునకు తిరిగి ఇలా సెలవిచ్చారు: "ఒకవేళ నమాజును గురించి ఏదైనా కొత్త ఆజ్ఞ వస్తే నేను మీకు తప్పకుండా తెలియజేస్తాను. విషయం ఏమిటంటే, నేను కూడా మీలాంటి ఒక మనిషినే. మీరు ఎలాగయితే మరచిపోతారో నేను కూడా అలాగే మరచిపోతాను.[2] నేను గనక ఏదైనా విషయాన్ని మరచినట్లయితే అప్పుదు నాకు దానిని గురించి జ్ఞాపకం చేస్తూ ఉండండి. మీలో ఎవరైనా తమ నమాజును గురించి సంశయానికి గురి అయితే, అప్పుదు తాము నిజమని భావించిన దానిని అనుసరించాలి.[3] ఇంకా దాని ప్రకారం తమ నమాజును పూర్తి చెయ్యాలి. తరువాత సలాము చెయ్యాలి. ఇంకా 'సహూ' కు సంబంధించిన రెండు సజ్దాలు చెయ్యాలి."

393–1. వితర్ మొదలైనటువంటి నఫిల్ నమాజులు వాహనం మీద కూర్చొని చెయ్యటం సరియైనదే; రుకూ, సజ్దాలను కూడా సైగల ద్వారా చేస్తే సరిపోతుంది. ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రెహ్మాలై) గారి అభిప్రాయం ప్రకారం, వితర్ నమాజును వాహనంపై చెయ్యటం సరియైనది కాదు. ఎందుకంటే, అది ఆయనగారి దృష్టిలో వాజిబ్. ఒక ఉల్లేఖనంలో ఏమని ఉందంటే, ఒంటె మీద కూర్చొని నమాజు ప్రారంభించే సమయంలో దైవప్రవక్త (స) తన ముఖాన్ని ఖిబ్లా వైపునకు పెట్టి తక్బీర్ (అంటే అల్లాహు అక్బర్) పలికేవారు.

394–1. మరొక ఉల్లేఖనంలో దైవప్రవక్త(స) మరచిపోవటం వల్ల జొహర్ నమాజులో ఐదు రకాతులు చేశారు. ఈ నమాజు జొహర్ నమాజు. తబ్రాని ఉల్లేఖనంలో ఇది అసర్ నమాజు అని ఉంది.

32వ అధ్యాయం

ఖిబ్లాను గురించి మరికొన్ని విషయాలు

ఒకవేళ ఎవరైనా మరచిపోవటం వల్ల ఖిబ్లా వైపునకు కాకుండా మరొక దిక్కునకు తిరిగి నమాజు చేసినట్లయితే అతను ఆ నమాజును తిరిగి చెయ్యవలసిన అవసరం లేదు; అంటే అది అతనిపై 'వాజిబ్' కాదు.[1] దీనికి ప్రమాణం ఏమిటంటే; దైవప్రవక్త మహనీయులు (సఅసమ్) జొహర్ నమాజును రెండు రకాతులు చేసి సలాము చేశారు. తరువాత ఆయన (స) గారు తన ముఖాన్ని ప్రజల వైపునకు పెట్టి కూర్చున్నారు. ఆ తరువాత ప్రజలు నమాజులో జరిగిన తప్పును ఎత్తిచూపినప్పుడు లేదా జ్ఞాపకం చేసినప్పుడు ఆయన మిగతా నమాజును పూర్తి చేశారు.

395. హ్రజత్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను మూడు విషయాలు చెప్పాను. నా ప్రభువు వాటి ప్రకారమే ఆజ్ఞాపించాడు. నేను దైవప్రవక్త (స)తో ఇలా అన్నాను; ఓ దైవప్రవక్తా! మనం గనక ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ స్థలాన్ని నమాజు స్థలంగా చేసుకుంటే చాలా బాగుంటుంది. అప్పుడు బఖర సూరాలోని ఈ వాక్యం అవతరించింది; "ఇబ్రాహీమ్ ఆరాధన కొరకు నిలబడిన ప్రదేశాన్ని శాశ్వతమైన నమాజు స్థలంగా చేసుకోవలసిందని ప్రజలను మేము ఆదేశించాము." ఇంకా పరదాకు సంబంధించిన వాక్యం కూడా అవతరించింది. నేను పై విధంగానే దైవప్రవక్త (స)తో

394-2. దైవప్రవక్త (స)గారి స్థానం సకల మానవుల కంటే, సకల దైవదూతల కంటే కూడా పెద్దది, గొప్పది. కాని మరచిపోవటం అనేది మానవ సహజమైన గుణం. అది మనిషిని అంటిపెట్టుకుని ఉంటుంది. అతని నుంచి దూరమైపోదు.

394-3. అంటే నమ్మదగిన విషయాన్ని అవలంబించాలి. ఉదాహరణకు, నాలుగు రకాతులను గురించి సంశయం కలిగితే మూడు రకాతులను అవలంబించాలి; రెండూ లేక మూడు రకాతుల విషయంలో సందేహం కలిగినప్పుడు రెండు రకాతులను తీసుకోవాలి. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; దైవప్రవక్త (స) కూడా 'సహూ'ను తప్పించుకోలేరు; ఇంకా తెలిసిన మరొక విషయం ఏమిటంటే; నమాజు పూర్తి అయిపోయింది. (పూర్తి కాకపోయినా) అనే సందేహం ఒకవేళ కలిగితే అప్పుడు నమాజును తిరిగి చేసే అవసరం ఎంతమాత్రం లేదు; అది 'వాజిబ్' కూడా కాదు. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త మహనీయులు(స) స్వయంగా తిరిగి నమాజు చెయ్యలేదు, చెయ్యమని ప్రజల్ని ఆజ్ఞాపించనూ లేదు.

32-1. ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రెహ్మలై), అహ్లె హదీస్ వారు ఈ అభిప్రాయాన్నే సమర్థిస్తారు. షాఫయి మస్లక్ వారు నమాజును తిరిగి చెయ్యటం వాజిబ్ అంటారు.

అన్నాను; "ఓ దైవప్రవక్తా! మీరు మీ భార్యలకు పరదా చెయ్యమని ఆజ్ఞాపిస్తే ఎంతో బాగుంటుంది. ఎందుకంటే మంచివాళ్లూ, చెడ్డవాళ్లూ అందరూ వారితో మాట్లాడుతూ ఉంటారు. అప్పుడు పరదాకు సంబంధించిన వాక్యం అవతరించింది. ఒకసారి ఏమి జరిగిందంటే; దైవప్రవక్త (స) గారి భార్యలు పరస్పరం ఈర్ష్యపడటం వల్లా, మనస్పర్థల వల్లా ఆయన (స)కు వ్యతిరేకంగా ఫ్రంటు కట్టారు. నేను వారితో అన్నాను; (బాగా తెలుసుకోండి!) ఒకవేళ దైవప్రవక్త (స) మీకు విడాకులిస్తే, ఆయన (స)కు ఆయన ప్రభువు మీకంటే ఉత్తములైన భార్యలను ప్రసాదించటం విచిత్రమైన విషయమేమీ కాదు. తరువాత నేను చెప్పిన విధంగానే ఈ భావాన్ని సూచించే వాక్యం అవతరించింది.

396. హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) పైహదీసులో (395) ఉన్నటువంటి విషయాలనే ఈ హదీసులో ఉల్లేఖించారు.

397. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : ఒకసారి ఏమి జరిగిందంటే; ప్రజలు ఖుబా మసీదులో ఫజర్ నమాజును చేస్తూ ఉన్నారు. ఇంత లోనే ఒక వ్యక్తి (అబాద్ బిన్ బషర్) వచ్చాడు. అతను ఇలా అన్నాడు: "దైవప్రవక్త(స)పై గత రాత్రి ఒక ఖురాను వాక్యం అవతరించింది. అందులో కాబా వైపునకు ముఖంపెట్టి నమాజు చెయ్యమని ఆయన(స) గారిని ఆజ్ఞాపించటం జరిగింది." ఇది విని ప్రజలు నమాజులోనే తమ ముఖాలను కాబా వైపునకు త్రిప్పుకున్నారు. మొదట వారి ముఖాలు జెరూసలేమ్ వైపునకు తిరిగి ఉన్నాయి. తరువాత అవి కాబా వైపునకు తిరిగాయి.[1]

మాలికి మస్లక్ వారు, సమయం మిగిలి ఉంటే నమాజు తిరిగి చెయ్యటం వాజిబ్ లేకపోతే లేదు అని అంటారు.

397–1. ఇబ్నె అబీ హాతిమ్ గారి ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది; మహిళలు పురుషులు నిలబడి ఉన్న స్థలానికి వచ్చారు, పురుషులు స్త్రీలు నిలబడి ఉన్న స్థలానికి వెళ్ళారు. హాఫిజ్ గారు ఇలా అన్నారు. ఈ వ్యవహారం ఎలా జరిగిదంటే; నమాజును చేయించే ఇమామ్ తాను నిలబడి ఉన్నటువంటి మసీదు ముందు భాగంలో నుంచి తిరిగి మసీదు వెనుక భాగంలోకి వచ్చేశాడు. ఎందుకంటే, ఎవరైన మదీనా పట్టణంలో ఉండి కాబా వైపునకు ముఖాన్ని పెట్టినట్లయితే అప్పుడు అతని వీపు బైతుల్ మఖ్దిస్ వైపునకు తిరిగి ఉంటుంది. ఇంకా ఒకవేళ ఇమామ్ తాను నిలబడి ఉన్న స్థలంలోనే ఉండి తిరిగి నట్లయితే అప్పుడు అతని వెనుక భాగంలో నమాజు శ్రేణులకు స్థలం ఉండదు కదా!

398. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మరపు వల్ల (పొరపాటువల్ల) జొహర్ నమాజులో ఐదు రకాతులు చేశారు. అప్పుడు ప్రజలు; "ఓ ప్రవక్తా! నమాజు రకాతులు పెంచబడ్డాయా?" అని అడిగారు. దానికి సమాధానంగా ఆయన (స) 'ఏమిటి మీరు చెప్తున్నది?' అని అడిగారు. వారు, 'మీరు నమాజులో ఐదు రకాతులు చేశారు' అని చెప్పారు. ఈ విషయాన్ని విని ఆయన (స) గారు తన కాళ్లను త్రిప్పు కున్నారు. మరియు 'సహూ'కు సంబంధించిన రెండు సజ్దాలను చేశారు.

33వ అధ్యాయం

మసీదులో ఎక్కడైనా ఉమ్మి తగిలి ఉంటే దానిని చేత్తో రుద్ది తీసివేయటం.

399. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) ఖిబ్లా వైపు ఉన్నటువంటి మసీదులోని గోడ మీద ఉమ్మివేసి ఉండటాన్ని చూశారు. ఆయన (స) గారికి ఇది అసహ్యకరమైనదిగా తోచింది. చివరకు ఆయన(స) గారి ముఖం మీద అసహనం, ఆగ్రహం కనిపించాయి.[1] తరువాత ఆయన(స) గారు నిలబడి తన చేత్తో దానిని రుద్ది తీసిపారేశారు. ఆ తరువాత ఆయన(స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు : "మీలో ఎవరైనా నమాజు కోసం

ఇమామ్ మసీదు వెనుక భాగంలోకి తిరిగి వెళ్లినప్పుడు పురుషులు కూడా అతనితోపాటు తిరిగి వెళ్ళారు. స్త్రీలు కూడా తిరిగి వెళ్ళారు. చివరకు వారు పురుషుల వెనుకకు చేరి పోయారు. ఇది ఏకాగ్రతను చెడగొట్టే పెద్ద పనే. కాని బహుశా ఆ కాలంలో ఇది నమాజులో నిషేధించబడలేదేమో! లేదా అవసరం కారణంగా క్షమార్హమైన చర్య ఏమో! తేలునూ, పామునూ నమాజులో ఉండి కూడా చంపటం క్షమార్హమైన విధంగానే.

398-1. ఇంతకు ముందు వచ్చిన హదీసు ద్వారా తేటతెల్లమైన విషయం ఏమిటంటే, సహాబాలు (ర) నమాజులోని కొంత భాగాన్ని కాబా వైపునకు వీపు పెట్టి చేశారు; అయినా దానిని వారు మళ్లీ తిరిగి చెయ్యలేదు. ఇప్పుడు ఈ హదీసు ద్వారా విశదమైన విషయం ఏమిటంటే; దైవప్రవక్త (స) మరచిపోయిన కారణంగా ప్రజల వైపునకు ముఖాన్ని త్రిప్పారు. మరియు కాబా వైపునకు వీపును పెట్టారు. కాని నమాజును తిరిగి చెయ్యలేదు. అధ్యాయంలోని ప్రధాన విషయం ఇదే.

399-1. నిస్సాయి ఉల్లేఖనంలో ఏమని ఉందంటే శుభప్రదమైన ఆయన (స) గారి ముఖం కోపం కారణంగా ఎర్రబడింది.

నిలబడినప్పుడు అతను తన ప్రభువును రహస్యంగా వేడుకుంటాడు." లేదా ఆయన(స) ఇలా అన్నారు : అతని ప్రభువు[2] అతనికీ, ఖిబ్లాకూ మధ్య ఉంటాడు. కనుక మీలో ఎవరైనా (నమాజులో) తమ ఖిబ్లా వైపునకు ఉమ్మి వేయకూడదు. అయితే ఎడమ వైపునకూ లేదా తన కాలి క్రింద ఉమ్మివేయవచ్చు. తరువాత ఆయన(స) తమ దుప్పటి చివరిభాగంలో ఉమ్మివేశారు. తరువాత దానిని పైకీ, క్రిందికీ మడిచారు. 'ఇలా చెయ్యండి'[3] అని సెలవిచ్చారు.

400. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదులోని ఖిబ్లా వైపునకు ఉన్నటువంటి ఒక గోడ మీద ఎవరో ఉమ్మివేసి ఉండటాన్ని గమనించారు. ఆయన (స) దానిని గోకి తీసి పారేశారు. తరువాత ప్రజల వైపునకు తిరిగి వారిని ఉద్దేశించి ఇలా అన్నారు: "మీలో ఎవరైనా నమాజు చేస్తూ ఉన్నప్పుడు తన ముఖానికి ముందు భాగంలో ఉమ్మి వేయరాదు. ఎందుకంటే, నమాజులో ముఖానికి ఎదురుగా మహోన్నతుడూ, అత్యంత గౌరవప్రదుడు అయిన అల్లాహ్ ఉంటాడు."[1]

399-2. ఇది ఉల్లేఖకునికి కలిగిన అనుమానం. ఈ హదీసును జహ్మియా వర్గం వారు కొందరు, 'అల్లాహ్ ప్రతి చోటా ప్రతి ఇంట్లో ఉన్నాడు' (అల్లాహ్ శరణు) అనే విషయానికి ఆధారంగా తీసుకున్నారు. కాని స్వయంగా ఈ హదీసే వారి ఈ వివరణ తప్పు అని కొట్టి పారేస్తుంది. ఎందుకంటే, ఒకవేళ అల్లాహ్ ప్రతిచోట, ప్రతి గృహంలో ఉంటే, ఎడవైపునా, కాళ్ల క్రిందా ఉమ్మి వేయటం కూడా నిషేధించబడి ఉండేది. అహ్లె హదీస్ వారూ, ఇమాములు అందరూ, అహ్లె సున్నత్ వర్గం వారూ, అందరూ ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్న విషయం ఏమిటంటే; కరుణామయుడు, అత్యంత పరిశుద్ధుడు అయినటువంటి అల్లాహ్ మహోన్నతమైన ఆకాశంలో పీఠం మీద (సింహాసనంపై) కూర్చొని ఉన్నాడు; ఆయనకు సంబంధించిన జ్ఞానం, ఆయన శక్తీ, ఆయన ప్రతిభ ప్రతీచోట గోచరిస్తాయి. ఇంకా ఈ హదీసుకు సంబంధించిన వ్యాఖ్యానం మరొక హదీసు ద్వారా మనకు లభిస్తుంది. ఆ హదీసును అహ్మద్, తిర్మిజీ లాంటి మహానుభావులు ఆవిష్కరించారు. అందులో ఏమని ఉందంటే; అల్లాహ్ కారుణ్యం నమాజు చేసే వానికి తోడుగా ఉంటుంది.

399-3. అంటే దుప్పటి మీద ఉమ్మివేసి దానిని పైకీ, కిందకూ మడిచి ఉమ్మిని తుడిచి పారేశారు. ఆయన (స) గారు ఇలా చేసి క్రియాశీలకంగా విషయాన్ని బోధించారు. ఎందుకంటే పనిచేసి ప్రదర్శించటం వల్ల విషయం చక్కగా అర్థమవుతుంది.

400-1. నమాజులో దాసుడు రాజాధిరాజు అయిన తన ప్రభువు ముందు నిలబడి

401. విశ్వాసుల తల్లి అయినటువంటి హజ్రత్ ఆయెషా సిద్దీఖీ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదులోని ఖిబ్లా వైపున ఉన్నటువంటి ఒక గోడ మీద చీమిడినీ లేదా ఉమ్మినీ లేదా కఫమునూ (కళ్లెనూ) ఉన్నట్లు గమనించారు. తరువాత దానిని గోకి తీసిపారేశారు.

34వ అధ్యాయం

మసీదులోని చీమిడిని గులకరాయితో గీకి తీసిపారెయ్యటం. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : "ఒకవేళ నీవు తడిగా ఉన్నటువంటి అశుద్ధత మీద నడిస్తే దానిని కడిగిపారెయ్యి; పొడిగా ఉన్నటువంటి అశుద్ధత మీద నడిస్తే దానిని కడిగేసే అవసరం లేదు."

402. అబూ హురైరా (రజిఅన్), అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) ఉభయులూ ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి మసీదు గోడపై మనిషి ఊసిన కళ్లెను (కఫము)ను చూశారు. అప్పుడు ఆయన (స) గారు ఒక కంకరరాయిని తీసుకుని ఆ కళ్లెను గీకి పారేశారు. ఆ తరువాత ఆయన (స)గారు ఇలా సెలవిచ్చారు: "మీలో ఎవరైనా కాండ్రించి కళ్లెను తీసినప్పుడు అతను తన ముఖానికి ముందు భాగంలో ఆ కళ్లెను ఉయ్యకూడదు. ఇంకా దానిని తన కుడి వైపు కూడా ఊయకూడదు. కాని అతను తన ఎడమ వైపు భాగంలో గానీ లేదా తన ఎడమ పాదం క్రిందగానీ ఊయవచ్చు."[1]

35వ అధ్యాయం

నమాజు చేసేటప్పుడు మనిషి తన కుడి వైపు భాగంలో ఉమ్మివేయకూడదు.

403. అబూ హురైరా (రజిఅన్), అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్)

ఉంటాడు; వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ ఉంటాడు. వినయ వినమ్రతలతో వేడుకుంటూ ఉంటాడు. అలాంటి స్థితిలో ముందు భాగంలో ఉమ్మివేయటం ఎంతో అమర్యాదకరమైన చర్య. మహోన్నతుడైన అల్లాహ్ పైఆకాశంలో సింహాసనం మీద ఆసీనుడై ఉండి కూడా నమాజు చేసే తన భక్తుని ముందు ఉంటాడు. ఎందుకంటే, ఆకాశమూ, భూమీ, విశ్వం మొత్తమూ ఆయన ఔన్నత్యం, ఆయన దర్పం ముందు ఒక చిన్న బంతి కంటే కూడా అల్పమైనవే, అధమమైనవే.

402-1. వాస్తవానికి అధ్యాయంలో చీమిడిని గురించి ప్రస్తావించటం జరిగింది. కాని హదీసులో కళ్లెను గురించి ప్రస్తావించబడింది. అయితే ఈ రెండూ మనిషి శరీరం నుంచి విసర్జింపబడిన అశుద్ధ, వ్యర్థ పదార్థాలే. కనుక రెండింటికీ ఒకే ఆజ్ఞ వర్తిస్తుంది.

ఉభయులూ ఇలా ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి మసీదు గోడపై మనిషి ఊసిన కళ్ళెను (కఫమును) చూశారు. అప్పుడు ఆయన(స) ఒక కంకర రాయిని తీసుకుని ఆ కళ్ళెను గీకి పారేశారు. ఆ తరువాత ఆయన(స) ఇలా సెలవిచ్చారు; మీలో ఎవరైనా కాండ్రించి కళ్లెను తీసినప్పుడు అతను తన ముఖానికి ముందు భాగంలో ఆ కళ్లెను ఉయ్యకూడదు. ఇంకా దానిని తన కుడివైపు కూడా ఊయకూడదు. కాని అతను తన ఎడమవైపు భాగంలో గానీ లేదా తన ఎడమ పాదం క్రింద గానీ ఊయవచ్చు.[1]

404. దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: మీలో ఎవరైనా సరే తమ ముందు భాగంలో ఉమ్మి వేయకూడదు. ఇంకా తమ కుడి వైపు భాగంలో కూడా ఉమ్మివేయకూడదు. అయితే ఎడమ వైపు భాగంలో గానీ లేదా ఎడమ కాలు క్రిందగానీ ఉమ్మివేయవచ్చు.

36వ అధ్యాయం

ఎడమ వైపు లేదా ఎడమ కాలు క్రిందా ఉమ్మివేయవచ్చు.

405. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: ఒక ముస్లిమ్ నమాజులో ఉన్నప్పుడు తన ప్రభువుతో మెల్లగా రహస్యంగా మాట్లాడతాడు. కనుక అతను తన ముందు భాగంలోగానీ, తన కుడి వైపు గానీ ఉమ్మివేయకూడదు. అయితే అతను తన ఎడమ వైపు గానీ, తన ఎడమ కాలు క్రిందగానీ ఉమ్మి వేయవచ్చు.

403-1. ఈ అధ్యాయంలో ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ప్రతిపాదించిన హదీసులో నమాజు షరతు ప్రస్తావించబడలేదు. కాని ముందు రాబోయే అధ్యాయంలో ఆదమ్ బిన్ అబీ అయాస్ గారి ఉల్లేఖనంతో తీసుకువచ్చిన ఈ హదీసులోనే నమాజుకు సంబంధించిన షరతు ఉంది. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారి సంప్రదాయం ఏమిటంటే, ఆయన ఒక హదీసును ఉదహరిస్తారు. కాని దానిని మరొక పద్ధతిలో తన వాదనకు, తన తర్కానికి ప్రమాణంగా చూపిస్తారు. ఇక్కడ బహుశా ఆయన గారి ఉద్దేశ్యం ఇది కావచ్చు; ఈ నిషేధం నమాజుకే ప్రత్యేకమైనది, పరిమితమైనది. నౌవీ (రెహ్మాలై) గారు ఏమన్నారంటే; ఈ నిషేధం ఎలాంటి మినహాయింపు లేనటువంటిది, పరిపూర్ణమైనది, నమాజులో ఉన్నా లేకపోయినా, మసీదులో ఉన్నా లేకపోయినా. ఇది అన్ని సందర్భాలకు వర్తిస్తుంది.

407-1. ఒకవేళ మసీదు ఆవరణం మట్టిదై ఉంటే, అందులో మట్టిగానీ లేదా చిన్న చిన్న

406. అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి మసీదులోని ఖిబ్లా దిక్కులో ఉన్నటువంటి గోడ మీద ఎవరో ఉమ్మివేసిన కళ్లె ఉండటాన్ని గమనించారు. అప్పుడు ఆయన (స) గారు ఒక కంకర రాయిని తీసుకుని ఆ కళ్లెను గీకిపారేశారు. ఆ తరువాత ముందు భాగంలోగానీ, కుడి వైపు గానీ ఉమ్మి వేయవద్దని బోధించారు. అయితే ఎడమ వైపు గానీ లేదా ఎడమ కాలు క్రిందగానీ ఉమ్మివేసే అనుమతిని ఇచ్చారు.

37వ అధ్యాయం
మసీదులో ఉమ్మివేసిన దానికి పరిహారం.

407. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: "మసీదులో ఉమ్మివేయటం పాపం. దానికి పరిహారం ఆ ఉమ్మిని భూమిలో పూడ్చిపెట్టటం."[1]

38వ అధ్యాయం
కాండ్రించి ఉమ్మివేసే కళ్లెను మసీదులో పూడ్చిపెట్టుట.

408. దైవప్రవక్త మహనీయులు ఇలా సెలవిచ్చారని అబూహురైర (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: మీలో ఎవరైనా నమాజు కోసం నిలబడినప్పుడు అతను తన ముందు భాగంలో ఉమ్మి వెయ్యకూడదు. ఎందుకంటే అతను తాను నమాజు చేసే స్థలంలో ఉన్నంత వరకు అల్లాహ్‌తో రహస్యంగా మాట్లాడతాడు.[1] ఇంకా అతను తన కుడి వైపు ఉన్నటువంటి స్థలంలో కూడా ఉమ్మివెయ్యకూడదు. ఎంధుకంటే, అతని కుడి వైపున దైవదూత ఉంటాడు. అయితే అతను తనకు ఎడమవైపున ఉన్నటువంటి

కంకర రాళ్లు ఉన్నట్లయితే అప్పుడు ఉమ్మిని వాటి క్రింద పూడ్చవచ్చు. ఒకవేళ మసీదు ప్రాంగణం గట్టిగా ఉన్నట్లయితే లేదా నాపరాళ్లు పేర్చబడి ఉన్నట్లయితే అప్పుడు గుడ్డతో గాని, ఒక రాయితో గాని ఆ ఉమ్మిని తుడిచి బయట పారెయ్యాలి. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, మసీదును పరిశుభ్రంగా ఉంచటం చాలా అవసరం.

408-1. ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టమయ్యే విషయం ఏమిటంటే; నమాజు చేసే స్థితిలో ఉన్నప్పుడు అలా చెయ్యటం నిషిద్ధం. కాని ఇమామ్ అహ్మద్ (రెహ్మలై) గారు సాద్ బిన్ అబీ వఖాస్ (ర) నుంచి ఒక విషయాన్ని తీసుకున్నారు. అదేమిటంటే; ఏ మనిషికైనా మసీదులో ఉన్నప్పుడు కళ్లె లేక కఫము వస్తే అతను దానిని భూమిలో పూడ్చిపెట్టాలి. ఎందుకంటే, అది ఏ ముస్లిమ్ భక్తుని శరీరానికైనా లేదా అతని

స్థలంలోగానీ లేదా తన పాదాల క్రిందగానీ ఉమ్మి వెయ్యవచ్చు. తరువాత ఆ ఉమ్మిని అదిమి పారెయ్యాలి.[2]

39వ అధ్యాయం

ఒకవేళ అకస్మాత్తుగా ఉమ్మివస్తే దానిని ఆపటం కష్టమైతే, నమాజులో ఉన్న వ్యక్తి తాను ధరించిన బట్టలోని చివరి భాగంలో ఉమ్మివెయ్యవచ్చు.

409. హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదులో ఖిబ్లా దిక్కులో ఉన్నటువంటి గోడ మీద ఊయబడి ఉన్న కళ్లెను చూశారు. తరువాత ఆయన(స) గారు తన చేత్తో దానిని గీకి తీసిపారేశారు. ఇంకా ఆ విధంగా ఉమ్మి వేయటాన్ని దైవప్రవక్త(స) అసహ్యించు కున్నారు, అయిష్టతను వ్యక్తం చేశారు. ఆయన(స) గారి ముఖం మీద ఆగ్రహ చిహ్నాలను ప్రజలు చూశారు. ఇంకా ఆయన(స) దానిని చాలా చెడ్డ విషయంగా భావించారు. దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు: మీలో ఎవరైనా నమాజు చేస్తూ ఉన్నారు అంటే అతను తన ప్రభువుతో రహస్యంగా మాట్లాడుతున్నాడన్నమాట. లేదా అతని ప్రభువు అతనికీ, ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య ఉన్నాడన్న మాట. కనుక తన ముందు భాగంలో ఖిబ్లా వైపు ఉమ్మివేయరాదు. అయితే ఎడమ వైపు స్థలంలోనైనా లేదా తన పాదాల క్రిందనైనా ఊయవచ్చు." తరువాత ఆయన (స) గారు తన దుప్పటి చివరి భాగాన్ని తీసుకుని అందులో ఉమ్మివేశారు. బట్టను పైకీ కిందికీ నలిపారు; "మీరు కూడా ఇలా చెయ్యండి" అని సెలవిచ్చారు.

40వ అధ్యాయం

నమాజును చక్కగా, షరిఅత్ ప్రకారం చెయ్యమని ఇమామ్ ప్రజలకు హితబోధ చెయ్యటం, ఖిబ్లాకు సంబంధించిన ప్రస్తావన.

410. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: "నా ముఖం ఖిబ్లా వైపునకు ఉందనీ, నేను మిమ్మల్ని చూడటం లేదనీ మీరు అనుకుంటున్నారా? అల్లాహ్‌పై ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను; వినండి. మీరు చేసే సజ్దాగానీ, మీరు చేసే రుకూగానీ నాకు

బట్టలకైనా తగిలి అతనికి కష్టం కలగకూడదని. దీని ద్వారా తెలిసిందేమిటంటే, ఏ స్థితిలోనైనా అలా చెయ్యటం నిషిద్ధమే.

408-2. అంటే భూమిలో పూడ్చిపెట్టటం.

కనిపించకుండా ఏమీ లేవు. నేను నా వీపు వెనుక భాగం నుంచి మిమ్మల్ని చూస్తూనే ఉన్నాను."[1]

411. అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు : "ఒకసారి దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మా చేత ఒక నమాజును చేయించారు (అంటే నమాజుకు నాయకత్వం వహించారు). తరువాత ఆయన(స) బల్లపైకి ఎక్కారు. ఆ తరువాత నమాజును గురించీ, రుకూను గురించీ ఇలా సెలవిచ్చారు; నేను మిమ్మల్ని ముందు నుంచి ఎలా చూస్తానో, అలానే వెనుక నుంచి కూడా చూస్తాను."

41వ అధ్యాయం

ఈ మసీదు ఫలానా వారి మసీదు అని అనవచ్చునా?[1]

412. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు : దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) పందెం కోసం శిక్షణ ఇవ్వబడినటువంటి గుర్రాల పందెపు పరుగును 'అల్ హఫ్‌యా' నుంచి చివరి స్థలమైన 'సనియ్యతుల్

410-1. ఈ విషయంలో పండితుల మధ్య భేదాభిప్రాయం ఉంది. కొందరు ఏమన్నారంటే, చూడటం అంటే జ్ఞానం అని భావం; దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) గారికి వహీ (దైవవాణి) ద్వారా గానీ లేదా ఇల్‌హామ్ (దైవప్రేరణ) ద్వారాగానీ, ప్రజల స్థితిగతులు తెలిసిపోతాయి. ఇంకా కొందరు పండితులు ఏమన్నారంటే; ఇది ఆయన (స) గారికి అల్లాహ్ ప్రసాదించిన మహిమ. దాని కారణంగా ఆయన (స) గారికి తన వీపు వెనుక జరిగే విషయాలన్నీ తన ముందు జరుగుతూ ఉన్నట్లుగా కనిపిస్తాయి. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై), ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రెహ్మాలై) గార్ల అభిప్రాయం కూడా ఇదే. నువాహిబెలుద్‌నియాలో ఇలా ఉంది; దైవప్రవక్త (స) గారి రెండు భుజాల మధ్య భాగంలో సూది రంధ్రంలాంటి రెండు కళ్లు ఉన్నాయి, వాటి ద్వారా ఆయన (స) గారు తన వీపు వెనుక భాగంలోని విషయాలను చూస్తారు; వల్లాహు ఆలమ్ (అల్లాహ్‌కు మాత్రమే తెలుసు).

411-1. ఇబ్నె అబీ షీబా గారు ఇబ్రాహీమ్ నఖ్‌యీ గారి నుంచి ఈ విషయాన్ని తీసుకున్నారు; ఆయన గారు, ఇది ఫలానా వ్యక్తికి చెందిన మసీదు అని చెప్పటాన్ని అయుక్తమైనదిగా, చెడ్డదిగా భావించేవారు. ఎందుకంటే, మసీదులన్నీ అల్లాహ్‌కే చెందుతాయి. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ అధ్యాయంలో ఉదహరించిన హదీసు ద్వారా ఫలానా వారి మసీదు అని అనటంలో తప్పులేదు అని నిరూపించారు.

వదా' వరకు గల దూరాన్ని నిర్ణయించారు.[1] పందెం కోసం తయారు చేయబడనటు వంటి గుర్రాల పందెపు పరుగును 'సనియ్యతుల్ వదా' నుంచి 'బనీ జురైఖు' మసీదు వరకు గల దూరాన్ని నిర్ణయించారు.[2] అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఈ గుర్రపు పందాలలో పాల్గొన్న వారిలో ఉన్నారు.

42వ అధ్యాయం

మసీదులో ధనం పంచిపెట్టటం మరియు మసీదులో ఖర్జూరపు గెలను వ్రేలాడ గట్టటం.

413. హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: బహ్రైన్ పట్టణం నుంచి దైవప్రవక్త (సఅసమ్) గారి వద్దకు ధనం వచ్చింది. ఆయన (స) గారు ఆ ధనాన్ని మసీదులోనే ఉంచవలసిందిగా ఆజ్ఞాపించారు. దైవప్రవక్త (స) గారి వద్దకు ఇంత వరకు వచ్చిన ధనం కంటే ఈ ధనం చాలా ఎక్కువ. తరువాత ఆయన (స) గారు నమాజు కోసం వెళ్ళిపోయారు; ఆ ధనాన్ని ఆయన (స) కన్నెత్తి కూడా చూడలేదు. నమాజును ముగించుకుని ఆయన(స) తిరిగి వచ్చి ఆ ధనరాశి వద్ద ఆసీనులయ్యారు. తనకు కనిపించిన ప్రతి మనిషికీ ఆయన(స) ఆ ధనాన్ని పంచిపెట్టసాగారు. ఇంతలోనే హజ్రత్ అబ్బాస్ (ర) అక్కడకు వచ్చి, "ఓ దైవప్రవక్తా! నాకూ ఆ ధనం ఇవ్వండి" అని అడిగారు. నేను బదర్ సంగ్రామంలో నా కోసం, అఖీల్ కోసం 'ఫిదియా' (విమోచన ధనం)ను ఇచ్చాను. దానికి దైవప్రవక్త (స), 'తీసుకోండి' అని సెలవిచ్చారు. అప్పుడు ఆయన తన చేతుల్లో పట్టినంత ధనాన్ని తీసుకొని ఎన్నోసార్లు తన వస్త్రంలో పోసుకున్నారు. తరువాత ఆ వస్త్రాన్ని ఎత్తుకోవటానికి ప్రయత్నించారు. కాని ఎత్తుకోలేకపోయారు. ఆయన దైవప్రవక్త (స)ను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నారు: 'ఓ దైవప్రవక్తా! ఈ మూటను ఎత్తి నా శిరస్సు మీద పెట్టమని ఎవరినైనా ఆజ్ఞాపించండి.' దానికి సమాధానంగా దైవప్రవక్త(స) 'లేదు ఇది సాధ్యపడదు' అని సెలవిచ్చారు.

ఎందుకంటే, ఇది ఫలానా వారి మసీదు అని అంటే అది అతని ఆస్తి అని అర్థం కాదు. అది కేవలం గుర్తింపుకు మాత్రమే వర్తిస్తుంది. ఉపయోగపడుతుంది.

412-1. అల్ హఫ్‌యా, సన్నియ్యతుల్ వదా - ఈ రెండూ స్థలాల పేర్లు. వాటి మధ్య ఐదు లేక ఆరు లేక ఏడు మైళ్ల దూరం ఉంటుంది.

412-2. అధ్యాయంలోని ప్రధానమైన విషయం మనకు ఇక్కణ్ణే లభిస్తుంది. ఎందుకంటే, ఈ మసీదు 'బనీ జురైఖు మసీదు' అని అనటం జరిగింది.

అప్పుడు హజ్రత్ అబ్బాస్(ర), "అలా అయితే స్వయంగా మీరే దీన్ని ఎత్తి నా మీద పెట్టండి" అని అడిగారు. దైవప్రవక్త (స) 'లేదు' 'ఇది కూడా సాధ్యం కాని విషయమే' అని అన్నారు. చివరకు హజ్రత్ అబ్బాస్ (ర) ఆ మూటలో నుంచి కొంత ధనాన్ని తీసివేశారు. తరువాత ఆ మూటను ఎత్తుకోవటానికి ప్రయత్నించారు. కాని దానిని లేపుకోలేకపోయారు. మళ్లీ ఇలా అనసాగారు : 'ఓ దైవప్రవక్తా! నాకు సహాయపడమని ఎవరినైనా ఆదేశించండి.' దానికి జవాబుగా ఆయన (స), 'ఇది సాధ్యం కాదు' అని అన్నారు. అప్పుడు హజ్రత్ అబ్బాస్ (ర)[1] ఇలా అన్నారు; 'అయితే మీరే స్వయంగా ఈ మూటను ఎత్తటంలో నాకు సహాయపడండి.' దైవప్రవక్త (స), 'లేదు, ఇది సాధ్యం కాని విషయం' అని అన్నారు. చివరకు ఆయన (ర) మరికొంత ధనాన్ని ఆ మూటలో నుంచి తీసివేశారు. తరువాత ఆ మూటను ఎత్తుకుని తన భుజాలపై పెట్టుకుని వెళ్ళిపోయారు. దైవప్రవక్త(స) హజ్రత్ అబ్బాస్ (ర) కనుమరుగైపోయేవరకు ఆయన్ని చస్తూనే ఉండిపోయారు. ఇంకా ఆయన(స) హజ్రత్ అబ్బాస్(ర) గారి ధన వ్యామోహాన్ని చూసి ఆశ్చర్యచకితులయ్యారు. చివరి రూపాయను సయితం పంచిపెట్టే వరకు ఆయన (స) అక్కణ్ణుంచి లేవలేదు.

43వ అధ్యాయం

భోజనానికి రమ్మని మసీదులో ఆహ్వానించటం; ఆ ఆహ్వానాన్ని అంగీకరించటం.

414. హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను మసీదులో చూశాను. ఆయన (స) అక్కడ కూర్చొని ఉన్నారు. ఆయన (స) దగ్గర కొంతమంది ప్రజలు కూడా కూర్చొని ఉన్నారు. ఈ పరిస్థితిని గమనించి నేను లేచి నిలబడ్డాను.[1] దైవప్రవక్త (స) నన్ను చూసి, 'నిన్ను అబూతల్హా ఇక్కడకు పంపారా?' అని అడిగారు. దానికి సమాధానంగా నేను, 'అవును దైవప్రవక్తా!' అని చెప్పాను. ఆయన (స) గారు, 'భోజనానికి రమ్మని అతను పిలిచారా?' అని అడిగారు. నేను, 'అవును, దైవప్రవక్తా!' అని చెప్పాను. అప్పుడు ఆయన (స) గారు తన చుట్టూ కూర్చొని ఉన్న ప్రజలను ఉద్దేశించి 'లేవండి' అని అన్నారు. తరువాత ఆయన (స) గారు బయలుదేరారు. నేను, అందరికంటే ముందు నడిచాను.[2]

414-1. అంతమంది ప్రజల సమక్షంలో దైవప్రవక్త (స) గారికి భోజనానికి రమ్మని ఎలా ఆహ్వానించాలి? అని హజ్రత్ అనస్(ర) మధనపడ్డారు. ఇంకా దైవప్రవక్త (స) తనతోపాటు అక్కడ ఉన్న వారందరినీ పిలుచుకువస్తారేమో, అన్నం సరిపోదేమో, తక్కువ పడుతుందేమో అని భయపడ్డారు.

44వ అధ్యాయం
మస్జిద్‌లో తీర్పు చెప్పడం. 'లిఆన్' చేయించడం

415. సహల్ బిన్ సాద్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను ఇలా అడిగాడు: "ఓ దైవప్రవక్తా! ఏ వ్యక్తి అయినా తన భార్యతో పరాయి పురుషుడు వ్యభిచారం చేస్తూ ఉండగా చూసినట్లయితే అతను ఏమి చెయ్యాలో చెప్పండి. అతను ఆ పరాయి పురుషుణ్ణి హతమార్చవచ్చునా?" చివరకు అతన్ని, అతని భార్యనూ మసీదులో 'లిఆన్' చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను.[1]

45వ అధ్యాయం
ఇతరుల ఇంట్లోకి వెళ్లినప్పుడు తాను కోరిన చోట ఎక్కడబడితే అక్కడ లేదా ఇంటి

414-2. ఇక్కడ ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) ఈ హదీసును సంక్షిప్తం చేశారు. పూర్తి హదీసు ఇన్షాఅల్లాహ్ ముందు రాబోయే అధ్యాయాల్లో వస్తుంది. హజ్రత్ అనస్ (ర) ముందే పరుగెత్తుకుంటూ ఎందుకు పోయారంటే, దైవప్రవక్త(స) ఇంత మంది మనుషుల్ని తీసుకుని వస్తున్నారని అబూ తల్హాకు చెబుదామని. హజ్రత్ అనస్ (ర) మసీదులో భోజనానికి రమ్మని దైవప్రవక్త(స)ను ఆహ్వానించారు. ఆయన (స) గారు మసీదులోనే ఆ ఆహ్వానాన్ని అంగీకరించారు. అధ్యాయంలోని ప్రధానమైన విషయం ఇదే.

415-1. ఈ హదీసుకు సంబంధించిన పూర్తి వాదనలు ఇన్షాఅల్లాహ్ 'లిఆన్ గ్రంథం'లో వస్తాయి. లిఆన్ అంటే ఏమిటంటే, ఒక భర్త తన భార్య మీద వ్యభిచార నేరాన్ని మోపినప్పుడు, దానికి సాక్షులు ఎవరూ లేని పక్షంలో మొదట భర్త చేత నాలుగుసార్లు ప్రమాణం చేయిస్తారు. తరువాత అతని భార్యతో కూడా నాలుగు సార్లు ప్రమాణం చేయిస్తారు. మసీదులో తీర్పులు చెప్పటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. ఇంకా ఇదే సరియైన పద్ధతి అని ఈ అధ్యాయం ద్వారా స్పష్టమైపోయింది.

45-1. అంటే నేను ఎక్కడ నమాజు చెయ్యాలి? ఈ స్థలం పరిశుభ్రమైనదా? లేక అపరిశుభ్ర మైనదా? అనే విషయాలన్నీ హదీసుకు వ్యతిరేకమైనవి. ప్రతి స్థలమూ, ప్రతి వస్తువూ పరిశుభ్రమైనవే; అవి అశుద్ధమైనవని నమ్మకం కలిగే వరకు అవి పరిశుభ్రమైనవే. అధ్యాయంలోని భావం హదీసు ద్వారా ఎలా స్పష్టమవుతుందంటే, దైవప్రవక్త (స) ఇత్‌బాన్ బిన్ మాలిక్‌తో ఇలా అన్నారు; 'నీవు ఎక్కడ నమాజు చెయ్యమంటే నేను అక్కడ చేస్తాను'. ఆయన (స) గారు ఇత్‌బాన్ బిన్ మాలిక్‌ను ఇలా అడగటానికి కారణం ఏమిటంటే, అతను దైవప్రవక్త (స) గారిని తన గృహంలోని ఒక ప్రత్యేక స్థలంలో నమాజు చెయ్యమని పిలిచారు.

యజమాని చూపించిన స్థలంలో నమాజు చేయవచ్చునా? ఆ స్థలం గురించి విచారణగానీ, పరిశోధనగానీ చెయ్యకూడదు.[1]

416. ఇత్‌బాన్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: (అతను గ్రుడ్డి వారు). దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి ఇత్‌బాన్ బిన్ మాలిక్ (ర) ఇంటికి వచ్చారు. అతనితో ఇలా అన్నారు: "నీవు నన్ను ఎక్కడ నమాజు చెయ్యమంటావు?" అప్పుడు అతను దైవప్రవక్త (స)కు ఫలానా స్థలంలో నమాజు చెయ్యమని చూపించారు. దైవప్రవక్త 'అల్లాహు అక్బర్' అని నమాజులో నిలబడ్డారు. మేము కూడా ఆయన (స) గారి వెనుక వరుస కట్టి నమాజు లో నిలబడ్డాము. ఆయన (స) రెండు రకాతుల నఫిల్ నమాజును చేశారు.[1]

46వ అధ్యాయం

గృహాలను మసీదులుగా చేసుకోవటం; బరా బిన్ ఆజిబ్ (రజిఅన్) తన గృహంలోని మసీదుల్లో జమాఅత్ (సాముహికంగా)తో నమాజు చేశారు.[1]

417. ఇత్‌బాన్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఆయన దైవప్రవక్త (స) గారి ప్రత్యక్ష అనుచరులలో ఒకరు. ఇంకా ఆయన బదర్ సంగ్రామంలో పాల్గొన్నటువంటి అన్సారీ యోధులలో ఒకరు. ఆయన ఒకసారి మహనీయ ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) వద్దకు వచ్చి ఇలా విన్నవించుకున్నారు: 'ఓ దైవప్రవక్తా! నా దృష్టి బలహీనపడిపోయినట్లు అనిపిస్తోంది.[1] ఇంకా నేను నా జాతి ప్రజలచే నమాజులో నాయకత్వం వహిస్తూ ఉంటాను. వర్షం కురిసినపుడు వారికీ, నాకూ మధ్య ఉన్నటువంటి కాలువ ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. అప్పుడు నేను ఆ కాలువ దాటి వారి మసీదుకు వెళ్లి వారి చేత నమాజు చేయించలేను. కనుక ఓ దైవప్రవక్తా! మీరు నా గృహానికి రావాలనీ, నా గృహంలో మీరు నమాజు చెయ్యాలనీ, మీరు నమాజు చేసిన స్థలాన్ని నమాజు చేసే ప్రార్థనా స్థలంగా తీర్చిదిద్దుకోవాలని ప్రగాఢంగా కోరుకుంటున్నాను.' ఉల్లేఖకుడు ఏమన్నారంటే; దైవప్రవక్త మహనీయులు (స), 'ఇత్‌బాన్ (ర)తో, మంచిది, ఇన్షాఅల్లాహ్ అలాగే నీ ఇంటికి నేను వస్తాను" అని సెలవిచ్చారు. ఇత్‌బాన్ (ర) ఇలా అన్నారు; తరువాత రెండో రోజున ఉదయం పూట మహాప్రవక్త (స), హజ్రత్ అబూబకర్ సిద్దీఖ్ (ర) ఉభయులూ కలసి కొంచెం పొద్దెక్కిన

416-1. నఫిల్ నమాజులను సాముహికంగా (జమాఅత్‌తో) చెయ్యవచ్చు అనే విషయం ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసింది. ఈ హదీసుకు సంబంధించిన పూర్తి వివరాలు ముందు రాబోయే అధ్యాయాలలో వస్తాయి.

46-1. దీనిని ఇబ్నె అబీ షీబా గారు గ్రహించారు.

తరువాత నా ఇంటికి వచ్చారు. మహాప్రవక్త (స) ఇంట్లోకి ప్రవేశించటానికి అనుమతి అడిగారు. నేను ఆయన (స) గారికి అనుమతి ఇచ్చాను. అప్పుడు ఆయన (స) ఇంట్లోకి ప్రవేశించారు. ఇంకా కూర్చోనే లేదు, ఆయన (స) ఇలా అడిగారు: "నీ ఇంట్లో ఏ స్థలంలో నేను నమాజు చెయ్యటం నీకు ఇష్టం? అప్పుడు నేను ఆయన(స) గారికి మా ఇంట్లోని ఒక మూలను చూపించాను. ఆయన (స) ఆ స్థలంలో నిలబడి 'అల్లాహు అక్బర్' అని రకాతు కట్టారు. మేము కూడా ఆయన (స) గారితో పాటు నిలబడి వరుస కట్టాము. ఆయన (స) రెండు రకాతుల నఫిల్ నమాజు చేసి సలాము చేశారు. మేము 'హలీమ్'ను తయారు చేసి మహాప్రవక్త (స)ను భోజనం చేసి వెళ్లమని ఆపాము.[2] తరువాత మా వీధిలోని చాలా మంది ప్రజలు కూడా మా ఇంట్లోకి వచ్చి సమావేశమయ్యారు. వారిలోని ఒక వ్యక్తి (అతని పేరు ఏమిటో తెలియదు); 'మాలిక్ బిన్ దుఖైషిన్ లేక ఇబ్నె దుఖ్షన్ ఎక్కడు న్నాడు?' అని అడిగాడు. ఎవరో ఇలా అన్నారు; 'అతనయితే కపటి కదా! అల్లాహ్ మీద, ఆయన ప్రవక్త మీద అతనికి ప్రేమ లేదు'. దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) ఇది విని ఇలా అన్నారు: 'అలా అనబాకు' అతను కేవలం అల్లాహ్ కోసమే, అల్లాహ్ సంతోషం పొందటం కోసమే, లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ (అల్లాహ్ తప్ప మరొక దేవుడు లేనేలేడు) అని అనటాన్ని నీవు గమనించ లేదా?' అప్పుడు ఆ వ్యక్తి ఇలా అన్నాడు: 'అల్లాహ్‌కే, ఆయన ప్రవక్తకే బాగా తెలుసు'. అసలు విషయం ఏమిటంటే; పైకయితే అతను కపటుల పట్లనే ఎక్కువ శ్రద్ధ కలిగి ఉండటాన్నీ, వారితోనే ఎక్కువగా స్నేహంతో ఉండటాన్నీ మేము చూస్తున్నాము. అప్పుడు దైవప్రవక్త మహాశయులు (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; 'ఏ వ్యక్తి అయితే కేవలం అల్లాహ్ ప్రసన్నతను పొందే ఉద్దేశ్యంతో, లా ఇలాహ ఇల్లల్లాహ్ (అల్లాహ్ తప్ప మరొక దేవుడు లేడు) అని అంటాడో, అతనిపై మహోన్నతుడైన అల్లాహ్ నరకాగ్ని జ్వాలలను నిషేధించాడు.'

417-1. బుఖారీ గారి ఒక ఉల్లేఖనంలో ఆయన అంధుడు అని వచ్చింది. అంటే బహుశా ఆయన తరువాత అంధుడైపోయివుండవచ్చు.

417-2. అంటే 'హలీమ్'ను తిని మరీ వెళ్లాలని ఆయన (స) గారిని ఆపి ఉంచాము, తిరిగి వెళ్ళనివ్వలేదు. 'ఖజీరా' అనే అరబ్బీ పదానికి 'హలీమ్' అనే పదం అనువాదం. ఖజీరా ఎలా తయారవుతుందంటే, మాంసాన్ని చిన్న చిన్న ముక్కలుగా చేస్తారు. తరువాత అందులో ఎక్కువ పరిమాణంలో నీళ్లు పోస్తారు. ఆ తరువాత దానిని పొయ్యి మీద పెడతారు. బాగా ఉడికిన తరువాత దానిపై పిండిని చల్లుతారు. ఒకవేళ మాంసం లేకుండా కేవలం పిండి మాత్రమే ఉన్నట్లయితే అప్పుడు దానిని 'అసీదా' అంటే 'హరీరా' అని అంటారు.

47వ అధ్యాయం

మసీదులోకి ప్రవేశించేటప్పుడూ, ఇంకా ఇతర పనులు చేసేటప్పుడూ కుడి వైపు నుంచి ప్రారంభించటం. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర), మసీదులో ప్రవేశించేటప్పుడు మొదట తన కుడి పాదాన్ని పెట్టేవారు. మసీదులో నుంచి బయటికి వచ్చేటప్పుడు ఆయన మొదట తన ఎడమ కాలును పెట్టేవారు.

418. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ప్రతి పనినీ సాధ్యమైనంత వరకు కుడి వైపు నుంచే ప్రారంభించటాన్ని ఇష్టపడేవారు. ఉదాహరణకు, వుజూ చేసుకునేటప్పుడూ, తల దువ్వుకునేటప్పుడూ, చెప్పులు తొడుక్కునేటప్పుడూ.

48వ అధ్యాయం

అజ్ఞాన కాలం నాటి ముష్రిక్కుల సమాధులను త్రవ్విపారెయ్యటం, వాటి స్థానంలో మసీదు కట్టటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే.[1] ఎందుకంటే, దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు: అల్లాహ్ యూదులను శపించాడు; వారు తమ ప్రవక్తల సమాధులను మసీదులుగా చేసుకున్నారు.[2] సమాధుల వద్ద నమాజు చెయ్యటం అసహ్యకరమైనది అనే విషయం గురించి ప్రస్తావన. ఒకసారి హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) గారు హజ్రత్ అనస్ (రజిఅన్) గారిని ఒక సమాధి వద్ద నమాజు చేస్తూ ఉండగా చూసి, 'సమాధి' 'సమాధి'[3] అని గట్టిగా కేకవేశారు. కాని తిరిగి నమాజు చెయ్యమని ఆజ్ఞాపించలేదు.[4]

48–1. హాఫిజ్ గారు ఇలా అన్నారు; ఇది ముష్రిక్కుల సమాధులకే పరిమితం, ప్రత్యేకం. కాని దైవప్రవక్తల మరియు వారి విధేయుల సమాధులను త్రవ్వటం సరియైన విషయం కాదు. ఎందుకంటే, అలా చెయ్యటం వల్ల వారిని అవమానించినట్లు అవుతుంది. ముష్రిక్కులకైతే అసలు ఎలాంటి గౌరవమర్యాదలూ లేవు.

48–2. ఈ హదీసును స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మలై) గారే 'బాబుల్ వఫాత్'లో ఉదాహరించారు. దైవప్రవక్తల సమాధులను మసీదుగా చేసుకున్న ప్రజలపై దైవశాపం విరుచుకుపడినప్పుడు – వాస్తవానికి మసీదులో అల్లాహ్‌ను ఆరాధించటం జరుగుతుంది – కనుక స్వయంగా దైవప్రవక్తల సమాధులను పూజించటం లేదా 'ఔలియాఅల్లాహ్'ల సమాధులను పూజించటం అనేది ఎంత ఎక్కువగా శాపనార్థాలకు తగినదై ఉండాలి! అల్లాహ్ మనల్ని దీని నుంచి కాపాడుగాక! ఈ కాలంలో ఈ

419. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఉమ్మె హబీబా (రజిఅన్), ఉమ్మె సల్మా (రజిఅన్) గార్లు ఉభయులూ తాము అబీసీనియా దేశంలో చూసినటువంటి ఒక చర్చీని గురించి ప్రస్తావించారు. ఆ చర్చీలో విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించబడి ఉండటాన్ని కూడా వారు గమనించారు. ఈ విషయాన్నే వారు దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారికి చెప్పారు. దానికి సమాధానంగా ఆయన (స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు: ఆ దేశ ప్రజల్లో ఒక సంప్రదాయం ఉంది. దాని ప్రకారం, వారిలోని ఒక మంచి మనిషి ఎవరైనా మరణిస్తే అతని సమాధి మీద ఒక మసీదును నిర్మిస్తారు. ఇంకా అందులో ఈ విగ్రహాలను ప్రతిష్ఠిస్తారు. ప్రళయదినం నాడు వారు అల్లాహ్ దర్బారులో అన్ని సృష్టితాలకంటే నికృష్టులుగా పరిగణింపబడుతారు.[1]

ఆపద సర్వసామాన్యమై పోయింది. ప్రజలు సమాధుల వద్దకు పోయి సజ్దాలు చేస్తున్నారు. వాటి చుట్టూ ప్రదక్షిణ చేస్తున్నారు. ఇది పూర్తిగా నిర్ద్వంద్వంగా షిర్కే.

48-3. ఈ హదీసును అబూ నయీమ్ గారు ఆవిష్కరించారు.

48-4. దీని ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, సమాధులలో చేసే నమాజు సరియైనదే అవుతుంది. కాని అది అసహ్యకరమైనది, అవాంఛనీయమైనది. ఇమామ్ అబూ హనీఫా (రెహ్మాలై) గారు కూడా ఈ అభిప్రాయాన్నే సమర్థించారు. ఖస్తలానీ గారు ఏమన్నారంటే; సమాధి వైపు తిరిగి చేసే నమాజు గానీ లేదా సమాధి మీద చేసే నమాజు గానీ లేదా సమాధుల మధ్య చేసే నమాజుగానీ అసహ్యకరమైనదే.

419-1. దీని ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; పెద్దల సమాధుల మీద మసీదులు కట్టటం అనేది యూదు మతస్థుల, క్రైస్తవ మతస్థుల సంప్రదాయం. ప్రపంచంలో విగ్రహారాధనకు అంకురార్పణ ఇలాగే జరిగింది. హజ్రత్ ఆదమ్ (అలైహిస్సలామ్) గారి తరువాత ప్రజలు కొందరు ఏమి చేశారంటే; తాము ఆరాధన చేసుకునే స్థలంలో తమ పెద్దల విగ్రహాలను నిలబెట్టసాగారు. ఆ విగ్రహాలను చూసి తమలో కూడా దైవారాధనా భావం అధికంగా కలుగుతుందని వారు తలపోశారు. కాని వారు మటుకు దేవుణ్ణి మాత్రమే ఆరాధించేవారు. తరువాత వారి మరణానంతరం షైతాను వారి సంతానాన్ని పెడద్రోవ పట్టించాడు. వాడు వారికి ఇలా దుర్బోధ చేశాడు; "మీ పెద్దలు ఈ విగ్రహాలను ఎంతో గౌరవ భావంతో చూసేవారు. కనుక మీరు కూడా ఆ విగ్రహాలను గౌరవించండి." చివరకు క్రమ క్రమేణా వారు ఆ విగ్రహాలను పూజించసాగారు. మన ప్రవక్త గారైతే విగ్రహారాధన మూలాలనే తెంచి పారేశారు. విగ్రహాలను చెయ్యటాన్నీ, వాటిని ప్రతిష్ఠించటాన్నీ ఆయన (స) పూర్తిగా నిషేధించారు.

420. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మక్కా నగరం నుంచి మదీనా పట్టణానికి విచ్చేసినప్పుడు మదీనా పట్టణంలో ఎత్తయిన ప్రదేశంలో ఉన్నటువంటి బనూ అమ్రూ బిన్ ఔఫ్ తెగ వారి వద్ద దిగారు. అక్కడ ఆయన (స) గారు ఇరవై నాలుగు రాత్రులు బస చేశారు. తరువాత ఆయన(స) గారు బనీ నజ్జార్‌కు చెందిన ప్రజలను తన వద్దకు రమ్మని కబురు పెట్టారు.[1] వారు తమ కరవాలాలను ధరించి ఆయన (స)గారి ముందు హాజరయ్యారు. హజ్రత్ అనస్ (ర) ఇలా అన్నారు; మహాప్రవక్త (స) తమ ఒంటె మీద కూర్చొని ఉన్నారు; అబూ బకర్ (ర) దైవప్రవక్త (స) గారి వెనుక సీట్లో కూర్చొని ఉన్నారు. ఇంకా బనీ నజ్జార్‌కు చెందిన ప్రజలు దైవప్రవక్త(స) గారి చుట్టూతా ఉన్నారు. చివరకు ఆయన (స) గారు అబూ అయ్యూబ్ (ర) గారి ఇంటి ప్రాంగణంలో దిగిపోయారు. ఎక్కడయితే నమాజు వేళ అవుతుందో అక్కడ నమాజు చేసుకోవటం దైవప్రవక్త(స) గారికి ఎంతో ప్రియమైన విషయం. ప్రారంభంలో ఆయన(స) గారు గొర్రెల దొడ్డిలో కూడా నమాజు చేస్తూ ఉండేవారు. తరువాత ఆయన(స) గారు ఒక మసీదును నిర్మించమని ఆజ్ఞాపించారు. దీనికోసం "బనీ నజ్జార్‌కు చెందిన ప్రజలను పిలిపించారు. వారితో ఇలా అన్నారు: బనీ నజ్జార్‌కు చెందిన ఓ ప్రజలారా! మీరు ఈ తోటను మూల్యం కట్టి నాకు ఇచ్చెయ్యండి." అప్పుడు వారు ఇలా అన్నారు: లేదు, "మేము అలా చెయ్యము. అల్లాహ్ సాక్షిగా చెబు తున్నాము. మేము ఈ తోట మూల్యాన్ని అల్లాహ్ నుంచే తీసుకుంటాము." హజ్రత్ అనస్ (ర) ఇలా అన్నారు: "నేను మీకు ఒక విషయం చెప్పేదా? ఈ తోటలో ఏముంది! ముష్రిక్కుల సమాధులూ, శిథిలమైన భూమీ, కొన్ని ఖర్జూరపు చెట్లూ తప్ప." దైవప్రవక్త (స) గారి ఆజ్ఞానుసారం ముష్రిక్కుల సమాధులు త్రవ్వి పారెయ్యబడ్డాయి[2] (సమాధులలోని శవాల ఎముకలు దూరంగా పారెయ్యబడ్డాయి). ఆ తరువాత మెరక

420-1. దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారికి బనీ నజ్జార్ తెగకు చెందిన ప్రజలతో బంధుత్వపు సంబంధాలు ఉండేవి. ఆయన (స) గారి తాతయ్య అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ గారి మాతామహులు వారి వంశానికే చెందిన వారు. ఆ ప్రజలు కరవాలాలను ధరించి ఎందుకు వచ్చారంటే, తాము సకల విధాలా దైవప్రవక్త (స) గారికి సహాయసహకారాలు అందించటానికి సంసిద్ధులమై ఉన్నామనీ, ఆయన (స) గారితో కలిసి శత్రువులతో పోరాడ డానికీ, అవసరమయితే మరణించటానికి తయారుగా ఉన్నామనీ ఆయన (స)కు తెలిసిపోవాలని.

420-2. అధ్యాయానికి చెందిన ప్రధానాంశం ఇక్కడ్డే ప్రస్తావించబడింది. ఇక్కడ విశదమైనటువంటి విషయం ఏమిటంటే; సమాధులను త్రవ్వి వాటిలో నుంచి

పల్లాలు ఉన్నటువంటి భూమి చదునుగా చెయ్యబడింది. ఖర్జూరపు చెట్లు నరికివేయబడ్డాయి. వాటి మొద్దులను ఖిబ్లా దిక్కులో పేర్చటం జరిగింది. దానికి రెండువైపులా రాళ్లు అడ్డంగా పెట్టబడ్డాయి. దైవప్రవక్త(స) గారి అనుచరులు కవిత్వం చదువుతూ రాళ్లను మోయసాగారు. దైవప్రవక్త(స) కూడా వారితోపాటు కవిత్వం చదువుతూ పోయారు.[3] ఆయన (స) ఇలా సెలవిస్తూ ఉండేవారు: "ఓ అల్లాహ్! ఓ మా ప్రభూ! అసలు జీవితమైతే పరలోక జీవితమే. కనుక నీవు అన్సారులనూ, విదేశీయులనూ[4] క్షమించు."

49వ అధ్యాయం

గొర్రెల దొడ్లల్లో నమాజు చెయ్యటం

421 హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారని అబూ తయ్యాహ్ ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గొర్రెల దొడ్లల్లో నమాజు చేసేవారు.[1] తరువాత కూడా హజ్రత్ అనస్ (ర) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను. "మసీదు నిర్మాణం జరగక ముందు దైవప్రవక్త (స) గారు గొర్రెల దొడ్లల్లో నమాజు చేసేవారు."

50వ అధ్యాయం

ఒంటెల దొడ్డిలో నమాజు చెయ్యటం[1]

422. నాఫె ఇలా ఉల్లేఖించారు: "అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) తన ఒంటె వైపునకు తిరిగి నమాజు చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను." అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) ఏమన్నారంటే: "దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) ఇలా చేస్తూ ఉండగా నేను చూశాను."

శవాలను బయటికి తీసి ఆ శవాల ఎముకలను తీసి పారేసినప్పుడు అక్కడ ఆ స్థితిలో నమాజు చెయ్యటం సరియైనదే. ధర్మసమ్మతమైనదే.

420–3. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారికి కవిత్వం వ్రాయటం రాదు. కాని ఆయన (స) కవిత్వాన్ని చదవగలరు.

420–4. ఇక్కడ విదేశీయులు అంటే ముహాజిర్లు అని అర్థం. వారు మక్కాకు చెందిన ప్రజలు, తమ దేశాన్ని విడిచిపెట్టి మదీనా పట్టణానికి వలస వచ్చారు.

421–1. షాఫయీ మస్లక్ వారు ఏమంటారంటే, గొర్రెల మల మూత్రాలు అశుద్ధమైనవి. గొర్రెల దొడ్లు వాటి మలమూత్రాలతో కలుషితమై ఉంటాయి. కనుక ఆ స్థలాలలో నమాజు చెయ్యకూడదు. కాని ఈ హదీసు ఈ వాదనను ఖండిస్తుంది.

50–1. ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మాలై) గారూ, ఇమామ్ షాఫయి (రెహ్మాలై)గారూ ఒంటెల

51వ అధ్యాయం

తనూర్ పొయ్యిగానీ లేదా అగ్ని గుండంగానీ ఇంకా ముష్రిక్కులు పూజించే ఏదైనా వస్తువుగానీ తన ముందు ఉన్న స్థితిలో ఎవరైనా ఒక వ్యక్తి నమాజు చేస్తే; కాని అతని సంకల్పం కేవలం అల్లాహ్‌ను మాత్రమే పూజించటం అయితే; (అప్పుడు అతను చేసే నమాజు సరియైనదే). జుహ్‌రీ ఏమన్నారంటే; దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని నాకు అనస్ బిన్ మాలిక్ (ర) చెప్పారు: "నేను నమాజు చేస్తూ ఉన్నప్పుడు నా ముందుకు నరకాగ్ని తీసుకురాబడింది."[1]

423. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఆ రోజున సూర్యుడికి గ్రహణం పట్టింది. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కుసూఫ్ నమాజ్ చేశారు. మరియు ఇలా సెలవిచ్చారు: "నమాజు చేసేటప్పుడు నాకు నరకాగ్ని[1] చూపించబడింది. ఈ రోజు చూసినంత భయంకరమైన వస్తువును నేను నా జీవితంలో ఎన్నడూ చూడలేదు."

దొడ్డిలో నమాజు చెయ్యటాన్ని మక్రూహ్ అంటే అసహ్యాకరమైనది అని అన్నారు. కాని ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు వారి తీర్పును ఖండించారు. వాస్తవం ఏమిటంటే; ఒంటెల దొడ్లల్లో నమాజు చెయ్యటం నిషిద్ధం (హరామ్). ఎవరైతే అక్కడ నమాజు చేస్తారో వారు విధిగా ఆ నమాజును తిరగి చెయ్యవలసి ఉంటుంది. ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రెహ్మాలై), అహ్లె హదీస్ విద్వాంసులు ఈ అభిప్రాయాన్నే బలపరుస్తున్నారు. ఇబ్నె హజమ్ గారు ఏమన్నారంటే, ఒంటెల దొడ్డిలో నమాజు చెయ్యటాన్ని నిషేధించే హదీసులు ఎక్కువగానే ఉన్నాయి; అవి కూడా ఈ అభిప్రాయాన్ని ధృవీకరిస్తున్నాయి, దృఢపరుస్తున్నాయి.

51-1. ఇది ఒక హదీసులోని భాగం. దానిని స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారీ(ర) గారే ప్రస్తావించారు. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; ఒకవేళ నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు ఈ వస్తువులు గనక ఉన్నట్లయితే అతని నమాజు ధర్మ సమ్మతమైనదే అవుతుంది. అందులో అసహ్యత అనేది ఉండదు. కాని హనఫీ మస్లక్ విద్వాంసుల దృష్టిలో ఇది అసహ్యాకరమైనది, అవాంఛనీయమైనది.

423-1. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు అధ్యాయంలోని అర్థాన్ని ఈ హదీసు ద్వారా బలపరిచారు. అంటే నమాజు చేసేటప్పుడు అగ్నిజ్వాలలు ముందు ఉండటం వల్ల నమాజు నిశ్చలతకు ఎలాంటి భంగమూ కలగదు.

52వ అధ్యాయం
గోరీల దొడ్డిలో నమాజు చెయ్యటం అసహ్యకరమైన విషయం.[1]

424. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: "మీరు మీ గృహాలలో కూడా నమాజులు (నఫిల్) చేస్తూ ఉండండి. వాటిని సమాధులుగా చెయ్యకండి."[1]

53వ అధ్యాయం

ఎక్కడయితే భూమి కృంగిపోయిందో లేదా ఎక్కడయితే ఏదైనా శిక్ష అవతరించిందో అక్కడ నమాజు చెయ్యటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమేనా? అనే విషయం గురించి హజ్రత్ అలి (రజిఅన్) బేబిలాన్‌లోని భూమిపై నమాజు చెయ్యటాన్ని అసహ్యకరమైన విషయంగా భావించారు. ఎందుకంటే అక్కడి భూమి కృంగిపోయింది.[1]

425. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: దైవశిక్షకు గురయిన ప్రజల స్థలాలలోకి ప్రవేశించకండి. కాని ఆ ప్రదేశాల వద్దకు విలపిస్తూ, అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ వెళ్ల

52-1. ఈ అధ్యాయంలో స్పష్టమైన ఒక హదీసు ఉన్నది. అందులో ఇలా ఉంది; "నా కోసం భూమి అంతా మసీదుగా చేయబడింది, "సమాధి, స్నానాల గది" తప్ప. కాని ఈ హదీసు ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారి షరతులను పూర్తి చెయ్యకపోవటం వల్ల ఆయన గారు దానిని ఇక్కడ ప్రస్తావించలేదు. ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హమ్‌బల్ (రెహ్మాలై) గారు ఏమన్నారంటే, సమాధులలో నమాజు చెయ్యటం నిషిద్ధం; అవి విశ్వాసుల సమాధులైనా, అవిశ్వాసుల సమాధులైనా. ఇమామ్ అబూ హనీఫ (రెహ్మాలై), సూరీ, అవ్‌జాయీ గార్లు సమాధులలో నమాజు చెయ్యటాన్ని అసహ్యకరమైన విషయంగా అభివర్ణించారు. కాని ఇమామ్ మాలిక్ (రహ్మాలై) గారు దానిని ధర్మసమ్మతమైన విషయంగా అభిప్రాయపడ్డారు.

424-1. అంటే సమాధులలోని శవాలు నమాజు చెయ్యవు; ఇంకా సమాధుల మధ్య నమాజులు చేయబడవు. అదే విధంగా మీ గృహాలను సమాధులుగా మార్చకండి. వాటిలో నమాజులు చెయ్యండి; నఫిల్ నమాజుల్నుగానీ, ఇతర ఏ నమాజులైనా గానీ.

53-1. బేబిలాన్‌లోనూ, దానికి చుట్టుపక్కల్లో ఉన్నటువంటి భూమిపై శాపగ్రస్తుడైన నమ్రూద్ రాజు ఒక పెద్ద భవనాన్ని నిర్మించాడు. అల్లాహ్ దానిని భూమి లోపలకు కృంగిపోయేలా చేశాడు.

వచ్చు. ఒకవేళ మీరు విలపిస్తూ వెళ్ళలేకపోతే అసలు ఆ ప్రదేశాలకు వెళ్ళకండి. ఎందుకంటే వారి పైకి వచ్చినటువంటి శిక్షే మీ పైకి కూడా రావచ్చు.[1]

54వ అధ్యాయం

చర్చీలో నమాజు చేసే సమస్యను గురించి హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు: ఓ క్రైస్తవులారా! మేము మీ చర్చీలలోకి ప్రవేశించము. ఎందుకంటే, వాటిలో విగ్రహాలు, చిత్రాలు ఉంటాయి.[1] హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) చర్చీలో నమాజు చేసేవారు. కాని విగ్రహాలు ఉన్న చర్చీలో మాత్రం కాదు.[2]

426. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒకసారి హజ్రత్ బీబీ ఉమ్మె సల్మా (రజిఅన్హా) గారు దైవప్రవక్త మహాశయులకు(స) ఒక చర్చిని గురించి చెప్పారు. ఆమె గారు దానిని ఇథియోపియా దేశంలో చూశారు. ఆ చర్చి మారియా అనే పేరుతో ప్రసిద్ధిగాంచింది. అందులో ఆమె గారు చూసినటువంటి విగ్రహాలను, చిత్రాలను గురించి ప్రస్తావించారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త (సఅసమ్)ఇలా సెలవిచ్చారు: "వారిలోని సత్పురుషుడెవరైనా మరణిస్తే, అతని సమాధి వద్ద వారు ఒక మసీదును (ప్రార్థనాలయాన్ని) నిర్మిస్తారు. అందులో ఈ చిత్రాలను గీయిస్తారు. విగ్రహాలను ప్రతిష్ఠిస్తారు. అల్లాహ్ దృష్టిలో ఈ ప్రజలు సృష్టితాలన్నింటికంటే అధములు, నికృష్టులు".

427. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా), హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఉభయులూ ఇలా ఉల్లేఖించారు; దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారికి చివరి ఘడియలు సమీపించినప్పుడు ఆయన (స) గారు ఒక దుప్పటిని తన ముఖం మీద కప్పుకోసాగారు. భయం కలిగినప్పుడు ఆయన (స) ఆ దుప్పటిని తన ముఖం మీద నుంచి తొలగించేవారు. ఈ స్థితిలోనే ఆయన (స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు: "యూదుల మీదా, క్రైస్తవుల మీదా అల్లాహ్ శాపం విరుచుకుపడుగాక! వారు తమ ప్రవక్తల సమాధులను మసీదులుగా చేసుకున్నారు." ఇంకా ఆయన (స) ఇలా సెలవిచ్చి తన ఉమ్మత్‌ను (సంఘాన్ని) అలాంటి పనులు చెయ్యవద్దని భయపెట్టారు.[1]

425-1. ఈ విషయాన్ని దైవప్రవక్త మహాశయులు గజ్వయె తబూక్‌లో హజర్ మీదుగా వెళ్ళేటప్పుడు సెలవిచ్చారు. అక్కడ సమూద్ జాతి ప్రజలు నివసిస్తూ ఉండేవారు. దైవశిక్ష విరుచుకుపడిన కారణంగా ప్రజలందరూ సర్వనాశనమైపోయారు.

54-1. ఈ హదీసును అబ్దుర్రజ్జాఖ్ గారు ఆవిష్కరించారు.

54-2. ఈ హదీసును బగ్‌వీ గారు జాదియాత్‌లో ఆవిష్కరించారు.

428. మహాప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అబూహురైర (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: అల్లాహ్ యూదులను నాశనం చేయుగాక! ఎందుకంటే, వారు తమ ప్రవక్తల సమాధులను మసీదులుగా చేసుకున్నారు.[1]

56వ అధ్యాయం

దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి సూక్తి - నా కోసం భూమి అంతా మసీదుగానూ, పరిశుభ్రపరిచే వస్తువుగానూ చెయ్యబడింది.[1]

429. దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని, జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా అన్సారి (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: "నాకు పూర్వం వచ్చిన ఏ ప్రవక్తకూ ఇవ్వబడని ఐదు విషయాలు నాకు ఇవ్వబడ్డాయి. ఒకటి; ఒక మాసం

427-1. వారు కూడా తన సమాధిని మసీదుగా చేసుకోకూడదని, ఇంకా దానిని పూజించటం ప్రారంభించకూడదని. మరొక హదీసులో ఇలా ఉన్నది; నా సమాధిని మాటిమాటికీ వచ్చే పండుగగా చేసుకోరాదని. ఇంకొక హదీసులో ఇలా ఉన్నది; "ఓ అల్లాహ్! నా సమాధిని ఒక విగ్రహంగా చెయ్యబాకు. ఇంకా దానిని ప్రజలు పూజించకూడదు." సుబ్హానల్లాహ్ (అల్లాహ్ అత్యంత పరిశుద్ధుడు) ! దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) సత్య సందేశహరులని నిరూపించటానికి ఈ సూచన సరి పోతుంది. ఆయన (స) గారు తనను ఎల్లప్పుడూ ఒక దైవ దాసునిగానే భావించారు; అలానే ప్రకటించారు. మరణ సమయంలో కూడా ఆయన (స) తనను దాస్యపు స్థాయి నుంచి దైవత్వపు స్థాయి వరకు తీసుకుపోకూడదని తన సంఘాన్ని భయపెట్టారు.

428-1. ఈ హదీసులో కేవలం యూదులకు సంబంధించిన ప్రస్తావన మాత్రమే వచ్చింది. ఇంతకు ముందు వచ్చిన హదీసులోనయితే యూదులూ, క్రైస్తవులూ ఉభయులకూ సంబంధించిన ప్రస్తావన వచ్చింది. యూదులలోనైతే దైవప్రవక్తలు చాలామంది వచ్చారు. వారందరినీ క్రైస్తవులు విశ్వసిస్తారు. కనుక వారు క్రైస్తవుల ప్రవక్తలు కూడా అయ్యారు. కొంతమంది ఏమన్నారంటే, క్రైస్తవులు హవారీలను కూడా దైవప్రవక్తలుగా పరిగణిస్తారు.

56-1. అంటే భూమిలోని ప్రతి భాగం మీదా నమాజు చెయ్యటం, తయమ్ముమ్ చేసు కోవటం ధర్మసమ్మతమైన విషయాలే, కాని ఆ భూభాగం అశుద్ధమయినదనే స్పష్ట మైన నిదర్శనం ఉన్నట్లయితే, అప్పుడు ఆ స్థలంలో నమాజు చెయ్యటం అసహ్యా కరమైనది అవుతుంది.

కాలం పట్టేటటువంటి ప్రయాణ మార్గంలో శత్రువుల మీద నా భయం ప్రభావం పడుతుంది. రెండు; భూమి అంతా నా కోసం నమాజు చేసే స్థలంగానూ (మసీదు గానూ), పరిశుభ్రపరచే వస్తువుగానూ చెయ్యబడింది. కనుక నా సంఘ సభ్యుడెవరైనా సరే నమాజుకు వేళ అయినప్పుడు ఎక్కడైనా సరే నేల మీద నమాజు చేసుకోవచ్చు. మూడో విషయం; యుద్ధ సమయంలో లభించే సంపద నా కోసం ధర్మసమ్మతం చెయ్యబడింది. నాకు పూర్వం వచ్చిన ఏ ప్రవక్తకూ అది ధర్మసమ్మతం చెయ్యబడలేదు. నాలుగో విషయం; నాకు సిఫారసు చేసే అనుమతి ఇవ్వబడింది. ఐదో విషయం; పూర్వ కాలంలో ప్రతి దైవప్రవక్త ప్రత్యేకంగా కేవలం తన జాతి ప్రజల వైపునకే పంప బడుతూ ఉండేవాడు. కాని నేను మటుకు సమస్త మానవ జాతి కోసం దైవప్రవక్తగా చేసి పంపబడ్డాను.

57వ అధ్యాయం

ఒక స్త్రీ మసీదులో పడుకోవటం.

430. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒక అరేబియా తెగకు చెందిన ప్రజల వద్ద ఒక నల్లని బానిస స్త్రీ ఉండేది. వారు ఆమెకు బానిసత్వపు శృంఖలాల నుంచి విముక్తి కలిగించి స్వేచ్ఛను ప్రసాదించారు. అయినప్పటికీ ఆమె వారితో పాటే నివసిస్తూ ఉండేది. ఒకసారి ఏమి జరిగిందంటే; ఆ తెగకు చెందిన ఒక పెళ్ళికూతురు స్నానం చెయ్యటానికి బయటికి వచ్చింది. ఆమె రత్నాలతో అలంకరించబడిన ఎర్రని చర్మపు పట్టాను తన నడుముకు ధరించి ఉంది. ఆమె ఆ పట్టాను తీసి ఎక్కడైనా పెట్టిందో లేదా అదే ఆమె శరీరం నుంచి జారి కింద పడిందో (తెలియదు కాని) ఎర్రగా మెరుస్తూ ఉన్న దానిని మాంసంగా భావించి ఒక గద్ద తన్నుకుపోయింది. ఆ తెగకు చెందిన ప్రజలు ఆ నడుము పట్టా కోసం చాలా సేపు వెతికారు. కాని అది ఎక్కడా దొరకలేదు. అప్పుడు వారు ఆ బానిస స్త్రీ మీద దొంగ తనపు నిందను మోపారు. ఆమె శరీరం మొత్తాన్ని వెతికారు. చివరకు ఆమె మర్మాం గాలను సయితం గాలించారు. ఆ బానిస స్త్రీ ఇలా అన్నది, "అల్లాహ్ సాక్షిగా చెబు తున్నాను! నేను మౌనంగా ఓరిమి వహిస్తూ వారితోపాటు నిలబడి ఉన్నాను. ఇంత లోనే ఆ గద్ద మళ్ళీ వచ్చింది. పెళ్లికూతురు నడుము పట్టాను వారి మధ్య పడవేసింది." అప్పుడు నేను ఆ తెగవారితో ఇలా అన్నాను; "ఈ గద్ద చేసిన దొంగతనాన్ని మీరు నా మీద మోపారు. కాని నేను అమాయకురాలను. ఇదిగో తీసుకోండి మీ పట్టాను. నన్ను వెంటాడటం మానెయ్యండి." హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా అన్నారు; తరువాత ఆ బానిస స్త్రీ ప్రవక్త మహాశయుని వద్దకు వచ్చింది. ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని

స్వీకరించి ముస్లిమ్ వనితగా మారిపోయింది. ఆమె నివాసం ఉండే గుడిసె మసీదులో ఉండేది. హజ్రత్ ఆయెషా (ర) ఇంకా ఇలా అన్నారు; అప్పుడప్పుడు ఆమె నా వద్దకు వస్తూ ఉండేది; నాతో మాట్లాడుతూ ఉండేది. కాని ఆమె నా వద్దకు వచ్చినప్పుడల్లా ఈ కవిత్వాన్ని ఆలాపిస్తూ ఉండేది; "నడుము పట్టా దినం దేవుని మహిమల్లోనిది. ఆయనే విడిపించాడు నన్ను అవిశ్వాసపు దేశం నుంచి." నేను ఆమెను ఇలా అడిగాను; "నీవు నా దగ్గరకు వచ్చినప్పుడల్లా ఈ కవిత్వాన్నే ఆలాపిస్తావు ఎందుకని?" అప్పుడు ఆమె ఈ మొత్తం వృత్తాంతాన్ని నాకు వినిపించింది.

58వ అధ్యాయం

పురుషులు మసీదులో పడుకోవటం గురించి.[1]

అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఉకల్ తెగకు చెందిన కొందరు ప్రజలు దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి వద్దకు వచ్చారు. వారు మసీదు చూరు కింద ఉండేవారు.[2] ఇంకా అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ అబీబకర్ (రజిఅన్) ఏమన్నారంటే; మసీదు చూరు కింద ఉండేవారందరూ నిరుపేదలే.[3]

431. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారని నాఫె ఉల్లేఖించారు: నేను దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి మసీదులో పడుకుని నిదురపోతూ ఉండేవాడిని. అప్పుడు నేను నిండు యవ్వనంలో ఉండినాను. ఇంకా నాకు వివాహం కూడా కాలేదు.

58-1. చాలా మంది మత విద్వాంసుల దృష్టిలో ఇది ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. కాని ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్), ఇబ్నె మసూద్ (రజిఅన్) గార్ల దృష్టిలో ఇది అవాంఛనీయమైనది, అసహ్యకరమైనది.

58-2. ఈ హదీసును స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారే ఇదే పేరుతో బాబుల్ మహారిబైన్‌లో ప్రస్తావించారు.

58-3. ఈ ఉల్లేఖనాన్ని స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారే 'అలామాతున్ నబువ్వ'లో ఆవిష్కరించారు. వీరు సాయెబానె సూఫాలో ఉండేవారు. వారికి ఇల్లూ లేదు, వాకిలీ లేదు. భార్యా లేదు పిల్లలూ లేరు. ఎల్లప్పుడూ మసీదులోనే పడి ఉండేవారు. వారు 70 మంది ఉండేవారు అని ప్రజలు అనుకునేవారు. వారిని అస్హాబె సూఫా అని అంటూ ఉండేవారు. కొంతమంది ఏమన్నారంటే; 'సూఫి' అనే పదాన్ని అసలు 'సఫి' అనేవారు. కాని ఎక్కువగా మాటిమాటికి వాడటం వల్ల 'సఫి' కాస్తా, సూఫి అయిపోయింది. ఫకీరులకూ, సన్యాసులకూ జనకులు వీరే.

432. సహల్ బిన్ సాద్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి హజ్రత్ ఫాతిమా జహెర (రజిఅన్హా) (దైవప్రవక్త (స) గారి కూతురు) గారి ఇంటికి వెళ్లారు. కాని ఇంట్లో హజ్రత్ అలి (రజిఅన్)గారు కనిపించలేదు. 'నీ దాయాది (నీ బాబాయి కుమారుడు) ఏరి? ఎక్కడున్నారు?' అని ఆయన (స) ఫాతిమా (ర) ను అడిగారు.[1] అప్పుడు ఆమె (రజి) ఇలా అన్నారు: "నాకూ ఆయనకూ మధ్య ఒక చిన్న వివాదం తలెత్తింది. కోపంతో ఆయన ఎక్కడికో వెళ్లి పోయారు. ఇక్కడ పడుకోలేదు." మహాప్రవక్త (స) హజ్రత్ అలి (ర) ఎక్కడికెళ్ళారో చూడమని ఒక మనిషిని పురమాయించారు. ఆ మనిషి కనుక్కోవటానికి వెళ్లాడు. తిరిగి వచ్చి ఇలా అన్నాడు; "ఓ దైవప్రవక్తా! హజ్రత్ అలి (ర) మసీదులో నిద్రపోతు న్నారు." ఈ విషయాన్ని తెలుసుకున్న దైవప్రవక్త (స) మసీదుకు వెళ్లారు. హజ్రత్ అలి (ర) అక్కడ పడుకుని ఉన్నారు. ఒక వైపు నుంచి ఆయన కప్పుకున్న దుప్పటి దూరంగా జరిగిపోయింది. ఆయన గారి శరీరానికి మట్టి తగిలింది. మహాప్రవక్త(స) స్వయంగా తన చేతులతో హజ్రత్ అలి (ర) గారి శరీరానికి తగిలి ఉన్న మట్టిని తుడవసాగారు. ఇంకా, "ఓ అబూతురాబ్! మేలుకో. ఓ అబూ తురాబ్! మేలుకో" అని అన్నారు.

433. హజ్రత్ అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను 70 మంది సుఫా[1] వారిని చూశాను. వారి వద్ద కనీసం ఒక్క దుప్పటి అయినా లేదు. కేవలం ఒక లుంగీని మాత్రమే వారు కలిగి ఉన్నారు. లేదా వారి వద్ద కేవలం ఒక కంబళి

432-1. వాస్తవానికి హజ్రత్ అలి (ర) మహాప్రవక్త (స) గారి బాబాయి కుమారుడు. కాని అరబ్బుల ఒక జాతీయం ప్రకారం, తండ్రి బంధువులను కూడా దాయాదులే అంటారు. దైవప్రవక్త మహనీయులు (స) హజ్రత్ ఫాతిమా (ర)తో నీ భర్త ఎక్కడి కెళ్ళారు? అని అడగలేదు. కాని వారి మధ్య ఉన్నటువంటి సన్నిహిత బంధుత్వాన్ని ప్రస్తావించారు. ఎందుకంటే, హజ్రత్ ఫాతిమా (ర) గారి హృదయంలో హజ్రత్ అలి (ర) గారి పట్ల ప్రేమానురాగాలు వెల్లువెత్తాలని.

432-2. అరబ్బీ భాషలో 'తురాబ్' అనే పదానికి 'మట్టి' అనే అర్థం ఉంది. దైవప్రవక్త మహాశయులు హజ్రత్ అలి(ర) గారి ఇంటి పేరును, గోత్ర నామాన్ని 'అబూ తురాబ్' అని పెట్టారు. హజ్రత్ అలి (ర) గారిని ఎవరైనా ఈ పేరుతో పిలిస్తే, ఆయన (ర) మహదానంద భరితులవుతారు. ఇంకా మసీదుల్లో పడుకోవచ్చనీ, నిద్రపోవచ్చనీ ఈ హదీసు ద్వారా నిర్ద్వంద్వంగా నిరూపితమయింది. ఇంకా హజ్రత్ అలి (ర) గారి ఔన్నత్యం, గౌరవప్రదమైన ఆయన స్థానం ఈ హదీసు ద్వారా ప్రస్ఫుటమయ్యాయి.

మాత్రమే ఉన్నది. దానిని వారు తమ మెడలకు కట్టుకున్నారు. వారు ధరించిన ఈ కంబళ్లు కొందరికి పిక్కల దాకా ఉంటే మరికొందరికి మడమల వరకు ఉన్నాయి. వారు వాటిని తమ చేతులతో సర్దుకుంటూ కనిపించారు, తమ మర్మాంగాలేమైనా బహిర్గతమవుతాయేమోనని భయపడుతూ.

59వ అధ్యాయం

ప్రయాణం చేసి తిరిగి వచ్చినప్పుడు నమాజు చెయ్యటం.[1]

కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా సెలవిచ్చారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ప్రయాణం నుంచి తిరిగి వచ్చినపుడు (మదీనాలో) మొదట మసీదులోకి వెళ్ళి అక్కడ నమాజు చేస్తారు.[2]

434. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా అన్సారి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను ఒకసారి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి వద్దకు వెళ్లాను. అప్పుడు ఆయన (స) గారు మసీదులో ఆసీనులై ఉన్నారు. మిసార్ ఏమన్నారంటే; "మధ్యాహ్నానికి ముందు సమయం" అని జాబిర్ అన్నారని నేను అనుకుంటున్నాను. "దైవప్రవక్త (స), రెండు రకాతులు నమాజు చెయ్యి" అని నాతో సెలవిచ్చారు. ఇంకా

433-1. మసీదు చూరును సుఫా అని అంటారు. వారికి సంబంధించిన ప్రస్తావన ఇప్పుడే ఇంతకు ముందే వచ్చింది. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ హదీసు ద్వారా వెలుగులోకి తీసుకువచ్చిన విషయం ఏమిటంటే; మసీదులో పడుకుని నిద్రపోవటం, అందులో ఉండటం ధర్మసమ్మతమైన విషయాలే. ఎందుకంటే, ఈ సుఫా వారు సన్యాసులు, ఇల్లూ వాకిలీ లేనివారు. రేయింబవళ్ళు వారు మసీదులోనే నివాసం ఉంటారు.

59-1. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి సంప్రదాయం ఏమిటంటే; ప్రయాణం చేసి తన ఇంటికి తిరిగి వచ్చినప్పుడు, ఇంట్లోకి ప్రవేశించే ముందు మసీదుకు పోయి అక్కడ రెండు రకాతులు నఫిల్ నమాజు చేసి ఆ తరువాత ఇంట్లోకి ప్రవేశించాలి. ఇందులో ఉన్న అంతరార్థం ఏమిటంటే, అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాలి. ఆయన అతన్ని ప్రయాణం తరువాత క్షేమంగా సురక్షితంగా తిరిగి తన ఇంటికి తీసుకువచ్చాడు.

59-2. స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారీ (రెహ్మాలై) గారే ఈ హదీసును 'మగాజీ'లో ఆవిష్కరించారు.

మహాప్రవక్త(స) గారు నాకు ఇవ్వవలసిన కొంత అప్పును తీర్చేశారు. నాకు ఇవ్వవలసిన దానికంటే కొంచెం ఎక్కువే ఆయన (స) ఇచ్చారు.[1]

60వ అధ్యాయం

ఎవరైనా మసీదులోకి ప్రవేశిస్తే కూర్చోబోయే ముందు రెండు రకాతులు నమాజు చెయ్యాలి.

435. హజ్రత్ అబూ ఖతాద సలమి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు: "మీలో ఎవరైనా మసీదు లోకి ప్రవేశిస్తే అప్పుడు కూర్చోబోయే ముందు రెండు రకాతులు నమాజు చెయ్యండి."

61వ అధ్యాయం

మసీదులో అశుద్ధత కలగటం. అంటే అపాన వాయువు వెలువడటం.[1]

436. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని హజ్రత్ అబూ హురైరా(రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: ఏ మనిషయితే తాను మసీదులో, ఏ స్థలంలోనయితే నమాజు చేశాడో ఆ స్థలంలో అతను కూర్చొని వున్నంతవరకు దైవదూతలు అతనికి క్షమాభిక్ష పెట్టమని అల్లాహ్‌ను ప్రార్థిస్తూ ఉంటారు. ఈ ప్రార్థ నను వారు అతనికి అశుద్ధత కలిగే అంతవరకు చేస్తూనే ఉంటారు.దైవదూతలు ఇలా అంటారు: "ఓ అల్లాహ్! అతనికి క్షమాభిక్ష పెట్టు, ఓ అల్లాహ్ అతనిపై కరుణజూపు.[1]

434-1. ఇమామ్ బుఖారీ (రెహ్మాలై) గారు ఈ హదీసును 20 చోట్ల ఉల్లేఖించారు; కొన్ని చోట్ల సుదీర్ఘంగానూ, మరికొన్ని చోట్ల క్లుప్తంగానూ. ఈ సంఘటన హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా(ర) ప్రయాణం నుంచి తిరిగి వచ్చినప్పుడు జరిగింది. ఇతర ఉల్లేఖనాలు కూడా దీనిని ధృవీకరిస్తున్నాయి. కనుక ఈ హదీసు అధ్యాయంలోని ప్రధానమైన అంశానికి అనుగుణంగానే ఉన్నట్లు స్పష్టమవుతోంది. కొందరేమన్నారంటే, ఈ హదీసు అధ్యాయంలోని అర్థాన్ని సమర్థించదు. కాని ఈ అభ్యంతరం వాదనకూ, తర్కానికీ నిలబడే బలాన్ని కలిగిలేదు.

61-1. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ అధ్యాయాన్ని ఏ ఉద్దేశ్యంతో ప్రవేశపెట్టారంటే, ఒక మనిషి వుజూ లేకుండానే మసీదులోకి ప్రవేశించగలడు, ఇంకా అక్కడ కూర్చోగలడు అనే విషయాన్ని తెలియజెయ్యటం కోసం.

436-1. తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, అశుద్ధత కలగటం వల్ల, అంటే అపాన వాయువు వెలువడటం వల్ల దైవదూతలు చేసే ప్రార్థన రద్దు అవుతుంది. ఎందుకంటే, ఆ అశుద్ధతలోని దుర్వాసన కారణంగా దైవదూతలకు బాధ కలుగుతుంది.

62వ అధ్యాయం
మసీదు నిర్మాణం గురించి.

అబూ సయీద్ ఖుద్రి (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు : "మస్జిదె నబవీ యొక్క కప్పు ఖర్జూరపు కొమ్మలతో తయారు చెయ్యబడింది. హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) దానిని పునర్నిర్మించమని ఆజ్ఞాపించారు. ఆయన (ర) ఇంకా ఇలా అన్నారు; నేను ప్రజల్ని వర్షం నుంచి రక్షించదలిచాను. ఎర్ర రంగులు, పసుపుపచ్చ రంగులూ మసీదులకు వెయ్యబాకండి. అవి ప్రజల్ని ఆపదకూ, పరీక్షకూ లోనుచేస్తాయి."[1] హజ్రత్ అనస్(ర) ఇలా అన్నారు : ప్రజలు మసీదులను చూసి గర్వపడటం ప్రారంభిస్తారు. కాని మసీదులకు పోయి నమాజులు చేసే విషయాన్ని గురించి అంతగా పట్టించుకోరు.[2] హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు: యూదులూ, క్రైస్తవులూ తమ చర్చీలకు రంగులు వేసి అలంకరించినట్లుగా మీరు కూడా మసీదులను అలంకరిస్తారు.

62-1. మసీదులకు వేసిన ఆకర్షణీయమైన రంగులను చూసీ, అందమైన పుష్పాల డిజైనులను చూసీ నమాజులో ఉన్నటువంటి వారి ఆలోచనలు చెదిరిపోతాయి. వారి మనస్సు నిలువదు. ఈ హదీసును స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారే 'మస్జిదె నబవీ'కి సంబంధించిన అధ్యాయంలో ఆవిష్కరించారు. ఇంకా ఇబ్నెమాజ, హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్)కు ప్రాధాన్యతను ఇస్తూ ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఏ జాతి అయినా సరే, అది తన మసీదులను అలంకరణలతో నింపనంత వరకు చెడిపోలేదు, భ్రష్టుపట్టలేదు. మత విద్వాంసులు చాలామంది మసీదులను అతిగా అలంకరించటాన్ని అసహ్యాకరమైన చర్యగా అభివర్ణించారు. ఎందుకంటే, అలా చెయ్యటం వల్ల నమాజు చేసేటప్పుడు నమాజీల ఆలోచనలు చెదిరిపోతాయి; రెండో కారణం ఏమిటంటే, ధనం అనవసరంగా వ్యర్థమైపోతుంది. మసీదులలో పుష్పాల డిజైనులు వెయ్యటం నిష్ప్రయోజనమైనప్పుడు, అసహ్యకరమైనదైనప్పుడు, నిషిద్ధమైనప్పుడు, వివాహాది శుభకార్యాలలో, సంతాప సమయాలలో డబ్బు వెదజల్లటం, అనవసరమైన సంప్రదాయాలనూ, ఆచారాలనూ పాటించటం ధర్మసమ్మతం ఎలా అవుతుంది? ముస్లిమ్ ప్రజలు కళ్లు తెరవాలి, యదార్థాలను గ్రహించాలి. దేవుడు వారికి ప్రసాదించిన ధనాన్ని పుణ్యకార్యాలలో, ఇస్లామ్ ధర్మపురోగతికీ వ్యయపరచాలి; ఉదాహరణకు, ధర్మ గ్రంథాలను ప్రచురించటం, పేద విద్యార్థులకు ధన సహాయం చెయ్యటం, ధార్మిక పాఠశాలలు నడపటం; ముసాఫిర్ ఖానాలను కట్టించటం, నిరుపేదలకు, అగత్యపరులకు అన్నదానం చెయ్యటం, కట్టుబట్టలు లేని వారికి బట్టలు కుట్టించటం, అనాథ బాలబాలికలను, వితంతువులను పోషించటం మొదలైనవి.

437. హ|జ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి శుభప్రదమైన జీవిత కాలంలో మస్జిదె నబవి పచ్చి ఇటుకలతో కట్టబడింది. దాని కప్పు మీద ఖర్జూరపు కొమ్మలు ఉండేవి. ఇంకా దాని స్థంభాలు ఖర్జూరపు కలపతో తయారుచెయ్యబడ్డాయి. తరువాత హ|జ్రత్ అబూబకర్ (రజిఅన్) తన ఖిలాఫత్ కాలంలో అందులో ఎలాంటి మార్పు చెయ్య లేదు. కాని హ|జ్రత్ ఉమర్ (ర) ఆ మస్జీదును విస్తరించారు. అయితే కట్టడాన్ని మాత్రం ఆయన మార్చలేదు. మహాప్రవక్త (స) గారి కాలంలో ఎలా ఉందో అలానే ఉంచారు. అంటే పచ్చి ఇటుకలు, ఖర్జూరపు కొమ్మలు, ఖర్జూరపు కలపనే ఉపయోగించారు. ఆ తరువాత హ|జ్రత్ ఉస్మాన్ (ర) దానిని పూర్తిగా మార్చివేశారు, విస్తరించారు. దాని గోడలను అచ్చువేసిన (చెక్కిన) రాళ్ళతో, సున్నంతో కట్టించారు. ఇంకా దాని స్తంభాలను కూడా చెక్కిన రాళ్లతో, దాని కప్పును టేకు కలపతో కట్టించారు.

63వ అధ్యాయం

మసీదు నిర్మాణంలో ఒకరికొకరు తోడ్పడటం.

దివ్యఖురానులో అత్‌తౌబ సూరాలో 17, 18 వాక్యాలలో అల్లాహ్ ఇలా సెల విచ్చాడు: "ముష్రిక్కులు అల్లాహ్ మసీదులలో సంరక్షులుగానూ, సేవకులుగానూ ఉండటానికి పనికిరారు. ఎందుకంటే వారే స్వయంగా తాము అవిశ్వాసులమని తమకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమిస్తున్నారు. వారి కర్మలైతే అన్నీ వ్యర్థమైపోయాయి.

62–2. జమాఅత్‌తో నమాజు చెయ్యటం వల్ల, అల్లాహ్ పవిత్ర నామాన్ని స్మరించటంవల్ల మసీదు 'ఆబాద్' అవుతుంది (అంటే మసీదు నమాజీలతో నిండిపోతుంది). ముస్లిమ్ సోదరులు ఈ విషయం మీద దృష్టిసారించరు. కాని ఒకరిని మించి ఒకరు గర్వ పడుతూ ఉంటారు, పోటీపడుతూ ఉంటారు; ఒకతను నేను కట్టించిన మసీదు బ్రహ్మాండంగా ఉన్నది అని అంటే, మరొకతను నా మసీదు చాలా అందంగా, శోభాయమానంగా ఉన్నది అని అంటాడు. ఈ కాలంలోనైతే పూర్తిగా ఇలాంటి స్థితియే నెలకొని ఉన్నది. ముస్లిములు మసీదు కట్టడానికయితే ఆర్భాటం చూపు తున్నారు. కాని మసీదుకు వెళ్లి అక్కడ నమాజు చెయ్యరు. శుక్రవారంనాడూ, పండుగ దినాలనాడు కూడా మసీదులకు పోయి నమాజు చెయ్యరు. ఒక చిన్న అధికార పదవి వారికి లభిస్తే వారి పాదాలు నేల మీద ఉండవు. వారితో ఇలా అనండి; మీరెంత? మీ పదవెంత? రాజాధిరాజైన అల్లాహ్ దర్బారుకు మీరు వెళ్లరు. ఆయన ముందు పెద్దపెద్ద మహారాజులు కూడా ఒక చిన్న దోమకంటే కూడా అల్పమైనవారే, అనామకులే.

నరకంలో వారు కలకాలం ఉంటారు" (9:17). అల్లాహ్‌నూ, అంతిమ దినాన్నీ విశ్వసించి, నమాజును స్థాపించేవారూ, జకాత్ ఇచ్చే వారూ, అల్లాహ్‌కు తప్ప మరెవరికీ భయపడని వారు మాత్రమే అల్లాహ్ మసీదులకు సంరక్షకులు, సేవకులు కాగలుగుతారు. వారే సరియైన మార్గంలో నడుస్తారని ఆశించవచ్చు"[1] (9 : 18).

438. హజ్రత్ ఇక్రిమ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) నాతోనూ, తన కుమారుడైన హజ్రత్ అలి (రజిఅన్)తోనూ ఇలా అన్నాడు: మీరు ఉభయులూ కలసి అబూ సయీద్ ఖుద్రి (రజిఅన్) వద్దకు వెళ్ళండి; ఆయన గారు ఉల్లేఖించే హదీసులను వినండి. అప్పుడు మేము ఆయన వద్దకు వెళ్ళాము. ఆయన తన తోటలో పని చేస్తూ మాకు కనిపించారు. మా రాకను గమనించిన ఆయన తన దుప్పటిని తీసుకున్నారు; దానిని ధరించి కూర్చున్నారు. తరువాత హదీసును వివరించటం ప్రారంభించారు. మస్జిదె నబవీ నిర్మాణ విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చింది. ఆయన ఇలా చెప్పారు; మసీదు నిర్మాణం జరిగేటప్పుడు మేము ఒక్కొక్క ఇటుకను ఎత్తుతూ ఉండేవారము. అమ్మార్ అయితే రెండేసి ఇటుకలను ఎత్తుకుంటూ ఉండేవారు. దైవప్రవక్త మహాశయులు (స) అమ్మార్‌ను చూసి ఆయన (ర) శరీరానికీ, శిరస్సుకూ తగిలిన మట్టిని తుడవటం ప్రారంభించారు. ఇంకా ఇలా అన్నారు: "అమ్మార్‌ను అల్లాహ్ కరుణించుగాక! అయ్యో! ఎంత దారుణం! తిరుగుబాటు దారులు అమ్మార్‌ను చంపేస్తారు. అప్పుడు ఆయనయితే వారిని స్వర్గం వైపునకు పిలుస్తూ ఉంటారు. వారయితే ఆయన్ని నరకం వైపునకు పిలుస్తారు. అమ్మార్ (ర) అంటూ ఉండేవారు" అని అబూ సయీద్ ఖుద్రి (ర) అన్నారు; "నేను ఆపదల నుంచి అల్లాహ్ శరణు వేడుకుంటాను."

64వ అధ్యాయం

మసీదు కట్టేటప్పుడూ, మెంబర్‌ను తయారు చేసేటప్పుడూ వడ్రంగినీ, సాంకేతిక నిపుణున్నీ పిలిచి వారి సహాయాన్ని పొందటం.

63-1. బదర్ యుద్ధంనాడు ముస్లిమ్‌లు హజ్రత్ అబ్బాస్ (ర)ను షిర్క్‌ను (బహుదైవారాధన), కుఫ్ర్ (అవిశ్వాసం)ల కారణంగా నిందించారు. అప్పుడు ఆయన ఇలా అన్నాడు; "మా మంచితనాన్ని గురించి అసలు ప్రస్తావించరు. మేము మస్జిదె హరామ్‌ను ఆబాద్ చేస్తాము, హాజీలకు మంచి నీళ్ళు త్రాపుతాము." అప్పుడు ఈ వాక్యాలు అవతరించాయి. అంటే షిర్క్‌నూ, అవిశ్వాసాన్నీ ఆచరిస్తూ ఈ సత్కార్యాలు చెయ్యటం వల్ల ఏ ప్రయోజనమూ లభించదు.

439. సహల్ బిన్ సాద్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒక స్త్రీ వద్దకు ఒక సందేశాన్ని ఇలా పంపారు; "నీ బానిస అయినటువంటి వడ్రంగిని నా కోసం ఒక మెంబర్‌ను చెక్కతో తయారు చెయ్యమని ఆజ్ఞాపించు; దాని మీద నేను కూర్చుంటాను."

440. హజ్రత్ జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా అన్సారి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒకసారి ఒక స్త్రీ దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను సంబోధిస్తూ ఇలా అన్నది; "ఓ దైవప్రవక్తా (స)! నా వద్ద వడ్రంగం పని బాగా తెలిసిన ఒక బానిస ఉన్నాడు. ఖుత్బా ఇచ్చేటప్పుడు మీరు కూర్చోవటానికి ఒక వస్తువును తయారు చేయించమంటారా?" దానికి సమాధానంగా, ఆయన (స) గారు, "సరే, మంచిది, నీ ఇష్ట ప్రకారమే కానివ్వు" అని సెలవిచ్చారు. తరువాత ఒక మెంబర్‌ను ఆయన(స) గారి కోసం ఆమె చేయించారు.

65వ అధ్యాయం
మసీదు నిర్మించేవానికి లభించే పుణ్యఫలం.

441. హజ్రత్ ఉస్మాన్ (రజిఅన్) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను అని ఉబేదుల్లా బిన్ అస్వద్ ఖౌలాని ఉల్లేఖించారు: "నేను మస్జిదె నబవీని (దైవప్రవక్త గారి మసీదు) అచ్చు వేసిన (చెక్కిన) రాళ్లతో మరియు సున్నంతో పునర్నిర్మించినపుడు, ప్రజలు ఈ విషయం గురించి ఎన్నో విషయాలు అడిగారు[1], ఎన్నో వాదనలు చేశారు. వాస్తవానికి నేను దైవప్రవక్త మహాశయులు (స) ఇలా సెలవిస్తూ ఉండగా విన్నాను: "ఏ వ్యక్తి అయితే అల్లాహ్ ప్రసన్నతను పొందే సంకల్పంతో మసీదును కట్టిస్తాడో అల్లాహ్ కూడా అలాంటి గృహాన్నే అతని కోసం కూడా స్వర్గంలో నిర్మిస్తాడు[2]."

441-1. ప్రజలు ఇలా అనసాగారు; మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) గారి కాలంలో లేని విషయాలను ఇపుడు హజ్రత్ ఉస్మాన్ (ర) గారు చెబుతున్నారు. ఇంకా వారు ఆయన్ని (ర) ఎత్తిపొడవసాగారు. వాటి భావం ఏమిటంటే; మహాప్రవక్త (స) గారి కాలంలో మసీదు ఎలా ఉండేదో, అంటే ఇటుకలతో, ఖర్జూరపు కొమ్మలతో నిర్మించబడినటు వంటిది – అలానే ఉండనివ్వాలని, దాని రూపాన్ని మార్చకూడదని. హజ్రత్ అబూ బకర్ సిద్దీఖ్ (ర) గారూ, హజ్రత్ ఉమర్ (ర) గారూ దానిని అలాగే ఉండనిచ్చారు.

441-2. హిజ్రి 30వ సంవత్సరంలో హజ్రత్ ఉస్మాన్ (ర) గారు ఈ మసీదు పునర్నిర్మాణాన్ని చేపట్టారు. అప్పుడు, కాబ్ గారు ఇలా అన్నారు, అయ్యో! హజ్రత్ ఉస్మాన్(ర) గారు ఈ మసీదును కట్టించకుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది! ఎందుకంటే, ఈ

66వ అధ్యాయం

మసీదు గుండా వెళ్లటం జరిగినప్పుడు బాణపు అలుగులను ఒక చేత్తో పట్టుకోవాలి.

442. జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లా ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను అని అమ్ర్ ఉల్లేఖించారు; "ఒక వ్యక్తి బాణాలు తీసుకుని మస్జిదె నబవీలోకి ప్రవేశించాడు. అప్పుడు దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అతనితో ఇలా అన్నారు; "బాణాల మొనలను గట్టిగా, జాగ్రత్తగా పట్టుకో."

67వ అధ్యాయం

బాణాలు మొదలైనవి తీసుకుని మసీదులో నుంచి పోవటం.

443. తనకు తన తండ్రి చెప్పారని అబూ బుర్ధ బిన్ అబ్దుల్లా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు: "ఎవరైనా మన మసీదులలో నుంచిగానీ లేదా వీధులలో నుంచిగానీ బాణాలు తీసుకుని వెళ్లటం జరిగితే, వారు ఆ బాణాల మొనలను గట్టిగా, జాగ్రత్తగా పట్టుకుని మరీ వెళ్ళాలి. ఎందుకంటే, ఆ బాణాల మొనలు ఏ ముస్లిమ్కైనా తగిలి అతను గాయపడే అవకాశం ఉంది."

68వ అధ్యాయం

మసీదులో కవిత్వం చెప్పటం.

444. హస్సాన్ బిన్ సాబిత్ అల్ అన్సారి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను హజ్రత్ అబూ హురైర (రజిఅన్)ను ఇలా అడిగాను; "ఓ అబూ హురైరా(ర)! అల్లాహ్ సాక్షిగా నిజం చెప్పు! దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నాతో ఇలా అంటూ ఉండగా నీవు విన్నావా? లేదా; ఓ హస్సాన్! దైవప్రవక్త (సఅసమ్) తరఫున నీవు సమాధానం చెప్పు. ఓ అల్లాహ్! పరిశుద్ధాత్మ ద్వారా అతనికి సహాయ పడు." అప్పుడు అబూ హురైరా (ర), "అవును నేను విన్నాను" అని జవాబు పలికారు.

మసీదు నిర్మాణం పూర్తి అయిన తరువాత ఆయన హతమార్చబడతారు. అలాగే జరిగింది. ఇబ్నె జౌజి ఇలా అన్నారు; ఏ వ్యక్తి అయితే తన పేరు మసీదు మీద చెక్కిస్తాడో అతను చిత్తశుద్ధి కలవాడు కాదు. సత్సంకల్పం కలవాడు కాదు.

444-1. అవును. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను. అసలేమి జరిగిందంటే; హస్సాన్(ర) మస్జిదె నబవీలో కూర్చొని కవిత్వాన్ని పఠిస్తున్నారు. హజ్రత్ ఉమర్(ర) కవిత్వాన్ని పఠించవద్దని ఆయన్ని వారించారు. అప్పుడు హస్సాన్ (ర) అబూ హురైరా(ర)ను సాక్షిగా చూపుతూ ఈ హదీసును

69వ అధ్యాయం

బల్లెములూ, ఈటెలు ధరించిన వారు మసీదులోకి ప్రవేశించటం.[1]

445. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఒకనాడు నేను దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నా ఇంటి ద్వారం వద్ద నిలబడి ఉండగా నేను చూశాను. హబషి (ఎథియోపియా) ప్రజలు కొందరు మసీదులో ఆడుకుంటున్నారు. తమ ఈటెలతో, బల్లాలతో సాధన చేస్తున్నారు. మహాప్రవక్త(స) తన దుప్పటిని నా మీద కప్పారు. నేను వారు ఆడే ఆటను చూస్తున్నాను.

70వ అధ్యాయం

మసీదులోని మెంబరు మీద క్రయవిక్రయాలను గురించి ప్రస్తావించటం.[1]

వివరించారు, మరియు ఇలా అన్నారు; "నేనైతే మసీదులో మీ కంటే ఉత్తములైన దైవప్రవక్త (స) గారి ముందు కవిత్వం చదివేవాణ్ణి. "హస్సాన్(ర) అవిశ్వాసులు చేసేటటువంటి అపహాస్యముతో కూడిన దూషణలకు దీటైన జవాబు చెప్పేవారు. ఇంకా దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (స) గారిని సమర్థించేవారు, ఆయన (స)కు మద్దతు తెలిపేవారు. తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; మంచి కవిత్వాన్ని, అల్లాహ్ స్తోత్రంతో, దైవప్రవక్త (స) మీద ప్రశంసలతో నిండి ఉన్న కవిత్వాన్ని, ఇంకా దైవధర్మాన్ని ప్రోత్సహించే కవిత్వాన్ని మసీదులో చదవటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. మరొక హదీసులో దైవప్రవక్త మహాశయులు(స), మసీదులో చదవకూడదని నిషేధించిన కవిత్వం ఏ కవిత్వమంటే; ప్రేమ కలాపాలు ఉన్న కవిత్వం, అజ్ఞాన కాలపు కవిత్వం, వ్యర్థ విషయాలు ఉన్న కవిత్వం.

69-1. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ అధ్యాయాన్ని తీసుకురావటంలోగల ఉద్దేశ్యమేమిటంటే; ఏ వస్తువువల్లనైతే ప్రజలకు హానిగాని, ఆపదగాని కలిగే భయం ఉండదో – ఈటె, బరిసె లాంటి వస్తువులు – ఆ వస్తువును తీసుకుని మసీదులోకి వెళ్లటం ధర్మ సమ్మతమైన విషయమే. ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; మసీదు ఆవరణలో మంచి ఆటలు ఆడటమూ, వాటిని చూడటమూ రెండూ ధర్మసమ్మతమైన విషయాలే. ఎటువంటి హానిగాని, ఎలాంటి ఆపదగాని కలిగే భయం లేనప్పుడు ఒక స్త్రీ పరాయి పురుషుణ్ణి చూడవచ్చు.

70-1. అంటే, క్రయవిక్రయాలకు సంబంధించిన వ్యవహారాన్ని ప్రస్తావించటం. ఇంకా మసీదులో మెంబరు మీద క్రయవిక్రయాలు చేసుకోవటం ధర్మసమ్మతమని దీని అర్థం ఎంత మాత్రం కాదు. అదైతే మరొక హదీసు ప్రకారం నిషిద్ధమైన విషయమే. ఇప్పుడు అభిప్రాయ భేదం ఉన్న విషయమేమిటంటే, ఎవరైనా మసీదులోనే క్రయవిక్రయాలకు

446. హజ్రత్ ఆయెషా(రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: బానిస అయినటువంటి బరీరా ఒకసారి నా దగ్గరకు వచ్చింది; తన విమోచన ధనం విషయంలో ఆర్థికంగా సహాయపడమని నన్ను అర్థించింది. నేను ఆమెకు ఇలా చెప్పాను. "నీకు ఇష్టమయితే నీ విమోచన ధనాన్ని నీ యజమానులకు నేను చెల్లిస్తాను. కాని నీ 'తరకా' (వారసత్వపు సొత్తు)ను నేను తీసుకుంటాను." అయితే ఆమె యజమానులు ఇలా అన్నారు: "మీరు గనక ఇష్టపడితే బానిస బరీరా చెల్లించవలసి ఉన్నటువంటి విమోచన ధనాన్ని మీరు చెల్లించవచ్చు." (ఉప ఉల్లేఖకుడైన సుఫియాన్ ఇలా అన్నారు) "మీరు గనక ఇష్టపడితే డబ్బు చెల్లించి ఆమెను స్వతంత్రురాలిగా చెయ్యండి. అయితే అమె తరకాను మేమే తీసుకుంటాము." దైవప్రవక్త మహాశయులు వచ్చిన తరువాత ఆయన (స) ఇలా సెలవిచ్చారు: "నీవు నిస్సంకోచంగా బరీరాను కొనెయ్యి. ఇంకా ఆమెను స్వతంత్రురాలిగా చేసెయ్యి. ఎవరైతే విముక్తి కలిగిస్తారో, వారికే తరకా చెందుతుంది." తరువాత దైప్రవక్త (స) బయటికి వెళ్ళిపోయారు. (మసీదులో దైవప్రవక్త (స) మెంబర్ మీదకు ఎక్కారు అని సుఫియాన్ అన్నారు) ఆయన (స) ఇలా సెలవిచ్చారు: "ప్రజలకేమైంది? అల్లాహ్ గ్రంథంలో లేనటువంటి షరతుల్ని వారు లావాదేవీల విషయంలో విధిస్తున్నారు. అటువంటి షరతుల్ని వారు నూరుసార్లు విధించినా ఏమీ కాదు. వారికి లభించేది శూన్యం మాత్రమే."

71వ అధ్యాయం

అప్పు చెల్లించమని రుణగ్రస్తుణ్ణి అడగటం, అతన్ని మసీదులో పట్టుకోవటం.

447. హజ్రత్ కఅబ్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను ఇబ్నె అబీ హద్రద్ (ర)ను మసీదులో నాకు ఇవ్వవలసిన అప్పును చెల్లించమని అడిగాను. మేము ఇద్దరం గట్టిగా అరచుకున్నాము. మా కంఠస్వరాలు పెరిగాయి. చివరకు దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తన గదిలో నుంచే మా కంఠ ధ్వనులను విన్నారు. ఆయన (స) తన ఇంట్లో నుంచి బయటికి వచ్చారు. తన ఇంటి తలుపుల్ని తెరిచి ఎలుగెత్తి ఇలా అన్నారు; "ఓ కాబ్!" "ఓ దైవప్రవక్తా! చెప్పండి. మీరు చెప్పేది నేను వింటున్నాను." అని కాబ్ అన్నారు. దైవప్రవక్త(స) ఇలా సెలవిచ్చారు. "నీవు ఇలా చెయ్యి; అతను ఇవ్వవలసి ఉన్న అప్పును సగానికి తగ్గించు. (అంటే క్షమించు)." ఈ విషయాన్ని ఆయన (స) గారు సైగచేసి సూచించారు. కాబ్

సంబంధించిన ఒప్పందం కుదుర్చుకుంటే, అది ధర్మసమ్మతం అవుతుందా కాదా అనేది.

ఇలా అన్నారు; "ఓ దైవప్రవక్తా! మీ ఆజ్ఞాబద్ధుడను. మీ ఆజ్ఞ ప్రకారమే సగం అప్పును క్షమించివేశాను." అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) ఇబ్నె అబీ హద్‌రద్‌ను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నారు; "పద, లేచి వెళ్లు" అతని అప్పును తీసుకొచ్చి చెల్లించు."

72వ అధ్యాయం

మసీదును ఊడ్చి పరిశుభ్రపరచటం. అందులో నుంచి గుడ్డ పేలికల్నీ, చెత్తా చెదారాన్నీ ఏరిపారెయ్యటం.

448. అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: మస్జిదె నబవీని ఊడ్చి పరిశుభ్రపరిచే ఒక నల్ల మనిషి మరణించాడు. లేదా ఒక నల్ల స్త్రీ మరణించింది. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అతనిని లేక ఆమెను చూడలేదు. ఆయన (స) గారు అతనిని గురించి ప్రజల్ని అడిగారు. వారు అతను చనిపోయాడు లేక ఆమె చనిపోయింది అని సమాధానం చెప్పారు. ఆయన (స), "మీరు నాకు ఈ విషయం గురించి ఎందుకు తెలియజెయ్యలేదు? పదండి, అతని సమాధి ఎక్కడుందో నాకు చూపించండి" అని సెలవిచ్చారు. దైవప్రవక్త (స) అతని లేక ఆమె సమాధి వద్దకు వెళ్లారు. ఇంకా ఆ సమాధి దగ్గర నమాజు చేశారు.[1]

73వ అధ్యాయం

సారాయి వ్యాపారాన్ని నిషేధిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ అయింది మసీదులోనే.

449. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు; వడ్డీని నిషేధిస్తూ బఖర సూరాలోని వాక్యాలు అవతరించినప్పుడు దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదుకు వెళ్ళి ఆ వాక్యాలను ప్రజలకు చదివి వినిపించారు. ఆ తరువాత సారాయి వ్యాపారం చెయ్యకూడదు, దానిని దేవుడు నిషేధించాడు అని కూడా సెలవిచ్చారు.

74వ అధ్యాయం

మసీదుకు సేవకుల్ని నియమించటం.

హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఆలి ఇమ్రాన్ సూరాలోని మూడవ వాక్యాన్ని ఉదహరించారు: "ప్రభూ! నా గర్భంలో ఉన్న శిశువును నేను నీకు సమర్పించుకుంటున్నాను. అది నీ సేవకు అంకితం. నా ఈ కానుకను స్వీకరించు. నీవు అన్నీ వినేవాడవు, అన్నీ తెలిసినవాడవూను."[1]

448-1. అంటే జనాజా నమాజు చేశారు. బైహఖీ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది; ఆమె ఒక స్త్రీ. ఆమె పేరు మహజన్.

450. హజ్రత్ అబూ హురైర (రజిఅన్) ఇలా అన్నారని అబూ రాఫె (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: ఒక స్త్రీ మస్జిదె నబవీని ఊడ్చి పరిశుభ్రపరుస్తూ ఉండేది. ఒక పురుషుడు మస్జిదె నబవీని ఊడ్చి పరిశుభ్రంగా ఉంచుతూ ఉండేవాడు. అబూ రాఫె (ర) ఏమన్నారంటే; ఆమె ఒక స్త్రీ అని నేను గట్టిగా అనుకుంటున్నాను. తరువాత పైన వచ్చిన హదీసునే ఆయన (ర) ఇక్కడ కూడా వివరించారు. అంటే దైవ ప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్(స) అతని లేక ఆమె సమాధి వద్దకు వెళ్లి జనాజా నమాజును చేశారు.

76వ అధ్యాయం

ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించే సమయంలో గుసుల్ చేసుకోవటం. ఇంకా ఖైదీని మసీదులో కట్టివడెయ్యటం. ఇంకా రుణగ్రస్తుణ్ణి మసీదులోని స్థంభానికి కట్టివెయ్యమని షురయ్యి బిన్ హారిస్ ఆజ్ఞాపించేవారు.

451. అబూహురైర (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అశ్వారూఢులైన సిపాయీలను (30 మందిని) నజద్ వైపునకు పంపారు. వారు అక్కడి నుంచి బనీ హనీఫ తెగకు చెందిన ఒక వ్యక్తిని పట్టుకువచ్చారు.[1] అతని పేరు సుమామ బిన్ ఉసాల్. తరువాత వారు అతనిని మసీదులోని ఒక స్తంభానికి కట్టివడేశారు. ఆ తరువాత అక్కడకు దైవప్రవక్త (స) విచ్చేశారు. మూడో రోజున ఆయన(స), "సుమామాను విడిచిపెట్టండి" అని ఆజ్ఞాపించారు. అప్పుడు విడుదల పొందిన సుమామ మసీదుకు దగ్గర్లో ఉన్నటువంటి ఖర్జూరపు చెట్టు వద్దకు వెళ్ళి అక్కడ తలంటి స్నానం (గుసుల్) చేశారు. తరువాత మసీదులోకి వచ్చి ఇలా అనసాగారు: "అల్లాహ్ తప్ప నిజమైన ఆరాధ్య దైవం ఎవ్వడూ లేడనీ, మరియు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అల్లాహ్ ప్రవక్త అనీ నేను సాక్ష్యమిస్తున్నాను."[2]

74-1. ఇది ఇమ్రాన్ భార్య అన్న విషయం. దానిని అల్లాహ్ ఖురాను గ్రంథంలో ఉదహరించాడు. ఆమెగారు తనకు కుమారుడు జన్మిస్తాడనే నమ్మకంతో ఆ కుమారుణ్ణి మస్జిదె అఖ్సా సేవకు అంకితం చేశారు. కాని కుమారునికి బదులుగా కుమార్తె జన్మించింది. అంటే హజ్రత్ మర్యమ్ (అ) పుట్టారు. ఆమెగారి గాథ అందరికీ తెలిసినదే.

451-1. బనీ హనీఫ ఒక తెగ పేరు.

451-2. దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) సుమామాను ఎందుకు వదలిపెట్టారంటే, అతను ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించనున్నాడనే విషయం బహుశ ఆయన (స) గారికి

77వ అధ్యాయం

రోగుల కోసం మసీదులో డేరాలు వెయ్యటం.

452. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: కందక యుద్ధం జరిగిన రోజున సాద్ బిన్ మాజ్ (రజిఅన్) గారికి బాహువులోని మధ్య నరానికి బాణం దెబ్బ తగిలి గాయం అయింది. అప్పుడు దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదులో ఒక గుడారాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. సాద్ బిన్ మాజ్ (ర)ను చికిత్స నిమిత్తం ఆ గుడారంలో ఉంచారు. ఆయన్ని(ర) గురించి అప్పుడప్పుడు తెలుసుకోవటానికి వీలుపడుతుందని అలా చేశారు. తరువాత మసీదులోనే ఉన్నటు వంటి బనీ గఫార్‌కు చెందిన గుడారం వైపునకు రక్తం ప్రవహిస్తూ వస్తూ ఉండటాన్ని ప్రజలు చూసి భయపడిపోయారు. వారు ఎలుగెత్తి ఇలా అన్నారు: గుడారంలో ఉన్న ప్రజలారా! ఇదేమిటి మీ గుడారం నుంచి మా వైపునకు రక్తం ఇలా ప్రవహిస్తోంది? పరిశీలిస్తే తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, సాద్ బిన్ మాజ్ (ర)కు అయినటువంటి గాయంలో నుంచే ఈ రక్తం ప్రవహిస్తూ వస్తోంది. చివరకు సాద్ (ర) తీవ్ర రక్తస్రావం కారణంగా మరణించారు.

78వ అధ్యాయం

అవసరమైనప్పుడు ఒంటెను మసీదులోకి తీసుకుపోవటం.[1]

హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఏమన్నారంటే; దైవప్రవక్త మహా శయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒంటెపై ఎక్కి కాబా గృహ ప్రదక్షిణం చేశారు.[2]

453. విశ్వాసుల తల్లి అయినటువంటి ఉమ్మె సల్మ(రజిఅన్‌హా) ఇలా ఉల్లేఖిం చారు: "నాకు ఒంట్లో బాగాలేదు. కనుక నేను కాలినడకన కాబా గృహ ప్రదక్షిణం చెయ్యలేను" అని దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్)గారికి విన్న వించుకున్నాను. దానికి ఆయన(స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు: "ప్రజలకు వెనుకగా ఉండు, ఒంటె మీద స్వారీ చేస్తూ కాబా గృహ ప్రదక్షిణం చెయ్యి." అప్పుడు నేను

తెలిసిపోయి ఉండవచ్చు. ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించే సమయంలో ఒక మనిషి గుసుల్ చేసుకోవాలి అనే విషయం ఈ హదీసు ద్వారా నిరూపితమైపోయింది. ఇమామ్ అహ్మద్ (రెహ్మాలై) గారి దృష్టిలో ఈ గుసుల్ చేసుకోవటం వాజిబ్.

78-1. అవసరం అంటే వ్యాధి అని భావం. కొందరేమన్నారంటే, ఏదైనా అవసరం కలిగి నప్పుడు.

78-2. ఈ ఉల్లేఖనాన్ని స్వయంగా ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారే 'హజ్' గ్రంథంలో ప్రస్తావించారు.

ఒంటె మీద స్వారీ చేస్తూ కాబా గృహ ప్రదక్షిణం చేశాను. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) అ సమయంలో కాబా గృహంలో ఒక వైపున నమాజులో నిమగ్నమై ఉన్నారు. ఇంకా ఆయన (స) నమాజులో ఖురాను గ్రంథంలోని 'అత్ తూర్' సూరాను పారాయణం చేస్తున్నారు.[1]

79వ అధ్యాయం

454. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి సహచరుల్లోని ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక చీకటి రాత్రిన తమ ఇళ్లకు పోయేందుకు ఆయన (స) గారి నుంచి సెలవుతీసుకుని బయలుదేరారు. వారికి ముందు భాగంలో రెండు దీపాలు వెలుగును విరజిమ్ముతూ మార్గం చూపుతూ ప్రయాణం చేస్తున్నాయి. వారు ఉభయులూ ఒకరి నుంచి ఒకరు విడిపోయినప్పుడు ప్రతి వ్యక్తికి తోడుగా ఒక్కొక్క దీపం ఉండిపోయింది. ఆ దీపాలు, వారు తమ ఇళ్లకు చేరుకునే వరకు వారికి తోడుగా ఉండిపోయాయి.[1]

80వ అధ్యాయం

మసీదుకు కిటికీలనూ, తలుపులనూ పెట్టటం.

455. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుద్రి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒక రోజున ఖుత్బా (హితబోధ చేస్తూ) ఇస్తూ

453-1. ఇబ్నె బతాల్ ఇలా అన్నారు; ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, హలాల్ పశువులను మసీదులోకి తీసుకువెళ్ళటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. ఇంకా హాఫిజ్ గారు ఏమన్నారంటే; మసీదు అశుద్ధమవుతుందని భయపడితే అప్పుడు జంతువులను మసీదులోకి తీసుకుపోరాదు.

454-1. ఇది దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి మహిమల్లోని ఒక మహిమ. ఆయన (స) గారికి వారి మీద ఉన్నటువంటి ప్రేమ వల్ల కలిగే శుభాల వర్షం. పరలోకంలో లభించబోయే వెలుగు యొక్క ఒక భాగం వారికి ప్రపంచంలోనే చూపించబడింది. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ హదీసును ఈ అధ్యాయంలో పెట్టటానికి కారణం ఏమిటంటే; మహాప్రవక్త (స) గారి ఈ సహచరులిద్దరూ అంత రాత్రి పోయిన తరువాత ఆయన (స) గారి వద్ద నుంచి తమ ఇళ్లకు బయలుదేరి పోయారంటే, దాని అర్థం, వారు దైవప్రవక్త (స) గారితో ఏవో సమాలోచనలు తప్పకుండా జరిపి ఉంటారు. కనుక మసీదులో సమాలోచనలు జరపటం, ముఖ్యమైన విషయాలను గురించి మాట్లాడుకోవటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే అని తేలిపోయింది.

ఇలా సెలవిచ్చారు: "పరిశుద్ధుడైన అల్లాహ్ తన ఒక దాసునికి ఈ అనుమతిని ప్రసాదించాడు; అతను తాను ఇష్టపడితే ఈ ప్రపంచాన్నయినా కోరుకోవచ్చు. లేదా పరలోకంలో అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నదాన్నయినా ఎన్నుకోవచ్చు. ఆ దాసుడు పరలోకంలో అల్లాహ్ వద్ద ఉన్న దానిని వరించాడు." ఇది విని హ్జ్రత్ అబూ బకర్ (ర) విలపించసాగారు. అప్పుడు నేను నా మనస్సులో ఇలా అనుకున్నాను; ఈ ముసలాయన ఎందుకు ఏడుస్తున్నాడు?[1] అల్లాహ్‌యేమో తన ఒక దాసునికి ఇహపరలోకాలు రెండింటిలో నుంచి తనకు ఇష్టమైన దానిని ఎన్నుకోమని అధికారం ఇచ్చాడు. ఆ దాసుడు పరలోకాన్ని ఇష్టపడి ఎంచుకున్నాడు. దానితో ఈ ముసలయానకేమి సంబంధం? అతను ఎందుకు ఏడవాలి? తరువాత నాకు తెలిసిందేమిటంటే; ఆ దాసుడు స్వయంగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అని. ఇంకా మా అందరిలోకెల్లా హ్జ్రత్ అబూ బకర్ (ర) ఎక్కువ జ్ఞానసంపన్నులని. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు: "ఓ అబూ బకర్! ఏడ్వబాకు. సహవాసం ద్వారా, సంపద ద్వారా అందరికంటే అధికంగా నాకు ఉపకారం చేసినవాడవు నీవే. ఒకవేళ నేను నా సంఘంలోని వారిలో ఎవరినైనా ప్రాణ స్నేహితుడిగా చేసుకుంటే అబూ బకర్‌నే ప్రాణమిత్రుడుగా చేసుకుంటాను.[2] (ప్రాణస్నేహితమయితే అల్లాహ్‌తో తప్ప మరెవరితోనూ సాధ్యపడని విషయం) కాని ఇస్లామీయ సోదరభావం, స్నేహభావం సరిపోతాయి. మసీదు తలుపులన్నీ మూసివెయ్యండి. ఒక్క అబూబకర్ ద్వారాన్ని తప్ప."

456. హ్జ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తన మరణానికి కారణమైన వ్యాధి తీవ్రమైనప్పటి స్థితిలో ఒక గుడ్డను తన శిరస్సుకు చుట్టుకుని బయటికి వచ్చారు. తరువాత మెంబర్ మీద ఆసీనులయ్యారు; అల్లాహ్ స్తోత్రాన్ని కీర్తించారు. ఆయన పవిత్ర నామాన్ని జపించారు. ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకున్నారు. తరువాత

455-1. దాసుడు అంటే ఎవరో అనే విషయం అబూ సయీద్ ఖుద్రి (ర) గారికి మొదట్లో అర్థం కాలేదు. కనుక ఆయన (ర) హ్జ్రత్ అబూ బకర్ (ర) ఏడ్చినప్పుడు ఆశ్చర్యపోయారు.

455-2. భావం ఏమిటంటే, దైవప్రవక్తకు కేవలం ఒక్క దేవుడు మాత్రమే ప్రాణ స్నేహితుడు కాగలుగుతాడు. ఒక్క అల్లాహ్‌తో తప్ప మరెవరితోనూ దైవప్రవక్త ప్రాణ స్నేహితం చెయ్యలేదు.

ఇలా సెలవిచ్చారు: "సహవాసం ద్వారా, సంపద ద్వారా నాకు ఎక్కువగా ఉపకారం చేసినవారు అబూ బకర్ తప్ప మరెవ్వరూ లేరు. నేను గనక ఎవరినైనా ప్రాణ స్నేహితుడుగా చేసుకోదలిస్తే, అబూ బకర్ (ర)ను తప్పకుండా నా ప్రాణస్నేహితుడుగా చేసుకుని ఉండేవాడిని. కాని ఇస్లామీయ సహవాసం చాలా మంచిది. చూడండి! ఈ మసీదుకు ఎన్ని కిటికీలు ఉన్నాయో వాటన్నింటినీ మూసి వేయండి. కాని అబూ బకర్ కిటికీని తెరచి ఉంచండి. దానిని మూయబాకండి."

81వ అధ్యాయం

కాబా గృహానికీ, ఇతర మసీదులకూ తలుపులు పెట్టటం, తాళాలు వెయ్యటం.

"ఇబ్నె అబీములైకా తనతో ఇలా అన్నారని ఇబ్నె జురైజ్ ఉల్లేఖించారు: "ఓ అబ్దుల్ మలిక్! నీవు గనక ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్) గారి మసీదులనూ, వాటికి ఉన్నటువంటి తలుపులనూ చూస్తే ఆశ్చర్యపోతావు."[1]

457. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా సెలవిచ్చారని నాఫె ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) (మక్కా నగరం జయింప బడిన సంవత్సరంలో) మక్కా నగరానికి విచ్చేశారు, తరువాత ఉస్మాన్ బిన్ తల్హా (ర)ను పిలిపించారు (ఆయన కాబా గృహానికి ధర్మకర్తగా ఉండేవారు. దాని తాళపు చేతులు ఆయన వద్ద ఉండేవి). ఆయన (ర) వచ్చి కాబా గృహ తలుపులను తెరిచారు. ఆ తరువాత దైవప్రవక్త మహాశయులూ, హజ్రత్ బిలాల్ (ర), ఉసామా బిన్ జైద్ (ర) మరియు ఉస్మాన్ బిన్ తల్హా (ర) గార్లందరూ కలసి లోపలకు వెళ్లారు. తరువాత లోపల్నుంచి తలుపులు మూసేశారు.[1] వారు లోపల కొంచెం సేపు ఉన్నారు. మళ్లీ అందరూ బయటికి వచ్చేశారు. ఇబ్నె ఉమర్ (ర) ఇలా అన్నారు; "ఈ విషయాన్ని తెలుసుకుని నేను హజ్రత్ బిలాల్ (ర) వద్దకు పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్లి

81-1. వాటి తలుపులు ఎంతో పటిష్ఠంగానూ, ఎంతో గట్టిగానూ ఉండేవి. కనుకనే మసీదులు ఎంతో పరిశుభ్రంగా ఉండేవి.

457-1. ఎందుకంటే, మరింత మంది ప్రజలు లోపలకు చొరబడకుండా ఉండాలని. ఇంకా ఎక్కువ మంది ప్రజలు గుమిగూడకుండా ఉండాలని. దీని ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; పవిత్ర కాబా గృహానికి తలుపులు ఉండేవని, వాటికి తాళాలు కూడా వేసేవారని. అధ్యాయంలోని ముఖ్యాంశం కూడా ఇదే; మసీదుల్ని కూడా కాబా గృహం మాదిరిగానే చూసుకోవాలి; వాటికి తలుపులు పెట్టుకోవాలి, తాళాలు వెయ్యాలి.

ఇలా అడిగాను; 'దైవప్రవక్త (స) గారు కాబా గృహంలో ఉన్నప్పుడు ఏం చేశారు?' దానికి సమాధానంగా ఆయన (ర), 'నమాజు చేశారు' అని చెప్పారు. 'నమాజు ఎక్కడ చేశారు?' అని నేను మళ్లీ అడిగాను. దానికి జవాబుగా ఆయన (ర), 'దైవప్రవక్త (స) రెండు స్తంభాల మధ్య నమాజు చేశారు' అని చెప్పారు. ఇబ్నె ఉమర్ (ర) చివర్లో ఇలా అన్నారు; 'దైవప్రవక్త (స) అక్కడ ఎన్ని రకాతుల నమాజు చేశారు?' అని అడగటం నేను మరచిపోయాను."

82వ అధ్యాయం

ముష్రిక్కులు మసీదుల్లోకి ప్రవేశించటం గురించి.[1]

458. **అబూ హురైర (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒకసారి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అశ్వారూఢులైన సిపాయీలను నజద్ వైపునకు పంపారు. వారు బనీ హనీఫ తెగకు చెందినటువంటి ఒక వ్యక్తిని పట్టుకుని వచ్చారు. అతని పేరు సుమామ బిన్ ఉసాల్. అతనిని వారు మస్జిదె నబవీలోని ఒక స్తంభానికి కట్టిపడేశారు.[1]**

83వ అధ్యాయం

మసీదులో బిగ్గరగా మాట్లాడటం ధర్మసమ్మతం అవునా? కాదా?[1]

459. **సాయబ్ బిన్ యజీద్ ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను మసీదులో నిలబడి**

82–1. ఈ సమస్యను గురించి పండితుల మధ్య అభిప్రాయ భేదాలు ఉన్నాయి. ఇమామ్ అబూ హనీఫ (రెహ్మాలై) గారి దృష్టిలో ఇది దోషం కాదు. ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. ఇమామ్ బుఖారి (రె) గారి అభిప్రాయం కూడా ఇదే. షూకాని గారు ఏమన్నారంటే; ఈ అధ్యాయంలోనే మరొక హదీసు కూడా ఉంది. దాని ప్రకారం, దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) సకీఫ్ తెగకు చెందిన దూతలకు మసీదులోనే బస ఏర్పాటు చేశారు. వాస్తవానికి వారు ముష్రిక్కులు. ఇమామ్ మాలిక్ (రె) గారి అభిప్రాయం ప్రకారం, ముష్రిక్కులను మసీదుల్లోకి రానివ్వకూడదు. అది ధర్మసమ్మతం కాదు. ఇమామ్ షాఫయి (రె) గారు ఏమంటారంటే; ముష్రిక్కులను పవిత్ర కాబా గృహంలోకి మాత్రం రానివ్వకూడదు. ఇతర మసీదుల్లోకి వారు ప్రవేశించవచ్చు. కొందరు ఏమన్నారంటే; గ్రంథప్రజలను ముస్లిముల అనుమతిని తీసుకుని మసీదుల్లోకి రానివ్వవచ్చు. ఇది ధర్మసమ్మతమైన విషయమే.

458–1. అధ్యాయంలో ప్రస్తావించబడిన ముఖ్యాంశం ఇదే. ఎందుకంటే సుమామ బిన్ ఉసాల్ అప్పటి వరకు ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించనే లేదు. అతను ముష్రిక్కుగానే ఉన్నాడు. అతనిని మస్జిదె నబవీలో ఖైదీగా ఒక స్తంభానికి కట్టివేశారు.

ఉన్నాను. ఇంతలోనే ఎవరో ఒక వ్యక్తి నా మీదకు ఒక కంకర రాయిని విసిరాడు. చూస్తే తెలిసిందేమిటంటే, ఆ వ్యక్తి ఎవరో కాదు, హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) గారే. ఆయన (ర) నాతో ఇలా అన్నారు; "వెళ్ళు, అక్కడ నిలబడి ఉన్న ఆ ఇద్దరు వ్యక్తులను నా దగ్గరకు పిలుచుకురా." ఆయన చెప్పిన విధంగానే ఆ వ్యక్తులను నేను పిలుచుకు వచ్చాను. అప్పుడు హజ్రత్ ఉమర్ (ర) వారిని, 'మీరు ఎవరు?' అని అడిగారు. లేదా వారితో ఇలా అన్నారు; 'మీరు ఎక్కడ నుంచి వచ్చారు?' వారు, 'మేము తాయఫ్ పట్టణానికి చెందిన వాస్తవ్యులం'[1] అని చెప్పారు. అప్పుడు హజ్రత్ ఉమర్ (ర) ఇలా సెలవిచ్చారు; 'ఒకవేళ మీరు ఈ నగరానికి (మదీనా నగరం) చెందిన పౌరులై ఉంటే, నేను మిమ్మల్ని తప్పకుండా శిక్షించి ఉండేవాడిని. మీరు దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (స) గారి మసీదులో నిలబడి బిగ్గరగా మాట్లాడుతున్నారు.'[2]

460. కాబ్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి జీవిత కాలంలో ఒకసారి మస్జిదె నబవీలో నాకు

83-1. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ అధ్యాయంలో రెండు హదీసులను ఉదహరించారు. ఒక హదీసులోనయితే మసీదులో బిగ్గరగా మాట్లాడటం నిషేధించబడింది. రెండో హదీసులో మాత్రం అది తప్పు కాదు, ధర్మసమ్మతమే అని చెప్పబడింది. అర్థం ఏమిటంటే; అనవసరంగా మసీదులో బిగ్గరగా మాట్లాడటం ధర్మసమ్మతం కాదు. కాని అవసరమైనప్పుడు మాత్రం బిగ్గరగా మాట్లాడటం ధర్మసమ్మతమే. ఉదాహరణకు, ధర్మజ్ఞాన బోధనం కోసం బిగ్గరగా మాట్లాడటం ధర్మశాస్త్రయుక్తమే. ఇమామ్ అబూ హనీఫ (రె) గారి అభిప్రాయం కూడా ఇదే. కాని ఇమామ్ మాలిక్ (రె) గారి దృష్టిలో మసీదులో బిగ్గరగా మాట్లాడటం పూర్తిగా నిషిద్ధం. కొందరి అభిప్రాయం ప్రకారం, మస్జిదె నబవీలో బిగ్గరగా మాట్లాడటం పూర్తిగా నిషిద్ధం. కాని ఇతర మసీదులలో ఏదైనా ధార్మిక అవసరం రీత్యా ఉదాహరణకు, ధర్మజ్ఞాన బోధన నిమిత్తంగానీ లేదా ఏదైనా వ్యాజ్యాన్ని పరిష్కరించేందుకుగానీ మసీదులో బిగ్గరగా మాట్లాడటం ధర్మ సమ్మతమైన విషయమే.

459-1. 'తాయఫ్' పేరు ప్రఖ్యాతులు గాంచిన ఒక పట్టణం. మక్కా నగరం నుంచి తాయఫ్‌కు వెళ్ళటానికి ఆ రోజులలో రెండు రోజులు పట్టేది.

459-2. అంటే మీరు గనక విదేశీయులు కాకుండా ఉంటే మీకు తప్పకుండా శిక్షపడి ఉండేది. ఇక్కడ విదేశీయులకు మినహాయింపు ఇవ్వటం జరిగింది. ఎందుకంటే, వారికి ఈ విషయం గురించి తెలియదు.

బాకీ ఉన్న అప్పును చెల్లించమని నేను అబ్దుల్లా బిన్ అబీ హద్రద్‌ను గట్టిగా అడిగాను. మాటామాటా పెరిగి మా ఇద్దరి కంఠస్వరాలు పెద్దవయ్యాయి. చివరకు దైవప్రవక్త (స) మేము గొడవపడటాన్ని ఇంట్లో నుంచే విన్నారు. తరువాత ఆయన(స) గారు బయటకు వచ్చేశారు. ఇంకా తన ఇంటి ద్వారానికున్న తెరను తొలగించారు. కాబ్ (ర)ను పిలిచారు. హజ్రత్ కాబ్; 'ఓ దైవప్రవక్తా (స)! నేను మీ ముందరే ఉన్నాను ఆజ్ఞాపించండి' అని అన్నారు. అప్పుడు ఆయన (స) చేత్తో సైగ చేస్తూ సగం అప్పును మాఫీ చెయ్యమని సూచించారు. హజ్రత్ కాబ్ (ర) ఇలా అన్నారు; "ఓ దైవ ప్రవక్తా (స)! మీ ఆజ్ఞానుసారం నేను సగం రుణాన్ని మాఫీ చేశాను." అప్పుడు ఆయన (స) ఇబ్నె అబీ హద్రద్‌తో ఇలా అన్నారు; "ఓ అబీ హద్రద్! ఇక లే, వెళ్లు. డబ్బు తీసుకువచ్చి రుణాన్ని చెల్లించు."

84వ అధ్యాయం

మసీదులో సర్కిల్ ఆకారంలో కూర్చొని ధార్మిక సమావేశాలు జరుపుకోవటం. ఇంకా ఇట్టే కూర్చోవటం.

461. ఇబ్నె ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా సెలవిచ్చారని నాఫె ఉల్లేఖించారు: ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారిని ఇలా అడిగాడు; అప్పుడు దైవప్రవక్త (స) మెంబర్ మీద ఉన్నారు. "ఓ దైవప్రవక్తా! రాత్రి నమాజు (తహజ్జుద్ నమాజు) ఎలా చెయ్యాలో దయచేసి చెప్పండి." అప్పుడు ఆయన (స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు; "రెండేసి రకాతుల నమాజు చెయ్యి. తరువాత మీలో ఎవరికైనా తెల్లవారబోతోందనే (ఉదయం) భయం కలిగితే అప్పుడు ఒకే ఒక రకాతు నమాజు చెయ్యాలి. ఆ నమాజు ఇంతవరకు చేసిన నమాజులన్నింటినీ బేసి నమాజులుగా చేసేస్తుంది." హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) దైవప్రవక్త మహాశయులు(స) ఇలా ఆజ్ఞాపించారని చెప్పారు; రాత్రి పూట చేసే నమాజు చివర్లో వితర్ నమాజును చెయ్యండి.

462. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) వద్దకు వచ్చాడు. అప్పుడు ఆయన (స) గారు మసీదులో ఖుత్బా చదువుతున్నారు. అతను ఆయన (స) గారిని, రాత్రి నమాజులు ఎలా చెయ్యాలో వివరించమని అడిగాడు. దానికి సమాధానంగా ఆయన(స) గారు ఇలా సెలవిచ్చారు; రెండేసి రకాతుల చొప్పున నమాజు చెయ్యి. తరువాత తెల్లవారుతుందేమో అనే భయం కలిగితే అప్పుడు ఒక రకాతు వితర్ నమాజు చెయ్యి. అది

ఇంతవరకు చేసిన మొత్తం నమాజులను బేసి నమాజులుగా చేస్తుంది." ఉబేదుల్లా బిన్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఒక వ్యక్తి దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) దగ్గరకు వచ్చాడు. అప్పుడు ఆయన (స) గారు మసీదులో ఉన్నారు.

463. అబూ వాఖిద్ అల్లైసి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఒకసారి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదులో ఆసీనులై ఉన్నారు.[1] ఇంతలోనే ముగ్గురు వ్యక్తులు వచ్చారు. వారిలోని ఇద్దరైతే దైవప్రవక్త (స) గారి వద్దకు మసీదు లోకి వచ్చేశారు. ఒక వ్యక్తి అక్కడ నుంచే వెళ్లిపోయాడు. ముందు వచ్చిన ఉభయు ల్లోని ఒకడు సభలో ఒక చోట ఖాళీ స్థలం ఉండటాన్ని గమనించి, అక్క డకు వెళ్లి కూర్చున్నాడు. రెండో అతనికి కూర్చోవటానికి స్థలం దొరకలేదు. కనుక అతడు సభలోని వారి వెనుక స్థలంలో కూర్చున్నాడు. మూడో వ్యక్తి అయితే బయటి నుంచే వెనుదిరిగిపోయాడు. దైవప్రవక్త(స) హితబోధను ముగించిన తరువాత ఇలా సెలవిచ్చారు; "ప్రజలారా! నేను ఆ ముగ్గురు వ్యక్తుల వృత్తాంతాన్ని గురించి మీకు చెబు తాను వినండి. వారిలోని ఒకడు అల్లాహ్‌ను ఆశ్రయించాడు. అల్లాహ్ అతనికి ఆశ్రయమిచ్చాడు. రెండో వ్యక్తి సభికులలోకి చొరబడటానికి సిగ్గుపడ్డాడు. అల్లాహ్ కూడా అతని పట్ల సిగ్గుపడ్డాడు. మూడో వ్యక్తి అల్లాహ్ వైపు నుంచి ముఖం తిప్పు కున్నాడు. కనుక అల్లాహ్ కూడా అతని పట్ల వైముఖ్యం చూపాడు."

85వ అధ్యాయం
మసీదులో వెల్లకిలా పడుకోవటం

464. తన బాబాయి అబ్దుల్లా బిన్ జైద్ (ర) ఇలా అన్నారని అబాద్ బిన్ తమీమ్ ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మసీదులో వెల్లకిలా పడుకుని ఉండటాన్ని నేను చూశాను. ఇంకా అప్పుడు ఆయన (స) తన ఒక కాలును మరొక కాలు మీద పెట్టుకుని ఉన్నారు. సయీద్ బిన్ ముసయ్యబ్ ఇలా ఉల్లేఖించారు: హజ్రత్ ఉమర్ (ర), హజ్రత్ ఉస్మాన్ (ర) గార్లు కూడా ఇలానే చేసేవారు.[1]

463-1. దైవప్రవక్త (స) ప్రజలకు ధర్మానికి సంబంధించిన విషయాలను బోధిస్తున్నారు. ప్రజలు ఆయన (స) చుట్టూ చిన్న చిన్న సమూహాలుగా ఏర్పడి వృత్తాకారంలో కూర్చు న్నారు. ఈ హదీసు ద్వారా మసీదులో చిన్న చిన్న సమా వేశాలు ఏర్పాటు చేసుకునే అనుమతి లభిస్తుంది. విద్యా బోధన కోసం, పవిత్ర అల్లాహ్ నామాన్ని జపించటం కోసం గ్రూపులుగా మసీదులో కూర్చోవచ్చు.

86వ అధ్యాయం

ఒకవేళ మసీదు మార్గం మీద కట్టబడి ఉంటే, కాని అది ప్రజలకు నష్టం కలిగించనట్లయితే అప్పుడు అది దోషమేమీ కాదు. ఇమామ్ హసన్ బస్రీ (రెహ్మలై) గారూ, అయ్యూబ్ (రెహ్మలై) గారూ, ఇమామ్ మాలిక్ (రెహ్మలై) గారూ ఈ అభిప్రాయంతో ఏకీభవించారు.[1]

465. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి ధర్మపత్ని అయినటువంటి హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు; నాకు తెలివి వచ్చినప్పటినుంచీ నేను నా తల్లిదండ్రుల్ని ముస్లిములుగానే చూశాను. ఇంకా దైవప్రవక్త (సఅసమ్) గారు మా దగ్గరకు రాని రోజు అంటూ ఏదీ గడిచేది కాదు. ఉదయం సాయంత్రం రెండు పూటలూ ఆయన (స) మా వద్దకు వస్తూ ఉండేవారు. తరువాత తన ఇంటి ప్రాంగణంలో ఒక మసీదును కట్టాలనే ఆలోచన నా తండ్రిగారైన హజ్రత్ అబూబకర్ (రజిఅన్) మనస్సుకు తట్టింది. ఆ ఆలోచన ప్రకారమే ఆయన(స) తన ఇంటి ముంగిట్లో ఒక మసీదును కట్టుకున్నారు. అక్కడ ఆయన (స) గారు నమాజూ చేసే వారు, ఖురాను పారాయణమూ చేసేవారు. ముష్రిక్కుల స్త్రీలు అక్కడ నిలబడి వినేవారు. వారి పిల్లలు కూడా వినేవారు. వారందరూ ఆశ్చర్య చకితులై ఆయన్ని (ర) చూస్తూ ఉండేవారు. హజ్రత్ అబూబకర్ (ర) ఎంతో మృదు స్వభావులు. ఆయన (ర) ఖురాను చదివినప్పుడు కళ్ల వెంట ధారాప్రవాహంగా నీళ్లు కారేవి. వాటిని ఆపుకోవటం ఆయన (ర)కు కష్టతరమయ్యేది. ఈ స్థితిని చూసి ఖురైష్ తెగకు చెందిన ముష్రిక్కులు భయపడిపోయారు.[1]

464-1. అంటే మసీదులో వెల్లకిలా పడుకునేవారు. ఒక కాలును మరొక కాలు మీద పెట్టి. ఒక హదీసులో మాత్రం ఇలా పడుకోవటం నిషేధించబడింది. దాని అర్థం ఏమిటంటే, శరీరం మీద నుంచి సతర్ (ఆచ్ఛాదన) తొలగిపోయే భయం ఉన్నప్పుడు. కనుక ఈ రెండు హదీసుల మధ్య విభేదం అనేది లేనేలేదు. కొందరేమన్నారంటే, నిషేధం ఉన్నటు వంటి హదీసు రద్దు అయిపోయింది.

86-1. తన ఆస్తిలోగానీ, తనకు చెందిన స్థలంలోగానీ మసీదును కట్టటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. కాని ఇతరులకు చెందిన స్థలంలో మసీదును కట్టటం నిషిద్ధం. మార్గ మధ్యంలో మసీదును కట్టటం ధర్మసమ్మతమే. కాని దాని వల్ల ఆ మార్గం మీద నడిచే బాటసారులకు ఎలాంటి ఇబ్బందీ కలగకూడదు. కొందరు ఏమన్నారంటే; మార్గంలో మసీదును నిర్మించటం అసలు ధర్మసమ్మతం కానేకాదు. కాని ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మలై) గారు ఈ నిర్ణయాన్ని రద్దు చేశారు.

465-1. ఖురాను గ్రంథ పారాయణాన్ని విని మా స్త్రీలూ, మా పిల్లలూ ముస్లిమ్‌లు

87వ అధ్యాయం

మార్కెట్టులో ఉన్నటువంటి మసీదులో నమాజు చెయ్యటం

అబ్దుల్లా బిన్ ఔఫ్ ఒక ఇంట్లో ఉన్నటువంటి మసీదులో నమాజు చేశారు. వారు ఆ మసీదు లోపల ఉన్నప్పుడే దాని తలుపులు మూసేసేవారు.[1]

466. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ హురైర (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: జమాఅత్‌తో కలిసి నమాజు చెయ్యటం, ఇంట్లోనూ, మార్కెట్టులోనూ నమాజు చెయ్యటం కంటే 25 రెట్లు ఎక్కువ ఔన్నత్యాన్ని, పుణ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది. ఎందుకంటే, మీలో ఎవరైనా చక్కగా వుజూ చేసుకుని నమాజు చేసే సంకల్పంతో మసీదులోకి ప్రవేశిస్తే, మసీదులోకి ప్రవేశించే వరకు అతను వేసే ప్రతి అడుగుకు అల్లాహ్ అతని స్థానాన్ని ఒక రెట్టు పెంచుతాడు. ఇంకా అతను చేసిన ఒక పాపాన్ని రద్దు చేస్తాడు. అతను మసీదులోకి ప్రవేశించిన తరువాత నమాజు కోసం ఆగి ఉన్నంతవరకు అతనికి నమాజుకు లభించే పుణ్యం లభిస్తూ ఉంటుంది. ఇంకా అతను నమాజు చేసే స్థలంలో కూర్చొని ఉన్నంత వరకు, దైవదూతలు అతని కోసం ఇలా ప్రార్థిస్తూ ఉంటారు; "ఓ అల్లాహ్! అతనిని క్షమించు. ఓ అల్లాహ్! అతనిని కరుణించు. అతను అపాన వాయువు విడిచి దైవదూతలకు కష్టం కలిగించనంతవరకు."

అయిపోతారేమో అని వారు భయపడ్డారు. ఈ హదీసు అధ్యాయంలోని ప్రధానాంశంతో ఎలా పొసగుతుందంటే; హజ్రత్ అబూబకర్ సిద్దీఖ్ (ర) తన ఇంటి ప్రాంగణంలో నుంచి పోయే ఒక బాట మీద మసీదును నిర్మించారు. దైవప్రవక్త మహాశయులు (స) ప్రతిరోజు ఆయన (ర) వద్దకు వస్తూ పోతూ ఉండేవారు కాబట్టి ఆ మసీదును చూశారు, అయినా ఏమీ చెప్పకుండా ఆయన (స) మౌనంగా ఉండిపోయారు. దీని ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, రోడ్డు మీద మసీదు కట్టటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే.

87-1. వారు ఆ మసీదులోనే ఉండేవారు. నమాజు కూడా చేస్తూ ఉండేవారు. కిర్మాని గారు ఇలా అన్నారని ఇబ్నె హజర్ (రెహ్మాలై) చెప్పారు; ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు హనఫీ వర్గం వారి ఖండనతో ఏకీభవించారు. వారు ఏమన్నారంటే; ప్రజలు ఇళ్లల్లోనికి తమ ఇష్టానుసారంగా రావటానికీ పోవటానికీ అనుమతి ఉండదు కాబట్టి ఇళ్ళల్లో మసీదులు కట్టటం ధర్మసమ్మతం కాదు. హనఫీ వర్గం వారి గ్రంథాలలో దానిని మక్రూహ్ (అసహ్యకరమైనది) అనటం జరిగింది కాని హరామ్ (నిషిద్ధం) అని అనబడలేదు.

88వ అధ్యాయం

మసీదులోగానీ, మసీదు బయటగానీ చేతుల్ని కలిపి వ్రేళ్లను కూర్చుకోవటం.[1]

467. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) లేదా అబ్దుల్లా బిన్ అమ్రూ బిన్ ఆస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తమ రెండు చేతులను కలిపి వ్రేళ్లను కూర్చుకొన్నారు. దైవప్రవక్త మహాశయులు ఇలా సెలవిచ్చారని అబ్దుల్లా బిన్ అమ్రూ బిన్ ఆస్ (ర) ఉల్లేఖించారు: "ఓ అబ్దుల్లా! భ్రష్టుపట్టిన (చెడిపోయిన) ప్రజల మధ్య ఉండిపోయినప్పుడు నీ పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది?"

468. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ మూసా అషారి (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు : ఒక ముస్లిమ్ మరొక ముస్లిమ్‌కు ఒక భవనం లాంటివాడు. దాని యొక్క ఒక భాగం మరొక భాగాన్ని ఆదుకుంటుంది. అలా అంటూ ఆయన (స) తన చేతుల వ్రేళ్లను కూర్చుకున్నారు.

469. అబూ హురైరా (రజిఅన్) ఇలా చెప్పారని ముహమ్మద్ బిన్ సీరీన్ ఉల్లేఖించారు: "దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) సాయంత్రపు రెండు నమాజుల్లోని ఒక నమాజుకు నాయకత్వం వహించారు." (జొహర్ నమాజు లేదా అసర్ నమాజు)– ఆ నమాజు ఏ నమాజో నేను మరచిపోయాను అని అబూ హురైరా (ర) చెప్పారని ముహమ్మద్ బిన్ సీరీన్ ఉల్లేఖించారు– సరే ఆయన(స) గారు మా చేత రెండు రకాతుల నమాజు చేయించి సలామ్ చేశారు. తరువాత మసీదులో పాతి ఉన్న ఒక కర్ర వద్దకు వెళ్ళి దానికి ఆనుకుని నిల్చున్నారు. అప్పుడు ఆయన (స) గారు కోపంతో ఉన్నారనిపించింది. ఇంకా ఆయన (స) తన కుడి చేతిని ఎడమ చేతి మీద పెట్టి చేతుల వ్రేళ్లను కూర్చుకున్నారు. ఇంకా తన కుడి దవడను ఎడమ అరచేయి వెనుక భాగం మీద పెట్టారు. తొందరపడే ప్రజలు మాత్రం మసీదులో నుంచి బయటకు వెళ్లిపోయారు. ప్రజలు పరస్పరం ఇలా అనుకోసాగారు; "నమాజులోని రకాతులేమైనా తగ్గించబడ్డాయా?" ఆ సమయంలో హజ్రత్ అబూబకర్ (ర), హజ్రత్

88–1. తష్‌బీక్ అంటే చేతుల వ్రేళ్లను కూర్చుకోవటాన్ని కొన్ని హదీసులు నిషేధిస్తున్నాయి. కాని ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మలై) ఈ అధ్యాయాన్ని ఆవిష్కరించి ఆ హదీసులు నిజమైనవి కావని నిరూపించారు. కొందరు ఏమన్నారంటే, నమాజు స్థితిలో ఉన్నప్పుడుగానీ, లేదా నమాజుకోసం నిరీక్షించే స్థితిలో ఉన్నప్పుడుగానీ అలా చేతుల వ్రేళ్లను కూర్చుకోరాదు.

ఉమర్ (ర) కూడా ప్రజల మధ్య ఉన్నారు. వారు మహాప్రవక్త (స)ను ఈ విషయం గురించి అడిగేందుకు భయపడ్డారు. ఇంకా ప్రజల్లో పొడుగాటి చేతులుగల వ్యక్తి కూడా ఒకడు ఉన్నాడు. అతని పేరు జుల్ యదయ్న్. అతను ఇలా అడిగాడు, "ఓ దైవప్రవక్తా(స)! మీరు మరచిపోయారా? లేక అల్లాహ్ తరఫు నుంచి నమాజు రకాతులేమైనా తగ్గించబడ్డాయా?" దానికి సమాధానంగా మహాప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; "నేను మరచిపోనూ లేదు. నమాజు రకాతులు తగ్గించబడనూ లేదు. తరువాత ఆయన (స) ప్రజల వైపునకు తిరిగి సంబోధిస్తూ, ఇలా అడిగారు; "జుల్ యదయ్న్ నిజమే చెబుతున్నాడా?" దానికి జవాబుగా ప్రజలు, 'అవును దైవప్రవక్తా (స)' అని విన్నవించుకున్నారు. ఇది విని ఆయన (స) గారు ముందుకు వెళ్లారు. విడిచిపెట్టిన నమాజును పూర్తి చేశారు. తరువాత 'సలామ్' చేశారు. ఆ తరువాత 'అల్లాహు అక్బర్' అని అన్నారు. ఇంకా 'సహూ'కు సంబంధించిన సజ్దా చేశారు. అది మామూలుగా చేసే సజ్దా లాంటిదే. లేదా దానికంటే కొంచెం పొడుగైనది. తరువాత సజ్దాలో నుంచి శిరస్సును పైకి లేపారు; అల్లాహు అక్బర్ అని అన్నారు. మళ్లీ 'అల్లాహు అక్బర్' అని రెండోసారి సజ్దా చేశారు. అది మామూలుగా చేసే సజ్దా వంటిదే. లేదా దానికంటే కొంచెం పెద్దది పొడుగైనది. ఆ తరువాత తన శిరస్సును లేపారు. ఇంకా 'అల్లాహు అక్బర్' అని పలికారు. ప్రజలు సీరీన్‌ను చాలా సార్లు ఇలా అడిగారు; "ఆయన (స) మళ్లీ సలామ్ చేశారా?" దానికి అతను, 'ఆయన (స) మళ్లీ సలామ్ చేశారు అని ఇమ్రాన్ బిన్ హుస్సేన్ చెప్పారు' అని జవాబు పలికారు.

89వ అధ్యాయం

మదీనా పట్టణానికి పోయే మార్గంలో ఉన్నటువంటి మసీదులను గురించి. ఇంకా దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) గారు నమాజు చేసిన స్థలాల గురించి.

470. మూసా బిన్ ఉఖబా ఇలా చెప్పారని ఫుజైల్ బిన్ సులేమాన్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు: నేను సాలిమ్ బిన్ అబ్దుల్లాను చూశాను; ఆయన మక్కా, మదీనా పట్టణాలకు మధ్య ఉన్నటువంటి మార్గంలో ఎన్నో స్థలాలను వెతికి వాటిలో నమాజు చేసేవారు. అక్కడ ఆ స్థలాలలో తన తండ్రి అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) నమాజు చేసేవారని ఆయన చెప్పేవారు. ఆ స్థలాలలో దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేస్తూ ఉండగా తాను చూశానని అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) చెప్పారు.

ఇబ్నె ఉమర్ (ర) ఇలా చెప్పారని నాఫె ఉల్లేఖించారు: 'నేను ఆ స్థలాలలో నమాజు చేసేవాణ్ణి.' ఉల్లేఖకుడైన మూసా ఇంకా ఇలా అన్నారు; ఈ విషయం గురించి నేను సాలిమ్‌ను అడిగాను. దానికి సమాధానంగా ఆయన ఇలా చెప్పారు: ఆ స్థలాలకు సంబంధించినంత వరకు నేను నాఫెతో ఏకీభవిస్తాను. ఒక్క షరఫ్ అర్‌రవా[1] వద్ద ఉన్నటువంటి మసీదు విషయంలో తప్ప."

471. ఈ హదీసులో మక్కా–మదీనా పట్టణాల మధ్య ఉన్నటువంటి మార్గం లోని, దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ప్రయాణం చేస్తూ ఆగి నమాజు చేసినటువంటి విభిన్న స్థలాల పేర్లూ, అవి ఉన్నటువంటి ప్రాంతాల పేర్లూ వివరించబడ్డాయి. వాటిని తెలుగు భాషలోకి అనువాదం చెయ్యటం కష్టతర మైన విషయమని భావించి వదిలిపెట్టేస్తున్నాము. ఇంగ్లీషు భాషలో అనువాదం చేసిన తోటి అనువాదకులు కూడా ఈ పద్ధతినే అవలంబించారు.

90వ అధ్యాయం

నమాజుకు నాయకత్వం వహించే ఇమామ్‌కు ముందు ఉన్న 'సుత్రా' (ఒక కర్ర లేక ఒక స్తంభం లాంటి వస్తువు) యే ఆయన వెనుక నిలబడి నమాజు చేసే ముఖ్తదీలకు కూడా సుత్రాగా సరిపోతుంది.[1]

470–1. షరఫ్ అర్‌రవా మదీనా పట్టణానికి 36 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నటువంటి ఒక ప్రాంతం. ఆ స్థలం గురించి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు; ఇది స్వర్గంలోని ఒక లోయ. నాకు ముందు 70 మంది దైవప్రవక్తలు అక్కడ నమాజు చేశారు. హజ్రత్ మూసా (అ) కూడా హజ్‌కూ లేదా ఉమ్రాకూ సంబంధించిన ఇహ్రామ్‌ను కట్టుకున్న స్థితిలో ఆ ప్రదేశం నుంచే సాగిపోయారు. హాఫిజ్ గారు ఇలా అన్నారు; అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) ఆ స్థలాలను శుభాల కోసం, దైవానుగ్రహాలను పొందటం కోసం వెతికేవారు. ఇంకా ఆ స్థలాలలో నమాజులు చేసేవారు. దైవప్రవక్త (స) గారి సంప్రదాయాలను అతిగా పాటించటంలో ఆయన ఖ్యాతి వహించారు. హజ్రత్ ఉమర్ (ర) అటువంటి స్థలాలను వెతకవద్దని నిషేధించారు. ఎందుకంటే, రాబోయే తరాల వారు అలా చెయ్యటం అత్యవసరమని భావిస్తారని ఆయన అలా చెయ్యవద్దన్నారు. ఉత్‌బాన్ గారి హదీసు ద్వారా కూడా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, దైవభక్తులు, సౌశీల్యవంతులు అయిన మహానుభావులు విడిచిపోయిన అవశేషాల ద్వారా శుభాలు పొందటం తప్పు కాదు. అది ధర్మసమ్మత మైన విషయమే. ఈ హదీసు ఇది వరకు వచ్చింది కూడా.

472. హ్రజత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: "ఒకసారి నేను ఆడ గాడిద మీద స్వారీ చేస్తూ వచ్చాను. ఆ రోజుల్లో నేను యవ్వన దశకు చేరుకున్నాను.అప్పుడు దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మినా మైదానంలో నమాజుకు నాయకత్వం వహించి నమాజు చేయిస్తున్నారు. కాని ఆయన (స) గారి ముందుభాగంలో ఎలాంటి గోడా లేదు. నేను నమాజుకు నిలబడిన వారి ముందు నుంచి సాగిపోయాను. తరువాత గాడిద మీద నుంచి దిగి గడ్డి మేసేందుకు దానిని వదలివేశాను. ఆ తరువాత నేను నమాజు పంక్తిలో కలిసి పోయాను. నమాజు అయిపోయిన తరువాత ఎవరూ నా పట్ల అభ్యంతరాన్ని వ్యక్తం చెయ్యలేదు.

473. హ్రజత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) పండుగ దినం నాడు నమాజు కోసం బయలుదేరినప్పుడు, బరిసెను గురించి మమ్మల్ని ఆజ్ఞాపించేవారు. అప్పుడు అది ఆయన (స) గారి ముందు పాతిపెట్టబడేది. ఆయన గారు దాని వైపునకు తన ముఖాన్ని పెట్టి నమాజు చేసేవారు. ప్రజలు దైవప్రవక్త (స) గారి వెనుక నిలబడి నమాజు చేసేవారు. ప్రయాణంలో ఉన్నప్పుడు కూడా ఆయన (స) అలానే చేసేవారు. ఉదాహరణకు; ముస్లిమ్ ఖలీఫాలు ఈ కారణంగానే బరిసెను తమతోనే ఉంచుకునే సంప్రదాయాన్ని అలవరచుకున్నారు.

474. హ్రజత్ అబూ జుహైఫ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) 'బత్హా' లోయలో ఒకసారి ప్రజలచేత నమాజు చేయించారు. ఆయన (స) గారి ముందు ఒక కర్ర (అన్జ) పాతిపెట్ట

90-1. అంటే ముఖ్తదీలకు ప్రత్యేకంగా మరొక సుత్రాను భూమిలో పాతే అవసరం లేదు అని భావం.

472-1. పైకి అయితే అధ్యాయంలోని భావం ప్రస్ఫుటం కాదు. కాని దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి అలవాటు మరియు సంప్రదాయం ఏమిటంటే; మైదానంలో సుత్రా లేకుండా ఆయన (స) గారు నమాజు చేసేవారు కాదు. ఈ విషయం ముందు రాబోయే హదీసుల ద్వారా స్పష్టమవుతుంది. ఆయన (స) గారి ముందు బరిసె పాతి ఉంటుంది. కనుక ఆ సమయంలో కూడా ఆయన (స) గారి ముందు స్థలంలో సుత్రా తప్పకుండా ఉండి ఉంటుందని అనుమానించవచ్చు. కాబట్టి ఇమామ్ గారి సుత్రా ముఖ్తదీలకు కూడా సరిపోతుంది అనే అధ్యాయంలోని విషయం నిరూపితమైపోయింది.

బడింది. ఆయన (స) గారు ప్రయాణం కారణంగా రెండు రకాతుల జొహర్ నమాజు చేశారు. అదేవిధంగా రెండు రకాతుల అసర్ నమాజు కూడా చేశారు. ఆయన (స) గారి ముందు నుంచి స్త్రీలు కూడా నడుస్తూపోయేవారు. గాడిదలు కూడా పోయేవి.

91వ అధ్యాయం

నమాజు చేసే వ్యక్తికి, సుత్రాకు మధ్య ఎంత దూరం వుండాలి? అనే విషయం గురించి.

475. సహల్ బిన్ సాత్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేసే స్థలంలో, ఆయన (స) గారికి, ఆయన (స) గారి ముందువున్న గోడకూ మధ్య ఒక గొర్రె దాటిపోయే అంత దూరం ఉండేది.

476. సలమా బిన్ అకూ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: మస్జిదె నబవీ యొక్క గోడకూ, అందులో వున్నటువంటి మెంబరుకూ మధ్య ఒక గొర్రె దాటిపోయే అంత దూరం ఉంది.[1]

92వ అధ్యాయం

బరిసెను భూమిలో పాతి దాని వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యటం.

477. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి కోసం ఒక బరిసె భూమిలో పాతబడేది; ఆయన (స) గారు దాని వైపునకు తిరిగి నమాజు చేసేవారు.

476-1. మస్జిదె నబవీలోనయితే అసలు మెహ్రాబ్ (కమాను) ఉండేదే కాదు. దైవప్రవక్త (స) మెంబరుకు ప్రక్కగా, దానితో సరిసమానంగా నమాజు కోసం నిలబడేవారు. ఆయన (స)కూ, గోడకూ మధ్య ఒక గొర్రె దాటిపోయే అంత దూరపు స్థలం ఉంటుంది. అధ్యాయం యొక్క అర్థం కూడా ఇదే. హజ్రత్ బిలాల్ (రజిఅన్) గారి ఒక హదీసులో ఇలా ఉంది; దైవప్రవక్త (స) ఒకసారి కాబా గృహంలో నమాజు చేయించారు. ఆయన (స) గారికీ, కాబా గోడకూ మధ్య మూడు మూరల దూరం ఉంది. మత విద్వాంసులు ఏమన్నారంటే; "నమాజు చేసే వ్యక్తి సాధ్యమైనంత వరకు సుత్రాకు దగ్గరగా ఉండాలి." హదీసు ద్వారా తెలిసిన మరొక విషయం ఏమిటంటే; మసీదులో మిహ్రాబ్ గానీ, మెంబర్‌గానీ కట్టటం సున్నత్ (సంప్రదాయం) కాదు. మిహ్రాబ్ అయితే మసీదులో అసలే ఉండకూడదు. మెంబరు మాత్రం చెక్కతో చేయించి వేరుగా ఒకచోట ఉంచాలి. ఈ కాలంలోనైతే ప్రతి మసీదులోనూ మిహ్రాబ్‌నూ, మెంబర్‌నూ ఇటుకలతో సిమెంటుతో కట్టిస్తున్నారు. ఇది సర్వసామాన్యమైపోయింది.

93వ అధ్యాయం

అన్‌జా (బరిసె ఉన్నటువంటి కర్ర) వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యటం గురించి.

478. తన తండ్రిగారైన అబూ హుజైఫ వహబ్ బిన్ అబ్దుల్లా ఇలా చెబుతుండగా తాను విన్నానని అబూ హుజైఫ ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మధ్యాహ్న సమయంలో మా వద్దకు విచ్చేశారు. తరువాత ఆయన (స)గారి కోసం వుజూ చేసుకోవటం కోసం నీళ్లు తెచ్చారు. ఆయన (స)గారు వుజూ చేసుకుని జొహర్, అసర్ నమాజులు రెండూ మా చేత చేయించారు. అప్పుడు ఆయన (స) గారి ముందు భాగంలో ఒక బరిసె అమర్చబడి ఉన్న కర్ర పాతిపెట్టబడి ఉంది. స్త్రీలూ, గాడిదలూ దాని మీదుగా నడుస్తూ పోసాగారు.

479. అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కాలకృత్యాలు తీర్చుకోవటానికి బయటికి వెళ్లినప్పుడల్లా నేనూ, మరొక బాలుడూ ఉభయులమూ కలసి ఆయన (స) గారి వెనుక వెళ్లేవారము. అప్పుడు మా వద్ద ఒక కర్రగానీ లేదా ఒక లాఠీగానీ లేదా ఒక బరిసె గానీ ఉండేవి. ఇంకా నీళ్ళ చెంబు కూడా ఉండేది. ఆయన (స) గారు కాలకృత్యాలు తీర్చుకున్న తరువాత మేము ఆయన (స) గారికి నీళ్ల చెంబును ఇచ్చేవారము.

94వ అధ్యాయం

మక్కాలోనూ, ఇతర స్థలాలలోనూ నమాజు కోసం సుత్రాను పాతటం గురించి.[1]

480. అబూ జుహైఫ(రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఒకసారి మధ్యాహ్న సమయంలో మా వద్దకు విచ్చేశారు. ఇంకా బత్‌హా[1] వద్ద జొహర్, అసర్ నమాజులను, ఒక్కొక్కటి రెండు రకాతుల చొప్పున మా చేత చేయించారు. ఆయన (స) గారి ముందు ఒక బరిసె నిలబెట్టబడింది.

94–1. అధ్యాయంలోని విషయం గురించి ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారి ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే; ప్రతి స్థలంలోనూ సుత్రాను విధిగా, తప్పనిసరిగా పాతాలి; మక్కా నగరంలో కూడా సుత్రాను విధిగా పాతాలి. హంబల్ మస్లక్‌కు చెందిన వారు కొందరు ఏమంటారంటే; మక్కా నగరంలో నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుంచి పోవటం ధర్మసమ్మతమైన విషయమే. కాని షాఫయి మస్లక్ వారి దృష్టిలో, హనఫి మస్లక్ వారి దృష్టిలో అలా చెయ్యటం నిషిద్ధం. ఇమామ్ బుఖారి (రె) గారి అభిప్రాయం కూడా ఇదే. అబ్దుర్రజాఖ్ గారు ఒక హదీసును ఆవిష్కరించారు; దాని ప్రకారం దైవ ప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మస్జిదె హరామ్‌లో సుత్రా లేకుండానే నమాజు

తరువాత ఆయన (స) గారు వుజూ చేసుకున్నారు. అప్పుడు ప్రజలు ఆయన (స) గారు వుజూ చేసుకున్న నీళ్లను శుభప్రదమైనవిగా భావించి తమ శరీరాలకు పూసుకున్నారు.

95వ అధ్యాయం

స్తంభానికి ఎదురుగా నిలబడి నమాజు చెయ్యటం

హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా అన్నారు:[1] పరస్పరం మాట్లాడుకునే వారికంటే, నమాజు చేసే ప్రజలే స్తంభాల మీద ఎక్కువ హక్కు కలిగి ఉన్నారు. ఒకసారి హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఒక వ్యక్తిని మసీదులో రెండు స్తంభాల మధ్య నిలబడి నమాజు చేస్తూ ఉండగా చూసి అతన్ని పట్టుకుని ఒక స్తంభం దగ్గరకు తీసుకు వచ్చి నిలబెట్టారు; అతనితో, "నువ్వు ఇక్కడ నమాజు చెయ్యి" అని ఆజ్ఞాపించారు.

481. **యజీద్ బిన్ అబీ ఉబైద్ ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను సలమ బిన్ అక్వా (రజిఅన్) (ఒక సహాబి)తో మస్జిదె నబవీకి వెళుతూ ఉండేవాణ్ణి. ఆయన (ర) ఖురాను గ్రంథం[1] ఉన్నటువంటి స్తంభం దగ్గర నిలబడి నమాజు చేసేవారు. ఒకసారి నేను ఆయన్ని ఇలా అడిగాను: "ఓ అబూ ముస్లిమ్! నేను చూస్తున్నాను, నీవు కావాలని ఈ స్తంభం దగ్గర నిలబడి నమాజు చేస్తావు. దీనికి కారణమేమిటో చెప్పు." దానికి సమాధానంగా ఆయన (ర) ఇలా సెలవిచ్చారు: "దైవప్రవక్త మహాశయులు(సఅసమ్) ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా ఈ స్తంభం ముందు నిలబడి నమాజు చెయ్యటాన్ని నేను చూశాను."**

చేసేవారు. కాని ఇమామ్ బుఖారి (రె) గారు ఈ హదీసు బలహీనమైనదని త్రోసి పుచ్చారు.

480-1. బత్‌హా మక్కాలోని ఒక రాతి ప్రదేశం కనుక ఈ హదీసు ద్వారా నిరూపితమైన విషయం ఏమిటంటే; మక్కాలో కూడా విధిగా సుత్రాను భూమిలో పాతాలి. కాబా ముందు నమాజు చేసినట్లయితే ఏ వస్తువునూ సుత్రాగా చేసుకోకూడదు అని ఎవరైతే వాదిస్తారో వారి వాదన రద్దయిపోతుంది.

95-1. ఈ హదీసును ఇబ్నె అబీ షీబా (రజిఅన్) గారు ఆవిష్కరించారు. భావం ఏమిటంటే; ఊరకే మాట్లాడుకునే వారు కూడా అనుకుని కూర్చోవటానికి స్తంభాలను కోరుకుంటారు. నమాజు చేసే వారు కూడా స్తంభాలను కోరుకుంటారు. కాని నమాజు చేసేవారు స్తంభాల మీద ఎక్కువ హక్కును కలిగి ఉంటారు. ఎందుకంటే, నమాజు చేసేవారు దైవారాధన చెయ్యటానికి స్తంభాలను కోరుకుంటారు. కాని ఊరకే మాట్లాడుకునే వారు వ్యర్థప్రసంగాలు చేస్తారు.

482. హజ్రత్ అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి పెద్ద పెద్ద అనుచరులు సయితం మగ్రిబ్ నమాజుకు అజాన్ ఇవ్వబడే సమయంలో స్తంభాల వైపునకు ఎగబడుతూ పోవటాన్ని[1] నేను గమనించాను. ఆయన(స) తన గది నుంచి నమాజు కోసం మసీదులోకి వచ్చే వరకు వారు ఇలా చొరబడుతూనే ఉంటారు.

96వ అధ్యాయం

నమాజు చేసే వ్యక్తి గనక ఒక్కడే అయితే (లేదా ఒంటరిగా ఉంటే), అతను రెండు స్తంభాల మధ్య నమాజు చెయ్యటం.[1]

483. హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కాబా గృహంలోకి ప్రవేశించారు. ఆయన (స) గారితోపాటు ఉస్మాన్ బిన్ జైద్ (రజిఅన్), ఉస్మాన్ బిన్ తలహా (రజిఅన్), హజ్రత్ బిలాల్ (రజిఅన్)లు కూడా కాబా గృహంలోకి ప్రవేశించారు. దైవప్రవక్త (సఅసమ్) చాలాసేపటి వరకు కాబా గృహంలోనే ఉండిపోయారు. తరువాత వారందరూ బయటికి వచ్చేశారు. నేను, "దైవప్రవక్త (స) కాబా గృహం లోపల ఉన్నప్పుడు నమాజు ఎక్కడ చేశారని" హజ్రత్ బిలాల్ (ర)ను అడిగాను. దానికి సమాధానంగా హజ్రత్ బిలాల్ (ర), "దైవప్రవక్త (స) ముందు భాగంలో వున్న రెండు స్తంభాల మధ్య ఉన్న స్థలంలో నమాజ్ చేశారు" అని చెప్పారు.

484. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా చెప్పారని నాఫె

481-1. హజ్రత్ ఉస్మాన్ (రజిఅన్) గారి కాలంలో ఖురాను గ్రంథాన్ని ఒక పెట్టెలో పెట్టి దానిని మస్జిదె నబవీలోని ఒక స్తంభం దగ్గర ఉంచేవారు. ఆ స్తంభమే ఇది.

482-1. ఎందుకంటే స్తంభాలను సుత్రాగా చేసుకుని మగ్రిబ్‌కు సంబంధించిన సున్నత్ నమాజులు చేసుకోవటానికి.

96-1. ఎందుకంటే, జమాఅత్‌తో నమాజు చేసేటప్పుడు స్తంభాల మధ్య నిలబడటం వల్ల వరుస లేక పంక్తిలోని క్రమం తారుమారవుతుంది. కొందరేమన్నారంటే, ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ రెండు స్తంభాల మధ్య నమాజు చెయ్యటం అసహ్యాకరమైనదే. కారణం ఏమిటంటే, హాకిమ్ గారు పరిగణనలోకి తీసుకున్నటువంటి అనస్ గారి హదీసులోని నిషేధం వర్తిస్తుంది. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు ఈ విషయాన్ని తీసుకువచ్చి చేసిన సూచన ఏమిటంటే, ఆ నిషేధం జమాఅత్‌తో సామూహికంగా నమాజు చేస్తూ ఉన్నప్పుడే వర్తిస్తుంది.

ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కాబా గృహంలోకి వెళ్లారు. అప్పుడు ఆయన (స) గారితోపాటు ఉసామా బిన్ జైద్, బిలాల్ మరియు ఉస్మాన్, ఇబ్నె తల్హా అల్ హజబి గార్లు కూడా ఉన్నారు. ఉస్మాన్ గారు చివర్లో కాబా గృహ ద్వారాన్ని మూసివేశారు. దైవప్రవక్త (స) కాబా గృహంలో కొంతసేపు ఆగారు. ఆయన (స) గారు కాబా నుంచి బయటికి వచ్చినప్పుడు నేను బిలాల్ (ర)ను ఇలా అడిగాను: "దైవప్రవక్త (స) కాబా లోపల ఉన్నప్పుడు ఏమి చేశారు?" దానికి సమాధానంగా బిలాల్ ఇలా అన్నారు: "కాబా గృహంలో ఉన్నప్పుడు దైవప్రవక్త (స) నమాజు చేశారు. ఆ సమయంలో ఒక స్తంభం ఆయన (స) గారి కుడి వైపున ఉన్నది. ఇంకా ఆయన (స) గారి వెనుక మూడు స్తంభాలు ఉన్నాయి." ఆ రోజుల్లో కాబా లోపల ఆరు స్తంభాలు ఉండేవి. మహాప్రవక్త (స) గారి కుడి వైపున రెండు స్తంభాలున్నాయని ఇమామ్ మాలిక్ (ర) అన్నారు.

97వ అధ్యాయం

నాఫె ఇలా ఉల్లేఖించారు: అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) కాబా గృహంలోకి వెళ్లినప్పుడల్లా నేరుగా ముఖానికి ఎదురుగ్గా వెళ్లిపోతారు. అలా ముందుకు వెళ్లేటప్పుడు కాబా గృహ ద్వారం తన వీపుకు వెనుకగా ఉండేలా చూసుకుంటూ ముందుకు సాగిపోతారు. చివరకు ఆయన ముఖానికి ఎదురుగ్గా ఉన్నటువంటి గోడ మూడు మూరల దూరంలో ఉన్నప్పుడు ఆగిపోతారు. అక్కడ ఆయన నమాజు చేస్తారు. బిలాల్ (ర), దైవప్రవక్త (స) నమాజు చేశారని ఆయనకు చూపించిన స్థలంలో బుద్ధిపూర్వకంగా ఆయన నమాజు చేస్తారు. అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) ఏమన్నారంటే, మాలో ఎవరైనా కాబా గృహం లోపల తాము కోరిన ఏ మూలలో నమాజు చేసినా అది దోషం కాదు.[1]

98వ అధ్యాయం

ఆడ ఒంటె, మగ ఒంటె, వృక్షం, జీనుల వైపునకు ముఖింపెట్టి నమాజు చెయ్యటం గురించి.

485. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తన ఆడ ఒంటెను అడ్డంగా కూర్చోబెట్టేవారు, తరువాత దాని వైపునకు తిరిగి నమాజు చేసేవారు. "ఒంటెలు మేత మెయ్యటానికి వెళ్ళిపోయినప్పుడు ఆయన (స) ఏమి చేసేవారు?" అని అబ్దుల్లా నాఫెను ప్రశ్నిం

97-1. కాని ముఖం మటుకు కాబా గోడ వైపునకు తప్పనిసరిగా ఉండాలి. ఈ కారణం వల్లనే ఆయన కాబా గృహంలోకి ప్రవేశించేటప్పుడే తలుపులు మూయించారు.

చగా ఆయన (ర) ఇలా జవాబు చెప్పారు: "అప్పుడు ఆయన (స) ఒంటె మీద ఉన్నటువంటి జీనును తన ముందు భాగంలో పెట్టేవారు. ఇంకా దాని చివరి భాగం వైపునకుగానీ లేదా దాని వెనుక భాగం వైపునకుగానీ తన ముఖాన్ని త్రిప్పి నమాజు చేసేవారు." అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (ర) కూడా అలానే చేసేవారు.[1]

99వ అధ్యాయం

మంచం మీదగానీ లేదా మంచం వైపునకుగానీ ముఖంపెట్టి నమాజు చెయ్యటం.

486. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: "మీరు మమ్మల్ని కుక్కలతో, గాడిదలతో సమానంగా చూస్తున్నారు. నేను మంచం మీద పడుకుని ఉండేదాన్ని. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇంట్లోకి వచ్చేవారు. నా మంచం మీద మధ్య భాగంలోకి వచ్చి చేరేవారు. లేదా నా మంచాన్ని తనకూ, ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య ఉండేలా లాక్కునే వారు. తరువాత నమాజు చేసేవారు. ఆయన (స) గారి ముందు మంచం మీద పడుకొని ఉండటం నాకు అయిష్టంగా ఉండేది. ఈ కారణంగా నేను బొంతలో నుంచి బయటపడి మంచం అడుగు భాగం వైపు నుంచి మెల్లగా జారుకుపోయేదాన్ని."

100వ అధ్యాయం

ఎవరైనా నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుంచి దాటిపోదలిస్తే అతన్ని అలా పోకుండా నిరోధించటం (మనిషిగాని లేదా పశువు గాని).

అబ్దుల్లా బిన్ ఉమర్ (రజిఅన్) గారు నమాజు మధ్యలో 'అత్తహియ్యాత్' చదివేటప్పుడు ఒక మనిషిని ఆపారు. ఇంకా ఆయన (ర) కాబా గృహంలో కూడా ఇలానే చేశారు. ఆయన (ర) ఇంకా ఇలా అన్నారు; అతను గనక వినకపోతే అతనితో పోట్లాడాలి.

487. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) ఉల్లేఖించారు. (దైవప్రవక్త (స) గారు సెలవిచ్చిన విషయం ఏమిటో అది 490వ హదీసులో వస్తుంది).

ఒకవేళ ద్వారం గనక తెరచుకుని ఉంటే, ఎవరైనా ద్వారం వైపునకు ముఖం పెట్టి నమాజు చేస్తే అప్పుడు ఆ నమాజు ధర్మసమ్మతమైనది కాబోదు.

485-1. ఇమామ్ బుఖారి (రెహ్మాలై) గారు మగ ఒంటెను ఆడ ఒంటెగా ఊహించారు. వృక్షాన్ని ఒంటె వీపు మీద ఉండే జీనుగా ఊహించారు. ఎందుకంటే జీను తయారు చెయ్యబడిన కర్ర ఒక వృక్షానికి చెందిన భాగమే కదా!

488. అబూ **సాలెహ్** సమ్మాన్ ఇలా ఉల్లేఖించారు: శుభప్రదమైన ఒక జుమ్మా రోజున (శుక్రవారం వాడు) అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) గారు ఒక వస్తువును ప్రజల నుంచి సుత్రాగా చేసుకుని నమాజు చేస్తున్నారు. అబూ ముయీత్ కుమారుల్లోని ఒక యువకుడు అయన(ర) ముందు నుంచి దాటి పోవటానికి ప్రయత్నించాడు. అప్పుడు హజ్రత్ అబూ సయీద్ అతని రొమ్ము మీద చెయ్యిపెట్టి అతన్ని వెనక్కి నెట్టివేశారు. ఆ యువకుడు నలువైపులా దృష్టిని సారించాడు. కాని అబూ సయీద్ గారి ముందు నుంచి దాటిపోయే మార్గం తప్ప మరొక మార్గమేదీ అతనికి కనిపించలేదు. తరువాత అతను అటు వైపు నుంచి దాటి పోయేందుకు వెనక్కి మరిలాడు. అప్పుడు హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) మొదటిసారి కంటే ఎక్కువ బలంగా అతన్ని వెనక్కి నెట్టిపారేశారు. అప్పుడు ఆ యువకుడు హజ్రత్ అబూ సయీద్‌ను దూషించాడు. తరువాత అతను హజ్రత్ మర్వాన్ (రజిఅన్) వద్దకు పోయి అబూ సయీద్‌తో జరిగిన సంఘటనను గురించి ఫిర్యాదు చేశాడు. హజ్రత్ అబూ సయీద్ కూడా అతని వెనుక మర్వాన్(ర) దగ్గరకు వెళ్లారు. మర్వాన్ (ర)ఇలా అన్నారు: "ఓ అబూ సయీద్ ఖుద్రీ! నీకూ, నీ సోదర కుమారునికీ మధ్య జరిగిన వ్యవహారం గురించి నీ అభిప్రాయమేమిటి?" దానికి సమాధానంగా హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఇలా సెలవిచ్చారు: "దైవప్రవక్త మహనీయులు ముహమ్మద్ (స) ఇలా సెలవిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను:మీలో ఎవరైనా ఏదైనా వస్తువును ప్రజలకు అడ్డంగా సుత్రాగా చేసుకుని నమాజు చేస్తూ ఉంటే, తరువాత ఎవరైనా దాని ముందు నుంచి దాటి పోవటానికి ప్రయత్నిస్తే, అతన్ని అలా దాటి పోకుండా నిరోధించాలి. ఒకవేళ అతను ఆగకపోతే, అప్పుడు అతనితో పోట్లాడాలి. ఎందుకంటే అతను ఒక షైతాను."

101వ అధ్యాయం

నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుంచి దాటిపోయే దాని పాపం

489. బుసర్ బిన్ సయీద్ ఇలా ఉల్లేఖించారు: "జైద్ బిన్ ఖాలిద్ (రజిఅన్) నన్ను అబూ జుహైమ్ అబ్దుల్లా అన్సారి (రజిఅన్) వద్దకు పంపారు; నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుంచి దాటిపోయే మనిషిని గురించి, దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఏమన్నారో, ఆయన ఏమి విన్నారో కనుక్కోని రమ్మని నన్ను పంపారు. దైవప్రవక్త మహాశయులు (స) ఇలా సెలవిచ్చారని అబూ జుహైమ్ (ర) చెప్పారు: "నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుంచి దాటిపోయే మనిషికి, దాని కారణంగా తనకు ఎంత పెద్ద శిక్ష పడుతుందో తెలిస్తే, అతను నలభై (40) (రోజులు, మాసాలు,

సంవత్సరాల) వరకు నిలబడి ఆగి ఉండటాన్ని, నమాజీ ముందు నుంచి దాటిపోవటం కంటే ఉత్తమమైనదిగా భావిస్తాడు." బుసర్ బిన్ సయీద్ (ర) నలభై రోజులు అన్నారో, నలభై మాసాలు అన్నారో, నలభై సంవత్స రాలు అన్నారో నాకైతే జ్ఞాపకం లేదు అని అబూ నజర్ చెప్పారు.[1]

102వ అధ్యాయం

ఒక వ్యక్తి నమాజు చేస్తూ ఉండగా అతని వైపు ముఖం పెట్టి కూర్చోవటం అనే విషయం గురించి.

నమాజీ ముందు అతనికి ఎదురుగ్గా ముఖం పెట్టి కూర్చో వటం అసహ్యకరమైనది అని హ్రజత్ ఉస్మాన్ (ర) సెలవిచ్చారు. ఇమామ్ బుఖారి (రె) ఏమన్నారంటే; ఈ అసహ్యత అనేది నమాజు చేసే వ్యక్తి ధ్యానం భగ్నమైనప్పుడే ఉద్భవిస్తుంది. ఒకవేళ నమాజీ ధ్యానం భంగం కానప్పుడు జైద్ బిన్ సాబిత్ గారు చెప్పిన విషయం ఉత్పన్నమవుతుంది. ఆయన ఏమన్నారంటే; "దానివల్ల నా ధ్యానానికి ఎటువంటి కలతా కలుగదు. ఎందుకంటే పురుషుడు చేసే నమాజు పురుషుని వల్ల భగ్నం కాదు."

490. హ్రజత్ ఆయెషా (రజిఅన్‌హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఆమె గారి ముందు నమాజును భంగపరచే విషయాలను గురించి ప్రస్తావించటం జరిగింది. ప్రజలు ఆమె (ర)గారితో ఇలా అన్నారు: "కుక్కలూ, గాడిదలూ, స్త్రీలూ ముందుకు రావడం వల్ల నమాజు భగ్నమవుతుంది." అప్పుడు హ్రజత్ ఆయెషా (ర) ఇలా అన్నారు: "మీరు మమ్మల్ని కుక్కలుగా చేసివేశారు. మహాప్రవక్త (స) గారు, నేను మంచం మీద పడుకుని ఉండగా నమాజు చేసేవారు. ఆ మంచం ఆయన (స) గారికీ, ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య ఉండేది. తరువాత ఏదైనా పని అవసరం నాకు కలిగినప్పుడు, నేను ఆయన (స) గారి ముఖం వైపునకు నా ముఖం పెట్టటాన్ని ఇష్టపడేదాన్ని కాదు. కనుక మంచం కింది భాగం నుంచి మెల్లగా జారుకునిపోయేదాన్ని."

489-1. ఇబ్నె హబ్బాన్, ఇబ్నె మాజ గార్ల ఉల్లేఖనంలో నూరు సంవత్స రాలు అని ఉన్నది. బజార్ గారి ఉల్లేఖనంలో నలభై ఖరీఫు సీజన్లు అని ఉన్నది. నమాజీ ముందు నుంచి దాటిపోవటం హరామ్ (నిషిద్ధం). కొందరు దానిని గునాహె కబీరా (మహా పాపం) అని కూడా అన్నారు. కాని నమాజీ ముందు ఉండే హద్దును గురించి మాత్రం అభిప్రాయభేదం ఉంది. కొందరేమన్నారంటే, మూడు బారెల్ల హద్దు. మరికొందరేమన్నారంటే, ఒక మనిషి రాయిని విసిరినంత దూరం. ఇంకా కొందరేమన్నారంటే, సజ్దా చేసే స్థలం వరకు.

103వ అధ్యాయం

నిద్రపోయే మనిషి వెనుక నమాజు చెయ్యటం గురించి.

491. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేస్తూ ఉండేవారు. నేను ఆయన (స) గారి ముందు పడక మీద అడ్డంగా పడుకుని ఉండేదాన్ని. ఆయన (స) వితర్ నమాజు చేసేటప్పుడు నన్ను మేల్కొలిపేవారు. అప్పుడు నేను వితర్ నమాజు చేసుకునేదాన్ని.

104వ అధ్యాయం

స్త్రీ నిద్రలో ఉన్నప్పుడు ఆమె వెనుక నిలబడి నఫిల్ నమాజులు చెయ్యటం గురించి.

492. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి భార్య అయినటువంటి హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను మహాప్రవక్త (సఅసమ్) గారి ముందు నిదురపోయేదాన్ని. అప్పుడు నా పాదాలు ఆయన (స) గారి ఖిబ్లా వైపునకు ఉండేవి. ఆయన (స) గారు సజ్దా చేసినప్పుడు తన చేత్తో నన్ను తాకే వారు. అప్పుడు నేను నా కాళ్లను వెనక్కు ముడుచుకునేదాన్ని. ఆ తరువాత ఆయన (స) గారు నమాజు చేస్తూ నిలబడినప్పుడు నేను మళ్లీ నా కాళ్లను చాపుకునే దాన్ని. ఆ రోజుల్లో ఇళ్లల్లో దీపాలు కూడా ఉండేవి కావు.

105వ అధ్యాయం

ఏ వస్తువూ నమాజును భంగపరచలేదు, అని చెప్పే వ్యక్తి వాదన.[1]

493. హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు; ఆమె గారి ముందు, కుక్కలుగానీ, గాడిదలుగానీ లేదా స్త్రీలుగానీ ఒక నమాజీ ముందు నుంచి దాటి పోవడం వల్ల, నమాజు చెడిపోతుంది అనే విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చినప్పుడు ఆమెగారు ఇలా అన్నారు: "మీరు మమ్మల్ని (అంటే స్త్రీలను) గాడిదలు మాదిరిగా, కుక్కలు మాదిరిగా భావిస్తున్నారు. దేవుని మీద ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను!

105–1. అంటే ఏదైనా వస్తువు నమాజు చేసే వ్యక్తి ముందు నుంచి దాటిపోయినప్పుడు, ఉదాహరణకు, స్త్రీగానీ లేదా గాడిదగానీ లేదా కుక్కగానీ, చాలామంది విద్వాంసుల అభిప్రాయం ప్రకారం నమాజు భంగం కాదు. కాని ఇమామ్ అహ్మద్ బిన్ హంబల్ (రెహ్మాలై) గారు ఏమన్నారంటే, ఒక నల్లకుక్క నమాజీ ముందు నుంచి దాటి పోయినట్లయితే, అప్పుడు ఆ నమాజీ యొక్క నమాజు చెడిపోతుంది, భంగపడు తుంది. ఇతర వస్తువులేవీ దాటి పోవటం వల్ల నమాజు భంగపడదు.

మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేస్తూ ఉన్నప్పుడు నేను మంచం మీద పడుకుని ఉండేదాన్ని. ఆ మంచం ఆయనగారికీ, ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య ఉండేది. తరువాత నాకేదైనా పని అవసరం కలిగినప్పుడు నేను ఆయన (స) గారి ముందు కూర్చొని ఆయన (స) గారిని ఇబ్బందిపెట్టటం ఇష్టపడేదాన్ని కాదు. కనుక మంచం కింది భాగం నుంచి మెల్లగా జారుకుని వెళ్ళిపోయేదాన్ని.

494. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారి భార్య హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా సెలవిచ్చారు: దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) రాత్రి సమయంలో నిద్ర నుంచి మేల్కొని తహజ్జుద్ ప్రార్థనలు చేసేవారు. నేను ఆయన (స) గారికీ, ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య మా ఇంట్లోని పాన్పు మీద అడ్డంగా పడుకుని ఉండే దాన్ని.

106వ అధ్యాయం

నమాజు చేసే సమయంలో చిన్న పాపను తన మెడ మీద కూర్చో బెట్టుకోవటం.

495. హజ్రత్ అబూ ఖతాద అన్సారి (రజిఅన్) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తన మనవరాలైన ఉమామాను తన మెడ మీద కూర్చుండ బెట్టుకొని నమాజు చేసేవారు. ఆమె దైవప్రవక్త (స) గారి కూతురైన హజ్రత్ జైనబ్ (రజిఅన్హా), అబుల్ ఆస్ బిన్ రబీఅ బిన్ అబ్దుష్షమ్స్ గార్ల కూతురు. దైవప్రవక్త (స) సజ్దాలోకి వెళ్ళినప్పుడు ఆమెను కూర్చుండబెట్టేవారు, నిలబడి ఉన్నప్పుడు ఆమెను మెడ మీద కూర్చుండబెట్టుకునేవారు.[1]

107వ అధ్యాయం

బహిష్టు అయిన స్త్రీ పడుకుని ఉన్నటువంటి పడక వైపునకు తిరిగి నమాజు చెయ్యటం.

496. మైమూన బిన్తె హారిస్ (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: నేను పడుకునే పడక దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారు నమాజు చేసే స్థలానికి ప్రక్కగా ఉండేది. అప్పుడప్పుడు ఏమి జరిగేదంటే, ఆయన (స) గారి వస్త్రం

495-1. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, నమాజు చేసేటప్పుడు చిన్నపాపను ఎత్తుకోవడం వల్ల నమాజు చెడిపోదు. పాపను ఎత్తుకోవడం, కూర్చో బెట్టటం అనే పనులు నమాజును చెడగొట్టవు. అబూదావూద్ గారి రివాయతులో ఇలా ఉంది; దైవప్రవక్త (సఅసమ్) జొహర్, అసర్ నమాజుల్లో ఇలా చేసేవారు. మనవరాలైన ఉమామాను తన మెడ మీద కూర్చుండబెట్టుకుని మా చేత నమాజు చేయించేవారు.

నమాజులో ఉన్నప్పుడే నా శరీరం మీద పడుతూ ఉండేది. అప్పుడు నేను నా పాన్పు మీదనే ఉండేదాన్ని.[1]

497. విశ్వాసుల తల్లి అయినటువంటి హజ్రత్ మైమూన (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నమాజు చేస్తూ ఉండేవారు. నేను అయన (స) గారి ప్రక్కన పడుకుని నిద్రపోతూ ఉండేదాన్ని. దైవప్రవక్త (స) సజ్దా చేసినప్పుడు అయన (స) గారి వస్త్రం నన్ను తాకుతూ ఉండేది. అప్పుడు నేను బహిష్టు స్థితిలో ఉండేదాన్ని.

108వ అధ్యాయం

సజ్దాను సక్రమంగా చేసే ఉద్దేశ్యంతో ఒక పురుషుడు సజ్దా చేసేటప్పుడు తన భార్య శరీరాన్ని తాకవచ్చునా?

498. హజ్రత్ అయెషా (రజిఅన్హా) ఇలా ఉల్లేఖించారు: ఆమెగారు ప్రజల్ని ఉద్దేశించి ఇలా అన్నారు; మీరు మమ్మల్ని (అంటే స్త్రీలను) కుక్కలతో, గాడిదలతో సమా నంగా చూసి చాలా పెద్ద తప్పే చేశారు. స్వయంగా నేనైతే దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్)గారికీ; ఖిబ్లా దిక్కుకూ మధ్య పడుకుని ఉండేదాన్ని. అయన (స) గారు నమాజు చేస్తూ పోయేవారు. అయన (స) గారు సజ్దా చేసేటప్పుడు నా కాళ్లను తాకేవారు. అప్పుడు నేను నా కాళ్లను ముడుచుకునేదాన్ని.[1]

109వ అధ్యాయం

ఒకవేళ ఒక స్త్రీ నమాజు చేసే వ్యక్తి శరీరం మీద నుంచి ఏదైనా మాలిన్యాన్ని లేదా నష్టం కలిగించే వస్తువును దేన్నయినా తీసి పారేసినట్లయితే ఆ వ్యక్తి చేసే నమాజు చెడిపోదు.

499. అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్ (రజిఅన్) ఇలా చెప్పారని అమ్ర్ బిన్ మైమూన్ ఉల్లేఖించారు: ఒకసారి దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కాబా గృహం వద్ద నిలబడి నమాజు చేస్తున్నారు. ఖురైష్ తెగకు చెందిన కాఫిర్లు కొందరు అక్కడ గుమిగూడి ఉన్నారు. ఇంతలోనే వారిలోని అవిశ్వాసి ఒకడు (శాపగ్రస్తుడైన

496–1. అంటే అప్పుడు నేను బహిష్టు స్థితిలో ఉండేదాన్ని.

498–1. ఈ హదీసు ద్వారా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే; ఒకవేళ నమాజు చేసే వ్యక్తి శరీర భాగం ఏదైనా తన భార్యకు తగిలినట్లయితే నమాజు చెడిపోదు. ఈ హదీసు పైన కూడా వచ్చింది.

అబూజహల్) ఇలా అన్నాడు; ప్రదర్శనా బుద్ధితో పనులు చేసే ఈ వ్యక్తిని మీరు గమనించటం లేదా? ఒంటెను కోసిన ఫలానా వారి వద్దకు పోయి, ఆ ఒంటె పేడనూ, రక్తాన్నీ, గర్భసంచినీ తీసుకువచ్చి, నమాజు చేసే ఈ వ్యక్తి సజ్దాలోకి పోయినప్పుడు అతని భుజాల మీద పెట్టేవాడెవడైనా మీలో ఉన్నాడా? ఇది విని పరమ దురదృష్ట వంతుడైన వారిలోని ఒకడు (శాపగ్రస్తుడైన ఉఖబా బిన్ అబీ ముయీత్) నిలబడ్డాడు. ఒంటెలోని ఈ మలిన వస్తువులన్నింటినీ తీసుకువచ్చాడు. దైవప్రవక్త (స) సజ్దా చేసినప్పుడు వాటన్నింటినీ (అశుద్ధ వస్తువులు) ఆయన (స) గారి పవిత్ర భుజాల మధ్య పెట్టేశాడు. ఆయన(స) గారైతే సజ్దాలోనే నిమగ్నమైపోయారు. తన శిరస్సును పైకి ఎత్తలేదు. ఆ దుర్మార్గులు నవ్వుకుంటూ పరిహాసాలాడుకున్నారు. పగలబడి నవ్వుకుంటూ ఒకరి మీదకు ఒకరు ఒరిగిపోసాగారు. దారినపోయే ఒక మనిషి ఈ దృశ్యాన్ని చూసి ఫాతిమా (రజిఅన్హా) వద్దకు వెళ్లాడు. ఆమె ఇంకా బాల్యదశలోనే ఉన్నారు. ఈ విషయాన్ని విని ఆమె కాబా వద్దకు పరుగెత్తుకుంటూ పోయారు. ఇంకా దైవప్రవక్త (స) సజ్దాలోనే నిమగ్నమై ఉన్నారు. హజ్రత్ ఫాతిమా (ర) ఆయన (స) గారి వీపు మీద ఉన్నటువంటి అశుద్ధ వస్తువులనన్నింటినీ తీసిపారేశారు. ఆ తరువాత కాఫిర్ల వైపునకు తిరిగి వారికి శాపనార్థాలు పెట్టారు, వారిని దూషించారు. దైవప్రవక్త మహాశయులు ముహమ్మద్ (స) నమాజును పూర్తి చేసుకున్న తరువాత ఇలా ప్రార్థించసాగారు: "ఓ అల్లాహ్! ఖురైష్ ప్రజలతో ప్రతీకారం చెయ్యి! ఓ అల్లాహ్! ఖురైష్ ప్రజలను శిక్షించు!" "ఓ అల్లాహ్! ఖురైష్ జనులను శిక్షించు!" తరువాత ఆయన (స) గారు పేరు పెట్టి ఇలా ప్రార్థించారు: ఓ అల్లాహ్! అమర్ బిన్ హిషామ్‌ను శిక్షించు. అబూజహల్‌ను శిక్షించు. ఉత్‌బా బిన్ రబీఅను శిక్షించు. షీబా బిన్ రబీఅను శిక్షించు. వలిద్ బిన్ ఉతబాను శిక్షించు. ఉమయ్యా బిన్ ఖలఫ్‌ను శిక్షించు. ఉఖబా బిన్ అబీ ముయీత్‌ను శిక్షించు. ఉమారా బిన్ వలిద్‌ను శిక్షించు." అబ్దుల్లా బిన్ మసూద్ (ర) ఇలా అన్నారు; దేవుని మీద ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను: బదర్ యుద్ధంనాడు వీరందరూ చనిపోవటాన్ని నేను కళ్ళారా చూశాను. వారి శవాలను కుక్కల మాదిరిగా ఈడ్చుకుపోయి బావిలో పడవేయటాన్ని కూడా నేను చూశాను. ఆ తరువాత దైవప్రవక్త (స) ఇలా సెలవిచ్చారు; 'ఆ బావిలోని వారి మీద అల్లాహ్ శాపం కూడా అవతరించింది.'